

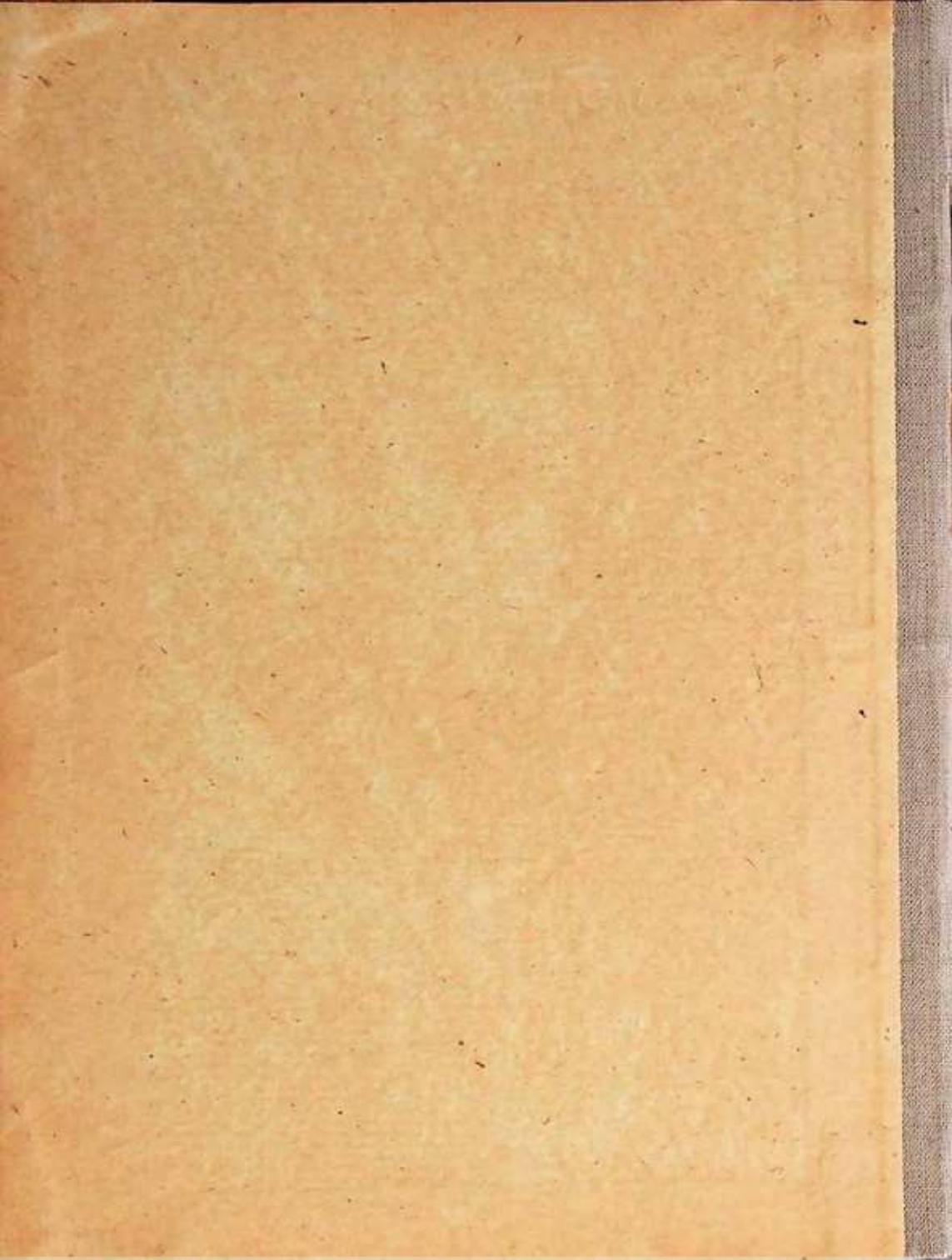
К $\frac{78}{p95}$

506 О. 1249 №68 20л

ПРОГРАМИ

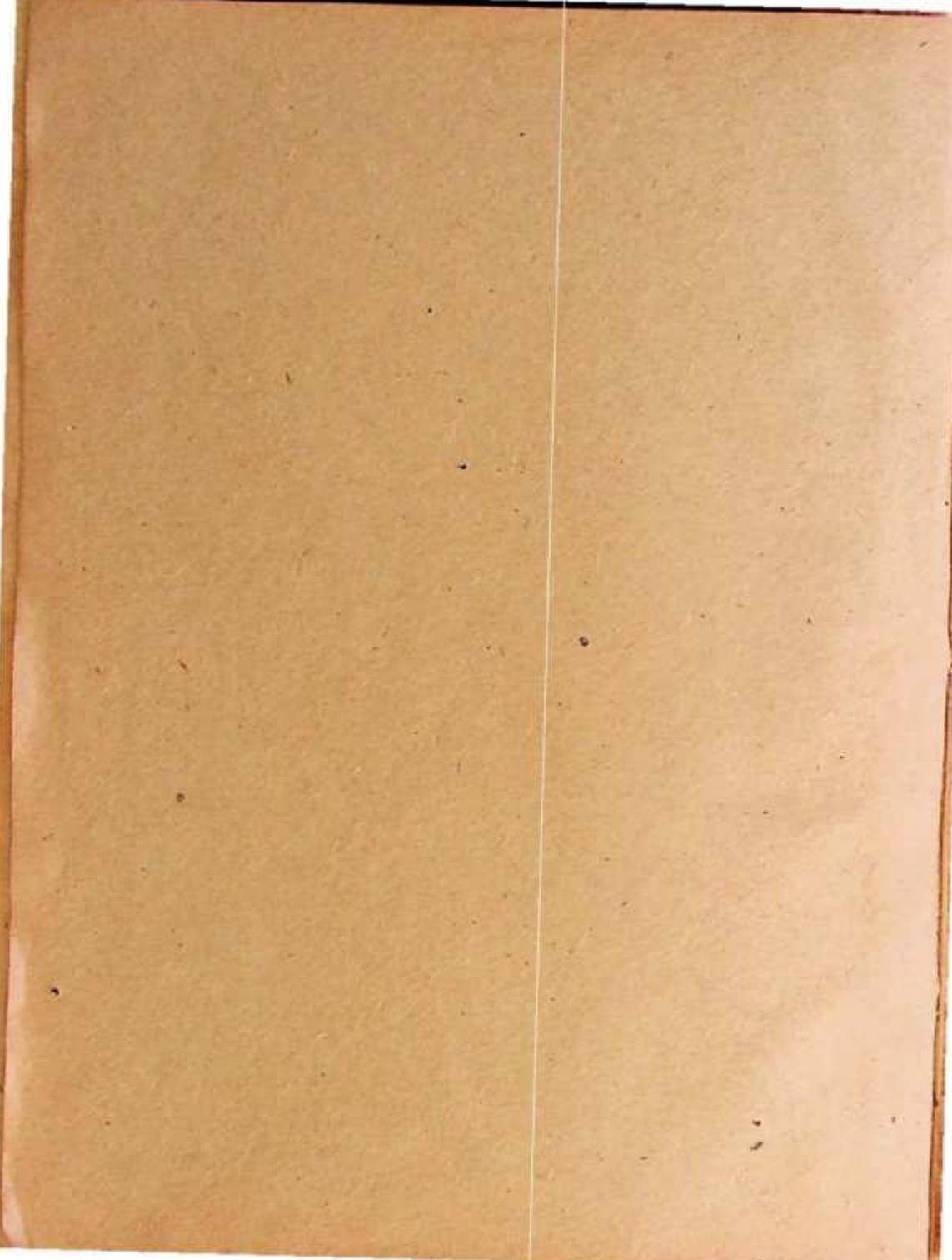
БЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН
Оркестър - Русе

СЕЗОН 1951/52 год.

51-83
506

1952.-
1, 3 Feb. & Home
Dec. & 1952

50(2)

49(1)

К. И. П. К.
Държавен Симфоничен Оркестър
РУСЕ

23. IX. 51г.

III част с Дим. Боздугчиев

г.

Тържествен КОНЦЕРТ

посветен на Съветската култура,
Българо - Съветската дружба и
60 години от Бузлуджанския
конгрес на
Б. К. П.

Регионална библиотека
"Любен Каравелов" - Русе

120000888921

С Е З О Н
1951 - 1952 г.

49/593

321
Да живее, да крепне, да пребъде във вековете свещената, животворна и нерушима дружба между нашия народ и народите на Великия Съветски Съюз — крепостта, опората и гаранцията за пълната и окончателната победа на великото движение за мир, демокрация и всестранен прогрес в целия свят.

В единството, в дружбата ни с народите на Съветския Съюз е залогът за нашите понататъшни постижения в мирното строителство, залогът за нашата сила и непобедимост.

Да разширяваме и укрепваме нашите културни връзки с Великия Съветски Съюз.

Да живее Славната Благоевско - Димитровска Комунистическа партия, начело с достойния продължител на делото на основоположника на Българо - Съветската дружба ГЕОРГИ ДИМИТРОВ и верен ученик на Великия СТАЛИН — нашия любим и мъдър ръководител на държавата и партията — другарят ВЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ.

Слава на великия знаменосец на борбата за мир и дружба между народите нашия роден и найголям закрилник и баща ИОСИФ ВИСАРИОНОВИЧ СТАЛИН.

50(2)

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

19 и 21. X. 1951 год.

III Филе - Воден с Д. Богдановичев.

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
РУСЕ

Сезон 1951/52 година

ПРОГРАМА

П. И. ЧАЙКОВСКИ

Симфония № 6 (патетична)
в h-moll op. 74

В. СТОЯНОВ

Концерт за цигулка и оркестър

Р. ВАГНЕР

Танхойзер – увертюра

Диригент: КОНСТАНТИН ИЛИЕВ
лауреат на Димитровска награда

Солист: В. ЧЕРНАЕВ
лауреат на Димитровска награда

Концертмайстор: ХРИСТО ДЮЛГЕРОВ

П. И. ЧАЙКОВСКИ

Името и творческото дело на гениалния руски композитор П. И. Чайковски дълбоко е проникнало в съзнанието на всеки културен човек. Неговите тесрби са близки до сърцето и ума, както на простия, така и на учения. Елегическата напевност на неговата музика излъчва неизтощима топлина и ласка — тя съчувствено гали човешкото страдание; а огнено-вълнуващата мелодия на любовните възторзи е наситена със страстна, жадна воля за живот.

Неговата музика е пламенна, чиста, светла и затрогваща. Неговото изкуство е борческо. То отразява мечтите и борбите на милионите хора към по-красив и по-щастлив живот на земята.

„Аз не бих желал над моето перо да се явяват произведения, които да не изразяват нищо“, казал Петър Илич Чайковски.

И наистина, цялото негово творчество е проникнато ст дълбока съдържателност, продиктувана от неизчерпаемата любов на композитора към човека и живота — благородство, сила и красота. Това тупти и блика в музиката на Чайковски. Затова музикалното — историческо значение на Чайковски е изключително и голямо. Той влиза в историята на музиката като убеден последовател на реалистичното направление в изкуството.

Шестата симфония (патетична) в *b-moll op. 74* (1893) е най-крупното произведение на Петър Илич Чайковски, изразяваща в най-пълна и завършена форма кръга на неговите идеи и настроения. Чайковски е подчертавал, че това е най-искреното от произведенията му, в което е „вложена, без преувеличение, цялата ми душа“.

Първата част в *Allegro non troppo*, развива се строго органично и последователно, по пътя на постепенното видоизменение на основните тематични елементи. В тази част има цял ред моменти от живописен театрално-симфоничен характер. Чрез низходящата фраза на тромпетите, която спира бурния устрем към върховете, идва непомнянето на темите на „Съдбата“ у Чайковски.

Първата кратка, но отчаяна схватка, завършва трагически.

В тържествено-мрачната звучност на низкия регистър на медните инструменти преминава зловещата тема на траурната, църковна песен „Со свята̀ми упокой“.

Идва примиренето със съдбата. Тя е резултат на всички конфликти и предшестващи схватки.

Втората част на симфонията — гъвкаво и плавно *Allegro con grazia* — представлява своеобразно преломление на характерните за Чайковски елементи на съзерцателно лирическо валсиране. В тях се чувствуват чертите и лъха на светлите, дълбоко-ясни *andante*-та, които ни отвеждат от трагическите житейски сблъсквания в света на чистата, безметежна мечта, на красивия и възвишен поетически идеал.

Третата част — *Allegro molto vivace* — е свързана също с присъщите за Чайковски леги фантастични, своеобразни образи, създадени от капризната игра на въображението. Това е като в моменти на известно разсейване, отвлечане. В миг проблесва гротескна мари ово

образна тема, която се кристализира и уплътнява постепенно, израствайки до размера на внушителен трагически образ.

Следвайки своя програмно-психологически замисъл, Чайковски отстъпва в заключението на симфонията от установените традиции и завършва не с обичайния и празничен финал, а със скръбно-лирическо *Adagio-lamentoso*. Основната тема на това заключително *Adagio* се изтъква още в характера на въстпелението.

Този финал ни поставя в сферата на тежките безизходни страдания. В неговия край се чуват глухи надгробни ридания.

С безстрашна прямота и правдивост, тук Чайковски е изразил онова, което са изпитвали много напредничави руски хора в условията на небивало жестоката и мрачна реакция от 80-те и началото на 90-те години. Със страстно увлечение към живота, в душата на великия руски симфоник е предизвикан бурен, стихийен протест против безсмислената и неоправдана гибел и на всички нейни трагически сблъсквания.

Велика е идеята на шестата симфония на Чайковски. С нея композиторът ни сочи пътя към борба, надежда и създание.

В борбата човек може да падне, но неговият творчески принос в живота е обогатил хората и той е неунищожим.

ВАСИЛ ЧЕРНАЕВ

Като солист на първия концерт на Русенския Държавен Симфоничен оркестър за новия концертен сезон 1951/52 год. е поканен големия наш виолин-виртуоз **Васил Чернаев** — Лауреат на Димитровска награда.

Той е роден в София на 10. X. 1911 год. От ранна възраст проявява изключителни музикални дарби. През време на следването си в Музикалната академия в София той изпълнява като едно извънредно цигулково дарование. Завършвайки с отличие Софийската Музикална академия през 1938 година **Васил Чернаев** получава държавна стипендия и заминава за Берлин, където завършва също с отличие Държавната консерватория при професорите Куленкамф и Хавеман.

От 1939 година Чернаев концертира с извънреден успех в много европейски градове, аккомпаниран от най-известните европейски филхармонии, под диригентството на диригентите като Йохум, Елмендорф, Сваровски и др.

Богат и извънредно голям и разнообразен е репертуарът на цигулара **Васил Черн ев**. В него са включени почти всички класични, романтични и съвременни автори. В 1941 год. Чернаев заминава за Париж, където продължава усъвършенствуването си при именития виолонист и педагог Жак Тибо.

За извънредните му музикални дарования и непрекъснатата концертна дейност в София и провинцията народната власт го удостои с Димитровска награда.

На днешния концерт **Васил Чернаев** ще изпълни концерта за цигулка и оркестър от **Веселин Стоянов**.

Характерното за този концерт е последователното сътрудничество на соловия инструмент и оркестъра в процеса на музикалното развитие. На соловия инструмент е дадена пълната свобода на първен-

ствуваща партия, звучно открояваща се на фона на съпровожда я оркестър.

Концерта се състои от три части:

Първата част е написана в сонатна форма. Оркестровото въведение е построено върху елементи на втората тема. Първата тема е донесена от соловия инструмент. Тя има кантилен характер.

Втората част на концерта е написана в формата на малко рондо — в три дала. След едно осем тактово въведение на оркестъра, встъпва цигулката с главната тема напомняща ни широките народни напеви и разгъваща се под отмерените удари на тимпана, които и предават съдържан и на места леко тревожен характер.

Средната част се развива на воля: Главната тема е изложена от цигулката в широка танцова стъпка. При репризата на малкото рондо (третия дял от втората част) оркестърът в широка линия загатва главната тема, която по-късно бива подета от цигулката и преминава в спокойно замиращо звучение.

Третата част е написана също в сонатна форма. Оркестровото въведение е построено върху мотиви от главната тема, след което цигулката донася главната тема: виртуозна, бравурна, блестяща. По своята същност втората тема напомня широка танцова стъпка от втората част. Тя е дадена първо от оркестъра и после от цигулката, широко изказана, с много нюанси в движението. Втората тема преминава в един епизод — в музикално и мелодично отношение самостоятелен, но служещ за заключение на изложението.

Разработката се започва от оркестъра, който веднага се отдръпва на втори план при встъпването на соловия инструмент. След блестящото и виртуозно провеждане, кулминационната точка на разработката съпада на репризата, при която първата и втората теми са скъсени. Втората тема тук звучи малко уморено и преминава към един успокояващ четиритактов епизод (отзвучаване на мотиви от втората част на концерта), веднага след което следва заключението на третата част. То започва като че ли колебливо, но скоро се налага, за да се развие на края в едно стремително темпо.

РИХАРД ВАГНЕР

Рихард Вагнер е роден в Лайпциг в 1813 год. От ранни години преди да се насочи към музиката, той се увлича в поезия и пише драми. Но след усърдна работа по пиано, хармония и контрапункт, той се хвърля решително и страстно към композиране. Първите му работи, една симфония, две — три сонати и няколко песни публиката не само, че не приема но жестоко осмива.

От 1833 — 1840 год. Вагнер странствува като театрален капелмайстор. Тогава именно възниква първата му по значителна опера в тогавашен стил Виенци, а след едно страховтно триседмично пътуване от Рига до Франция — баладната опера Хвърчащия Холандец. Разочарован и обиден от приятели и непознати той напуска Франция и се настанява в Дрезден. Там намира отличен прием където написва Танхойзер и Лоенгрин. Но поради бунтарския си дух и революционните му социалполитически идеи и смелите му нападки против лихварството

и паричната система, кой трябва през време на революцията 1849 год. с помощта на Лист през Ваймар да бяга в Швейцария

През това 10-годишно изгнаничество той пише Изкуство и революцията, Художествената творба на бъдещето, Олера и драма, Еврейството и музиката и др. Замисля трилогията „Пръстенът на Нибелунста“ и завършва музикалната драма „Тристан и Изолда“. След новонаесретничество в Германия, сътворява музикалната драма „Нюрнбергските майстори — певци“ и др. По късно пише трудове за диригентството, за Бетовен и др. Заселва се в гр. Байройт — Бавария. В 1876 г. се събдва и върховната му мечта. — Тържествено се осветява специален театър, построен по негово желание и упътване и предопределен и запазен до последно време за изпълнение на неговите музикално-драматични творби.

Рихард Вагнер е автор на оперите: „Рейнско злато“, „Валкиюри“, „Залез на боговете“ и др.

Неговата музика е колкото романтична и драматична, толкова и багрена и монументална. Идеите и изкуството на Вагнер са въздували и раздвижили духовете на целия тогавашен културен свят.

Той е не само голям художествен творец и дълбок мислител, но и страстен революционер в живота и изкуството. Той е личен сподвижник на Бакунин. Неговите творби сочат пътя към висок духовен стремеж към идеалния образ на съвършенство, благородство и чистота.

Увертюрата Танхойзер е въведение към грандиозната музикална драма под същото име в което композитора е изтъкнал грандиозната драма и конфликти между нравствената чистота и привлекателност на човека от своето време срещу демоничната разпуснатост и вахханалия на античния свят.

Увертюрата „Танхойзер“ е блестящ концертен номер на големите симфонични оркестри по цял свят.

„Изкуството принадлежи на народа. То трябва да слуша своите дълбоки корени в самите недра на широките трудещи се маси. То трябва да бъде понятио и любимо на тия маси. То трябва да обединява чувствата, мислите и волята на тези маси, да ги ръководи. То трябва да пробужда у тях художника, ценителят и да го развива.

ЛЕНИН.

На 28 октомври — **ПОПУЛЯРЕН СИМФОНИЧЕН КОНЦЕРТ**

П. Стайнов — Тракия

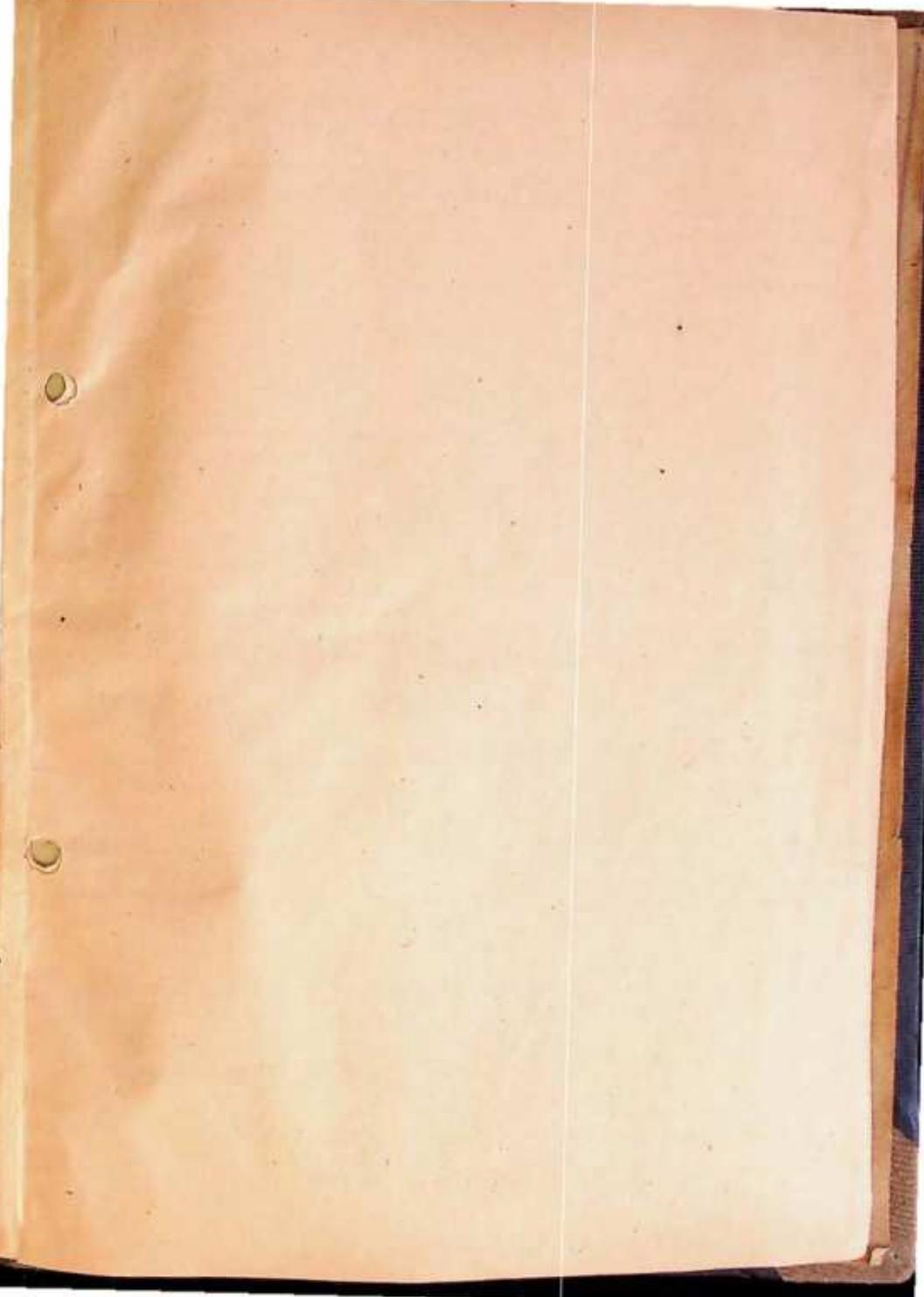
Г. Малер — Песни

Ант. Дворжак — Симфония № 5 (из новия свят)

Гост-солист: **Елизабет Рутгерс**

Диригент: **Добрин Петков**

Печат „Дунав“ — №3838/1951

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

51(3)

III Фет с д. Бозде, 1951
- Тур.

28. X. 1951г.

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
РУСЕ

Сезон 1951/52 година

ПРОГРАМА

П. СТАЙНОВ

„Тракия“ — симфонична поема

ГУСТАВ МАЛЕР

Песни

*Петка Митрева
- Анчоуа Досем
- ...*

АН. ДВОРЖАК

Симфония № 5 (Из новия свят)

Диригент: ДОБРИН ПЕТКОВ

Петка Митрева
Солист: ЕЛИЗАБЕТ РУТГЕРС

Концертмайстор: ХРИСТО ДЮЛГЕРОВ

ПЕТКО СТАЙНОВ

Петко Стайнов е един от най-изтъкнатите наши композитори. Той е роден в Казанлък през 1896 год. На 5 годишна възраст, при нещастен случай загубва зрението си. Няколко години по-късно постъпва в Института за слепи, където, наред с общообразователните предмети, учи най-усърдно музика.

През 1920 г. Стайнов заминава за Германия и там завършва Дрезденската консерватория по пиано и композиция. След завършването си в България, той се отдава на композиционна работа и концертира като пианист в столицата и из страната.

П. Стайнов е автор на няколко творби за голям симфоничен оркестър: „Тракийски танци“ сюита в 4 части, „Легенда“ — симфонична поема, „Приказка“ — симфонична сюита в 5 части, „Балкан“ — концертна увертюра, „Тракия“ — симфонична поема, „Симфонично скерцо“, две симфонии и др.

Той е композирал множество по големи и по-малки творби за смесен и еднороден хор и други музикални пиеси.

Симфоничната поема „Тракия“ е композирана през 1938 г. по едноименното стихотворение на Никола Фурнаджиев. Тази песма е рожава на любовта на композитора към българската земя, към Тракия, към българския нар. д.

Симфоничната поема „Тракия“ е една от най-хубави е и съдържа телни творби на композитора. Тематиката е почерпена от старите тракийски мотиви, затова от нея лъха широтата и плодородието на красивата и мечта в Тракия. С извънредно майсторство и пламенно вдъхновение Петко Стайнов е разработил основните теми на тази пре-красна симфонична поема. Звукът погледната увлича слушателя и му сочи дълбоката мистика на тракийската природа, низинния вихър, красотата и разнообразието на българския танц.

С философска задълбоченост е предедено общото настроение на цялата поема. Вешото инструментирание и красотата на тракийските песни, заедно с художествено ценната им разработка правят от симфоничната поема „Тракия“ една образцова поетична композиция.

ЕЛИЗАБЕТ РУТГЕРС

Тя е родена в Холандия. Завършила е консерваторията в Амстердам, където специализира при известния педагог Зингер Буршен.

В 1937 г. Елизабет Рутгерс се явява във Виена на международен конкурс, на същия конкурс, на който се явява и нашият по-късно прославил се певец Тодор Мазаров. Тя получава трета премия и веднага бива ангажирана във Виенската държавна опера, където до преди две години е била солистка.

Елизабет Рутгерс е изнесла концерти почти в цяла средна Европа. Участвувала е многократно в Залцбургските музикални тържества. Тя е известна като оперна и концертна певица.

От две години Ел. Рутгерс е в България, приела е и българско поданство. През това време тя е изнесла редица концерти в почти

всички големи градове в страната ни винаги с голям успех. Тя на няколко пъти вече гостува с голям успех в Софийската народна опера в операта „Свадбата на Фигаро“. Била е солистка на Софийската филхармония и Държавния симфоничен оркестър в гр. Пловдив.

Елизабет Рутгерс на днешния концерт на Русенския държавен симфоничен оркестър ще изнесе песни със съпровод на оркестъра от бележития виенски компонист Густав Малер.

ГУСТАВ МАЛЕР

Густав Малер е роден на 1860 г. в Калищ (Чехия) и е умрял през 1911 год във Виена. Диригентската си кариера е започнал на 20 годишна възраст.

През 1897 г. Г. Малер е назначен, първо за диригент, а после и за директор на Виенската опера. В продължение на едно десетилетие той издига този институт до недосегаема художествена висота — благодарение на неговите извънредни качества, както на голям диригент, така и на значителен организатор.

Като компонист, Малер се изявява най-мощно в областта на симфоничното творчество.

Неговите 9 симфонии (и една десета недовършена) му отреждат място между най-големите симфонии. По духа на своята музика, Малер стои на синура между романтиците и новата музика. При известно Брукнерово влияние, той не спазва в своите симфонии формата. Неговата музика винаги упражнява едно мощно въздействие върху слушателя.

Творенията на Густав Малер са технически отлично изработени и ефектно инструментирани.

Освен симфониите Малер е написал още: „Песен на земята“, и песните „Детски смъртни песни“ соло с оркестър, „Чудният роб на детето“, и „Песните на един пътуващ чирак“, а също и други по малки творби.

Компонииста Густав Малер е гениален майстор на малката оперователна художествена песен.

АНТОНИН ДВОРЖАК

Антонин Дворжак е след Сметана, несъмнено, най-големия чехски музикален творец на новото време, чието творчество е обогатено с народности чехски черти и по широко — с славянски музикален дух, чрез отразените танцови ритми от народната музика на Славянските народи и отличителната за нашата раса меланхолия. В своя творчески дух, Дворжак е твърде сроден с Брамс, с когото го свързват Бетовеновски черти и традициите на късния романтизъм, а по народния дух на своята музикална същност — той е близък до Шуберт. Срещу онова, което сродява Дворжак с Брамс, се противопоставя, обаче и едно коренно различие между основния характер на техното творчество и светозрения: вместо Брамсовия песимизъм у Дворжак струи една свежа жизнеспособност и наивна радост от живота. И още: вместо Брамсовата умозрителна разсъдителност — у

ТЕКСТ

на песните, които ще изпълни Е. РУТГЕРС

Музика — Г. МАЛЕР

Малка Рейнска легенда

„Веднаж съм косач край реката Некар, понякога кося край река Рейн, веднаж си имам либе, понякога съм съвсем сам!

Но каква полза от косенето, когато косата може да ме по-реже; каква полза от либето, когато не остава при мен?

Ако все така ще трябва да кося край Некар и Рейн, по-добре да хвърля годежния пръстен в реката.

От Некар през Рейн пръстенът ще стигне морето. Морската риба ще го погълне. Уловената риба ще сложат на трапезата и някой ще запита: „Чий е този пръстен?“ А моето либе ще каже: „Мой е!“ И либето тичешком ще тръгне през гори и долини да ми донесе златния пръстен.

Дишах благоуханието на липата

*Въз въздуха се носи благоуханието на липата,
едно клонче липа летна в моята стая,
донесено от любяща ръка*

*Дали тази любяща ръка не е направила
по-нежно благоуханието на липовото клонче?*

Ако ме обичаш заради красотата...

Ако ме обичаш заради красотата, тогава не ме люби:

Обичай слънцето, то има златни лъчи.

Ако ме обичаш заради младостта, тогава не ме люби:

Обичай пролетта, която всяка година е отново млада:

Ако ме обичаш заради богатството, тогава не ме люби:

Обичай морската нимфа с несметните богатства.

Ако ме обичаш със сърце, тогава може да ме любиш!

Защото искам винаги да ме обичаш,

Тъй както аз те обичам!

Кой измисли тази песенчица?

Там горе в планината в една малка колибка живее чудно хубава девойка.

„Моего сърце е наранено, ела любима, да го излекуваш! От твоите тъмнокафяви очи то страда. Но твоите розови устни ще излекуват сърцето; те могат мъртваите да възкресят, болните да излекуват!“

„Кой съчини тази хубава песен? . . .“

Тази песенчица е донесена от три патенца минали през реката, две сини и едно бяло. И който от вас не може да изпе тази песен, те ще ви я изпееят.

Дворжака тече непосредна творческа струя — свежа и сочна. Дворжак е, при това, една несложна и сърдечна натура, склонна към всичко народно — че нали е издънка от недрата на селския народ? В музиката на Дворжак се усеща Бетовеновската духовитост и Шубертовата първичност на звучноста.

Дворжаковите творби се отличават с широко мелодически линии достигащи понякога до Бетовеновска дълбочина, но с отличителната за Дворжак славянска елегичност и меланхолия.

Творчеството на Дворжак засяга всички сфери на вокалната и инструментална музика, но неговото гениално проявление най-ярко изпъкващо е в камерната музика и симфониите.

В тези области той създава художествени ценности, които са културно благо на целото човечество и са с вечна трайност, поради неувяхащите музикални красоти, които са отразени в тях.

Симфония № 5 от Антонин Дворжак наречена „Из новия свят“ е написана през 1893 г. изпълнена за пръв път на 16 декември 1893 г. в Ню Йорк. Необикновения успех на симфонията е бил едно истинско тържество за самия автор.

В тази симфония, както и във всички останали творби създадени през време на пребиванието му в Америка Дворжак сам пише „аз никога не съм употребявал оригинални (американски) мелодии. Аз искам да бъда пощаден от това безмислие“.

В неговите творби се чувства винаги народния Чехски дух, в тях тупти блясъка и откровението на майстора славянин.

Първата част е изградена върху две характерни, в американски дух, теми. Една индийска легенда, която дълго е занимавала Дворжак, като тема за написване на една голяма творба. При прекрасната бава част на симфонията в скиците си Дворжак я означава с „Легенда“. Тази част излъчва съгъстено настроение на тиха печал и нежен копнеж към майката-родина. Скерцото валс напомня някакъв индийски танц.

В последната част — противоположности от настроените и чувства — Дворжак събира по един високомайсторски начин темите от Ларгото, Скерцото и Финалето.

При първото й изпълнение един съвременник на Дворжак пише: Първата част най-трагична, втората най-красива, третата най-подвижна — едно приказно вдъхновение.

Днес петата симфония на Дворжак е завладяла света и е най-любима творба на всички симфонични оркестри.

На 23 т. м. вторник — Русенския Държавен симфоничен оркестър откри Лектория — Музикален курс.

Възпитателната лекция беше изнесена от I-вия диригент на оркестъра др. Константин Илиев — лауреат на Димитровска награда.

Курса ще се проведе в 15 лекции всеки вторник от 18 часа в помещението на Народната опера — ул. „Д. Благоев“ 9, по следните дисциплини: История на музиката, Музикални форми, Инструментознание и Инструментални ансамбли.

Константин Илиев — I-ви диригент на оркестъра.

Лектори: Добрин Петков — II-ри диригент на оркестъра.

Такса на лекция — 40 лева

Работници, самодейци, ученици, граждани, запишете се масово в този курс.

На 4 ноември —

МУЗИКАЛНО-ВЪЗПИТАТЕЛЕН КОНЦЕРТ

Даргомински, Глинка

диригент: Добрин Петков

На 9 ноември — РЕДОВЕН СИМФОНИЧЕН КОНЦЕРТ

ВАГНЕР — Увертюра „Майсторите пеяци“

ПИПКОВ — Прелюд и танци из операта „Момчил“

Чайковски — симфония № 5

Хачатурян — Гаяне сюита

Госг-диригент: РУСЛАН РАЙЧЕВ — I-вия диригент на Пловдивския Държавен Симфоничен оркестър.

На 11 ноември — повторение на концерта

ДЪРЖ. Симф. Оркестър - Русе.

Сезон 1951/52г. 52/4

Възпитателски концерти

Н. XI, 1951г. ... кино. Москва.

1. Гметка - у В. Русан и Людмила
2. Гметка - ария на Ш. Сусанин из опера. Ш. Сусанин. сол. А. Милковски.
3. Гметка - Хоузен и реткер - сол. — — —
4. Даргомижски - ария на Ольга из об. "Русалка" - сол. Тетяна Марикова.
5. Даргомижски - Хоузен зетелу - серия сол. А. Милковски.
6. — — — Вий не се свободнах... мей сол. А. Милковски.
7. — — — Козачок

Дир. Добрина Тетяна.

1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

53(5) 15

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

9 и 11. XI. 1951 г.
Т. ч. III от с Д. Боздуганова

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
РУСЕ

Сезон 1951/52 година

ПРОГРАМА

Р. ВАГНЕР

„Майсторите певци“ — увертюра

Л. ПИПКОВ

Въведение и танци
из операта „Момчил“

АР. ХАЧАТУРЯН

„Гаяне“ (Балетна сюита)

Встъпление

Танц на девойките

Пробуждане и танц на Айша

Приспивна

Танц със сабли

Лезгинка

П. И. ЧАЙКОВСКИ

Симфония № 5

Allegro con anima

Andante con moto

Allegro moderato

Allegro vivace

Гост-Диригент: РУСЛАН РАЙЧЕВ

1-ви диригент на Държавния симфоничен оркестър — Пловдив

Концертмайстор: ХРИСТО ДЮЛГЕРОВ

15

Днешният концерт на Русенския Държавен Симфоничен Оркестър се провежда под знака на тържественото чествуване 34 годишнината от Великата Социалистическа Октомврийска Революция. В нейния социалистически дух и лозунгите за народното изкуство — изкуство демократическо, с голяма обществена сила, призовано да възпитава масите, да повишава тяхната култура, тяхната съзнателност и творчески сили.

ДЕЛОТО НА ОКТОМВРИ

от Христо Радевски

Влиянието на Великата октомврийска социалистическа революция върху нашия политически, стопански и културен живот е толкова голямо, че трудно може да се измери. Не може да се посочи значително завоевание в нашия национален живот от три и повече десетилетия насам, което да няма своя дълбок потик от Октомври 1917 година, което да не е озарено от освободителните пламъци на социалистическата революция в Русия.

Нашата славна Благоевско-Димитровска партия стана истинска партия на работническата класа у нас по влияние то на Ленинско-Сталинската партия и революционния преврат, който тази партия извърши в Русия. Трудно можем да си представим войнишките бунтове на фронта към края на първата империалистическа война, Владайските събития и най-после славното Септемврийско въстание от 1923 година без влиянието на Октомврийската революция.

След разгрома на въстанието през септември 1923 година Комунистическата партия пое тежка и героична подмолна борба, която я изведе до 9 септември 1944 година и която по своето величие има твърде малко съперници в историята на революционните движения. За съжаление тези легендарна епопея на нашата Партия все още чака вдъхновените художници на словото, четката и тона.

През целия свой двадесетгодишен изключително тежък и изключително героичен живот нашата партия се учеше и вдъхновяваше от партията, която извърши Октомврийската революция и от резултатите на тази революция — социалистическото строителство в Съветския съюз.

Упованията на всички честни патриоти у нас през двадесетгодишната тежка фашистка нощ бяха в растящото дело на

Октомври, тъй както упованията на залутаните нощни пътници са в неминуемия изгрев на слънцето.

Октомврийската революция влезе в битка на работническата класа и всички трудещи се, нейното дело беше защитата на броня и остър меч срещу всичко, с което воюваше на своя страна. Когато врагът наричаше болна фантазия борбата за работническо-селска власт, ние му противопоставяхме неоспоримия опит на руските работници и селяни. Когато самонадеяните фашисти наричаха донкихотщина нашата подготовка за революционния преврат, ние им напомняхме за Октомврийската революция. Хилядите герои, които загинаха в борбата срещу фашизма през тези двадесет кървави години, загинаха с песни и лозунги за дялото на Октомври и с непоклатима вяра, че това дело ще победи и в нашата страна.

И то победи.

Победи благодарение на героичната съветска армия, която октомври роди. Победи, побеждава и закрепва благодарение на щедрата, безкористна и всеотдайна братска помощ, която ни дава съветската държава — великата роля на Октомврийската революция. Днес ние сме силни, самоуверени и жизнелюбни, защото владеем земята и богатствата си, защото имаме многобройни и силни приятели, защото сме равноправен член на великото семейство на демократичния лагер. Семейство, начело на което стои могъщият Съветски съюз и великият Сталин.

Но богатството, силата и младостта на това семейство се коренят в победата на Великата октомврийска революция. И няма власт, която би могла да разбие това братство, да сломи тази сила, да окове тази младост. Срещу атомните авантюристи се изправя огромното многомилionoно, борещо се за мир човечество, срещу тях стои най-високата техника на Съветския съюз. Тези милиони и тази техника отстояват и ще отстояват завоеванията на Октомври.

Защото през тежките тъмни пластове на хилядилетния гнет Октомври озари пътя на човечеството към неговото бъдеще, към неговото щастие.

И тежко томува, който се опитва да пресече този път.

15

Гостуването на диригента Руслан Райчев в Русенския Държавен симфоничен оркестър

Днешния ни концерт посветен на 34 годишнината от Великата социалистическа октомврийска революция ще бъде проведен под диригентството на гост-диригента **Руслан Райчев** — първи диригент на Държавния симфоничен оркестър — Пловдив.

Руслан Райчев е роден в София на 5 май 1919 год. Той е син на именития български оперен артист Петър Райчев.

Като ученик в Италия Руслан Райчев постъпва в Миланската консерватория гдето в 1932 год. завършва пиано при проф. Анфоси. В България учи частно при проф. Андрей Стоянов, а от 1940 год. във Виена пиано при проф. Зауер и диригентство при проф. Райхвайн. Завършвайки с отличен успех през 1943 год. Виенската консерватория, той бива назначен за помощник диригент на Виенската Държавна опера. Оставайки във Виена той продължава образованието си при проф. Бьом, при когото специализира диригентство а същевременно завършва и юридическия факултет при Държавния университет във Виена

След 9 септември 1944 год. участва и в двете фази на войната и е награден с орден за храброст и произведен в по горен чин. След раняването му през м. юний 1945 год. постъпва като диригент в Народната опера в София Дирижира множество концерти и опери в София от където през 1946 год бива командирован в гр Сталин където поема диригентството на Държавния симфоничен оркестър и новоформираната Народна опера като пръв неин диригент и основател. По късно Руслан Райчев наново е повикан в София като първи диригент на Държавния музикален театър. През това време той е редовен гост диригент на Софийската филхармония и държавните симфонични оркестри и опери в страната

От м. април тази година Руслан Райчев е назначен за първи диригент на Държавния симфоничен оркестър в Пловдив.

ЛЮБОМИР ПИПКОВ

Любомир Пипков е роден в Лозеч на 6 септември 1904 г. На 13 годишна възраст той започва да учи пиано пра проф Иван Торчанов През 1923 г. той завършва Софийското музикално училище в класа по пиано на проф. Хенрих Визнер.

От 1926 до 1932 г. следва в Париж като стипендиант в класа по композиция на Пол Дюка.

След завръщането си в България, той заема последователно поста корепетитор, диригент на хора и след 9 IX 1944 г. директор на Народната опера в София. По настоящем той е професор в Музикалната академия и председател на Съюза на композиторите.

Като композитор Л. Пипков е едно свежо, самобитно дарование, особено силно изявяващо се в областта на песенната лирика, застъпвайки същевременно и големите форми, като за това използва най-свободно народното звукотворчество — особено самобитното му ритмично богатство.

Творчеството на Любомир Пипков е голямо и разнообразно: то обхваща многобройни песни, поемата „Сватба“ — за хор и оркестър, оперите „Янините девет братя“ и „Момчил“, една симфония, два струнни квартета, клавирен квартет и клавирно трио, пиеси за пиано и др. Неговото творчество е богато емоционално и багренно. Големи са заслугите на композитора Любомир Пипков към оформяването на българския музикален стил.

Операта „Момчил“ е започната през 1939 г. и е завършена преди 9 IX 1944 год. Тя се явява, като отражение на един изяснен светоглед загатнат от автора още в първата му опера „Янините девет братя“. В операта „Момчил“ композиторият е разкрил уменията си да се домогва до музикалното изразяване на българската духовност, следвайки генилния пример на Мусоргски.

АРАМ ХАЧАТУРЯН

Съветският композитор Арам Хачатурян е едно творческо дарование от голям композиторски ръст. Неговите многобройни и разнообразни творби са показателни за стила на съветската лирика въобще.

Музиката на Хачатурян поражда с шедроствата и изобилието на мислите, свободата и непринудеността на развитието. Покрай голямото техническо майсторство в неговото изкуство е отразено и дълбоко идейно съдържание. Стилът в неговото творчество се обуславя от дълбоката своеобразност на неговия характерен музикален език, който черпи своето вдъхновение от любовта му към самобитността на арменската народна музика.

Ритъмът, музикалните краски и образите със своята своеобразност, съединени с богат темперамент и силна емоционална наситеност, придават на творбите на Хачатурян голяма неосредност на въздействието върху слушателя.

Хачатурян принадлежи към ония големи композитори, които майсторски умеят да създават мелодия с необичайно широк дух. Голяма и неизчерпаема е неговата мелодична фантазия. Най-изтъкнатите му творби са: клавирен концерт, поема за Сталин за хор и оркестър, концертите му за цигулка и виолончело, две симфонии и балета „Гаяне“, за който през 1943 г. е получил Сталинова премия.

Хачатурян е заслужил деятел на изкуствата в Р.С.Ф.С.Р., заслужил деятел на изкуствата на Арменски С. С. Р. Награден е с ордена „Ленин“.

Действието на балета „Гаяне“ се развива в пограничен арменски колхоз. Героинята Гаяне е млада девойка, преданна на родината и готова да пожертвува в сичко за родината. Личната тема е тясно преплетена с теми от огромно обществено значение — темите за съветския патриотизъм и дружба между народите:

В балета „Гаяне“ е използван най-широко интонационния материал на арменската, кюрдската, грузинската и украинската музика. При всичкото разнообразие на източни мелодии, партитурата свидетелствува за майсторството, целостта и органическото единство на композиторския стих.

Музиката на „Гаяне“ е жива и ярко театрална. В нея има много тънки сценични детайли. Въпреки това тя е толкова съдържателна, че буди само по себе си интерес и без сценичното си действие.

Музиката на „Гаяне“ здраво и сигурно се затвърди в концертния репертуар на всички големи оркестри из цял свят и се радва на голям интерес и успех, като извънредно търсен концертен номер.

П. И. ЧАЙКОВСКИ

След Глинка, в руската класическа музика са се очертали две творчески направления — едното представлявано от редица композитори, обединени в кръжока „Могучая кучка“ (могъща купчинка), а другото с един само представител — гениалният руски симфоник Петър Илич Чайковски.

Първата група „Могучая кучка“ се явява като съзателка на епическия симфонизъм. Тях ги привлича и те отразяват предимно народния епос, бит, нрави и обичаи. Музиката им разказва, рисува („Картини из една изложба“ от Мусоргски, „Шехиризада“ от Римски-Корсаков, „Степите на средна Азия“ от Бородин . . .).

Друг е светът, други са стремежите в творчеството на Чайковски. В неговото творчество се оглеждат величавите

епопеи на човешките борби за един по-красив и щастлив живот на земята.

И то борби, които предизвикват широко съчувствие. Неговата борба е сърцераздирателна и развихрена и по-обхватна, но борба, която винаги ни води и е по-близо до фаталния край. Неговата музика докосва дълбокия душевен мир на човека и всички философски въпроси, свързани с него.

Живял и болезнено чувствувайки противоречията на своята печална епоха, с нейния порив към борба и жаждата за успокоение с нейните мечти по прекрасното бъдеще, Чайковски отрази и показа с огромна сила, искреност и правдивост в своите симфонии преди всичко своята безпределна обич към народното щастие. Затова музиката на Чайковски винаги ще вълнува хората и ще се радва по цял свят на асенародна любов.

Неуявявашо, неповторимо и величаво е изкуството на гениялния художник-реалист — композитора **Петър Илич Чайковски**.

Петата симфония в ми миньор, оп. 46, е написана в 1888 год. Тя е изградена върху основната и господстваща тема в творчеството на Чайковски — поривът на човека към щастие — към любовта, към природата, към светлия и прекрасен живот, — и борбата му срещу условностите, които спъват полета на неговия дух.

В първите скици на тази симфония, Чайковски е нахвърлил отчасти и нейната програма: „Интродукция. Пълно преклонение пред съдбата. . . съмнение, жалби, упреци“. Трагичният конфликт получава разрешение в светлия жизнетвърждаващ финал, който е пълен с празнични образи, с голям обхват.

В лейтмотива, който изнасят кларинетите и който ще се появява неочаквано във всички части на симфонията, звучи сдържаната предопределеност. Следва обичайната за Чайковски драматична разработка на първата част. Срещу скования в своето движение порив от главната тема веднага се противопоставя друга тема — уравновесена, светла, жизнерадостна.

Втората част е най-издържаният в мелодично отношение разред на симфонията. Нейното развитие се отличава с дълбока прочувственост, мощна динамика и проникновение. Но и в нея лейтмотивът ще пречупи лиричното настроение, за да внесе елемент на трагизъм и безпокойствие.

За третата част Чайковски е използвал една от най-любимите свои форми — валс. Танцовият характер ни най-

малко не умаловажава стойността на тази част. Напротив тя е необходима след началния трагизъм.

Четвъртата част — от настроението на предидущите части с руската народна песен наново встъпва основната тема, но която получава широко и блестящо развитие във вид на тържествен, величествен марш.

В петата си симфония Чайковски се е стремил и ползувал голямо вътрешно единство и пълна завършеност на четирите части на симфонията.

В нея той е постигнал и майсторски е правел една основна музикална идея.

С тази симфония Чайковски се възправя в неравна борба против съдбата — в борба за щастие, светлина, любов и истина на земята.

Днес повече от всякога хората на изкуството от цял свят полагат усилия, открито и смело се борят и честно и преданно служат на хуманните принципи на мира, свободата и демокрацията. Ще трябва дружно да отстояваме великото дело на мира и дружно да нанасяме съкрушителни удари над подпалвачите на нова война.

Чрез изкуството, чрез нашата музика на борба за мир против войната.

На 18 т. м. трети възпитателен концерт
Тема: ИТАЛИАНСКАТА ОПЕРА

Диригент: Константин Илиев

На 30. XI. и 2. XII. Втори абонаментен концерт

Диригент: Добрин Петков

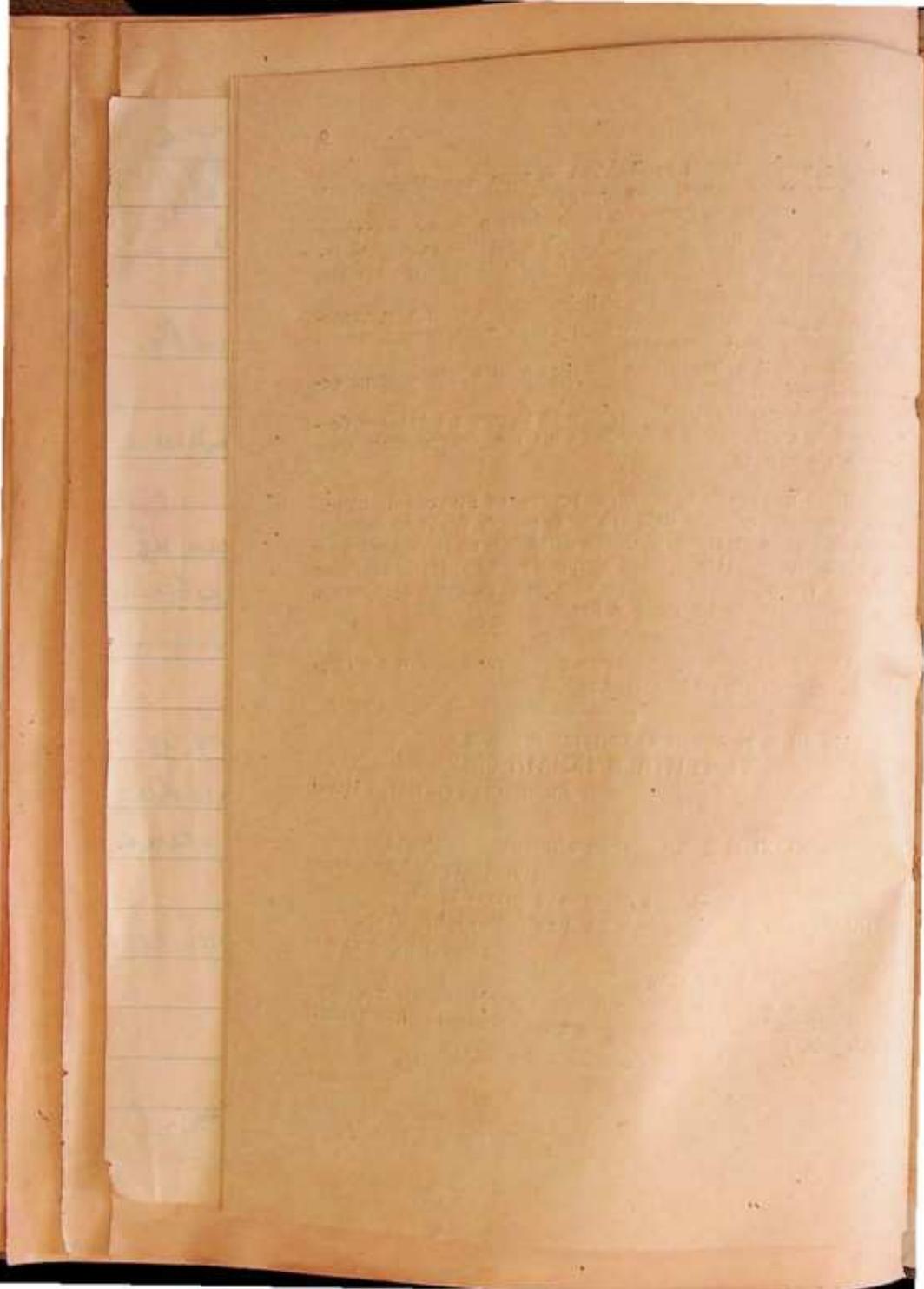
програма: Л. ПИПКОВ — увертюра за Сталин

РАХМАНИНОВ — концерт № 2 за пиано и оркестър,

солист: Люба Енчева

БРАМС — IV симфония

Всеки вторник в помещението на Народната опера ул. „Д. Благоев“ 9, от 6 часа редовни лекции на музикалната лектория.

20 ... 1951

18. XI. 1951 г.

54(6) 15

книжка, Москва

Вззпитатели концертов - тема
Шаманская Общества музыка

1. Увертюра кн. об. Нов. Пасмуров.
Доминант.
 2. Дуэты на Монастыре и Чорина
из об. Нов. Пасмуров II г. Доминант -
соната Кир. Кривин в Бр. Кеверста
 3. Оре на Чорина из II г. от об. Н. Пасмуров
из Бр. Кеверста
 4. Дуэты на Виноград и Шерман из
об. П. Тривиний II г. - от В. Редн.
соната Кир. Кривин в Бр. Кеверста
 5. Оре на Бальсудин из II г. на об. Бальсудин
от В. Редн.
из Бр. Кеверста
 6. Оре на Виноград из I г. от об. Тривиний
из Бр. Кеверста
 7. Оре на Шерман из II г. от об. Тривиний
из Бр. Кир. Кривин.
- Лектор, в Директор: Конс. Ильяв.

53/5

15. XI. 1951 год.

Концерт за Военнослужащи.

1. Вагнер - Мейстери певци.
2. Качашурди - Голд - 4 симфон
3. Чайковски. Симфония № 5

Дир. К. Манде

55(7)

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

I члр. III пуні
с Дим. Боздуганов

30. XI. 1951 г.

2. XII. 1951 г.

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
РУСЕ

Сезон 1951/52 година

ПРОГРАМА

Л. НИКОЛОВ

Концерт за струнен оркестър
(за пръв път)

АР. ХАЧАТУРЯН

Концерт за пиано и оркестър
Алегро маестозо
Анданте
Алегро брилянте

Х. БЕРЛИОЗ

Фантастична симфония

Диригент: КОНСТАНТИН ИЛИЕВ
лауреат на Димитровска награда

Гост-солист: ЛЮБА ЕНЧЕВА

Концертмайстор: ХРИСТО ДЮЛГЕРОВ

30. XI и 2. XII 1951 год.
20:30 часа кино „Москва“

Днешния концерт Русенският Държавен симфоничен оркестър посвещава на III конгрес на ОРПС.

И диригенти и оркестранти с повишено социалистическо съзнание за труда, с любов отдават своите творчески сили за изграждането на победоносния социализъм в нашата страна и смело издигат своя глас за делото на мира, правдата, човечността, за светлото бъдеще на нашия трудолюбив и борчески народ.

ЛАЗАР НИКОЛОВ

Лазар Николов е роден през 1922 год. в Бургас. През 1946 год. е завършил с отличие Държавната музикална академия, като ученик по пиано на проф. Димитър Ненев и по композиция — на проф. Панчо Владигеров.

Лазар Николов е един от най-талантливите млади композитори. Още в първите си творби той показва белезите на един ярко очертан музикален стил, отличаващ се с топло лирично чувство и богата творческа фантазия.

Той е автор на няколко камерни и симфонични творби, които сочат за несъмнения талант на този тънък и чувствителен музикант.

Концерт за струнен оркестър е била любимка форма на композиторите преди нас и с особен успех използвана от Бах и Хендел. Техните концерти греси представляват виртуозни пиеси за обикновен струнен оркестров състав, в които на места остават солиращи два или три инструмента, от където иде и понятието „концерт“. Съвременните композитори се обръщат отново към тази музикална форма, както е случая с концерта за струнен оркестър от нашия талантлив млад композитор Лазар Николов.

Умелото използване на възможностите на струните инструменти, както и солиращия квартет — две цигулки, виола и чело, правят от творбата едно майсторско произведение. Сърдечната лирика на първата част е особено силно подчертана в темата изложена в първите цигулки и в речитативния характер на втората тема — първи, втори цигулки и виоли.

Втората част със своята дълбочина и майсторско изграждане стига до една драматична кулминация, от която постепенно с едно намаляване на динамиката стигаме до епилога на тази част. В формално отношение втората част пред-

ставяла една Пасакалия — музикална форма, която се характеризира с непрестанното повтаряне на една и съща тема през различните групи инструменти, докато останалите инструменти изграждат свободни вариации върху нея.

Третата част със своя характерен ритъм и бликаща жизненост има характер на токата. Тук виртуозния елемент е застъпен в най-голяма степен, а на солирашите инструменти е дадена най-отговорна роля.

Концерта за струнен оркестър от Лазар Николов е първа музикална творба от този род в нашата музикална литература и е една от най-сполучливите творби на автора. Тази творба е третата по ред, която нашият оркестър изпълнява за пръв път, т. е. третата творба, мъртвите партитури страници на която оживяват под пръстите и лъковете на нашите симфоници.

ЛЮБА ЕНЧЕВА

Солистката на днешния ни концерт е голямата наша пианистка **Люба Енчева**. Тя е родена в София. Още на 4 годишна възраст започва първите урци по пиано при майка си. На 10 годишна възраст тя спечелва първа премия измежду 65 кандидати на международния конкурс на Държавната музикална консерватория „Джузепе Верди“, като получава италианска стипендия за следване. Завършва същата консерватория на 16 годишна възраст с пълно отличие и получава титлата „професор по пиано“.

След това специализира в Париж при френския клавир-виртуоз и педагог Марсел Чиапи, а по-късно при Едвин Фишер в Берлин.

От 19 годишна възраст пианистката Люба Енчева започва самостоятелна концертна дейност у нас и в чужбина. Била е солистка на филхармониите в София, Виена, Берлин, Мюнхен и Париж.

Пианистката Люба Енчева е един изтънчен, вдъхновен и темпераментен артист. Яркостта на нейния пианистичен стил и съвършенството на нейната брилянтна техника са я издигнали и утвърдили като изкусен виртуоз пианист. Понастоящем Л. Енчева е професор в Държавната музикална академия в София.

ДРАМ ХАЧАТУРЯН

Концерта за пиано и оркестър от големия съветски композитор Драм Хачатурян е написан в 1937 г. и за пръв път е бил изпълнен от именития съветски пианист Лев Оборин.

Концертът много скоро добива голяма популярност и днес той влиза в репертуара на всички големи пианисти. И действително, това произведение е забележително по своята неизтощима жизнерадост, мелодическо обаяние и виртуозен блясък. Мелодическото богатство на концерта е изключително и гордата първа и лирическата втора тема на алегро, както и всяка музикална мисъл на андантето — всичко е изпълнено с красота, всичко е напевно и благородно. Мелодическият език на концерта се отличава с яркостта на националния колорит.

Не по-малко забележителна е и смелата хармония на тази композиция, както и богатството от изразните възможности на съвременната клавирна техника. Блестящи октави и акорди, бисерни пасажии, прозрачни унисони създават колоритна и интересна фортепианна партия. Оркестровата партитура се отличава с особено богатство и изобилие от остроумни инструментални съчетания.

Първата част на концерта е монументално алетро, пълно с празничност и радостно ликуване. То е наситено с ярки динамически контрасти, характерен ритъм, който пробужда в съзнанието представа за тържествено шествие.

Втората част е една от най-поетичните страници от музиката на Хачатурян. Тази част е потопена в лирическо настроение и екварелно прозрачните ѝ блясъци са интересен контраст спрямо темпераментното алетро. Във втората част (андантето) не липсват патетически кулминации, но скоро съзерцателното спокойствие надделява.

Третата част на концерта е характерна с живостта на фантазията, изобретателност и остроумия.

Кулминацията на финала се постига от въстъпнието на главната тема от първата част, която тържествено и гордо завършва концерта.

БЕРЛИОЗ

Фантастична симфония

Син на лекар, Хектор Берлиоз се родил на 11 декември 1803 година в градчето Кот сент-Андре. Неговото детство съпада с „величието и падението“ на Наполеоновата империя. Неговите най-ранни музикални впечатления били — гърма на барабаните и писъка на флейтите при завръщащите се от поход, покрити с прах и слава, полкове на императора. Самият Берлиоз се учил да свири на флейта и китара. До края на живота си, обаче, не можал да се научи да свири на пиано. Извън това Берлиоз се е занимавал на младия още и с литература, история, география и малко музика.

На 17 декември 1838 г. след концерта на който Берлиоз дирижирал своя „Харолд“, пред него се хвърлил на колене самия Паганини и със сълзи от възторг му целунал ръката. Следният ден Берлиоз получил писмо от Паганини, в което последният го наричал „приемник на Бетовен“, а в писмото приложил чек от 20 хиляди франка. Това означавало цяла година свобода за творчество без мисъл и грижи за насъщния. Непосредствено след това съчинил драматическата симфония „Ромео и Жулиета“ — една от най-великите негови творби. След това — отного несполуки, отново фейлетони и борба за съществуване. Извън тесен кръг приятели, между които били литераторите Балзак, Хайне и Жюл Жанен — Париж упорито не признава Барлиоз. Това го принудило да предприеме концертни сбикилки и да дирижира собствени произведения. Посетил Германия. Особено енергично и самоотвержено го лансирал предания му другар Франц Лист, който дирижирал негови творби, изпълнявал ги на пиано и правел транскрипции на симфонията му. Берлиоз изнесъл в Австрия „Гибелта на Фауст“, дирижирал в Лондон и по съвета на Балзак, 1874 год. посетил Русия, където действително имал много голям успех. Но общите неуспехи го довели до дълбок песимизъм. Първата му жена Хенриета Смитсън се поминала, поминала се и втората му жена — певицата Мария Речю, а също и любимия му син Луи Берлиоз. Един след друг умрели и другарите му. Отношенията му с Лист охладнели: Берлиоз не харесвал, че Лист се увеличал много от Вагнер. Без особен успех била изпълнена и последната му творба „Троянци в Картаген“. Самотен отчаян, Берлиоз очаквал смъртта и тя не закъсняла. На 8 март 1869 година той се поминал.

„Фантастичната симфония“ — (Епизод из „живота на артиста“) — е написана в пет части Съчинена в 1829—30 година, под непосредствено влияние на романтичната любов на Берлиоз към английската актриса Хенриета Смитсън. Симфонията има автобиографичен сюжет и фантастичен характер. В центъра на сюжета стои художникът (самия Берлиоз). Ето приблизителното съдържание:

Встъпление. Младият, болезнено чувствителен и с горещо въображение музикант, в припадък на любовно отчаяние, се отравя с опиум. Обаче, наркотическата доза е слаба, за да причини смъртта и той се потапя в тежък сън, съпроводен със странни видения, а в същото време усещанията, чувствата и спомените в болния му мозък се превръщат на музикални мисли и образи. Самата любима жена се превръща в мелодия и като някаква натрапчива идея звучи

и го намира навсякъде.

I част. Мечтания. Страсти.

Той си спомня най-напред онова болезнено душевно състояние, онази неопределена страст, меланхолия, безпричинна радост, която изпитвал преди да види любимата; след това — вулканическа любов, която тя му вдъхна, с нейните разкъсващи тревоги, ревниви безумства, припадъци на нежност и търсене утеха във вярата.

Музикалният строеж на тази част е следния: след бавно встъпление (ларго, с-moll), в основата на което лежи прекрасна тъжна мелодия от съчинения в ранна младост романс, започва алегро в С-dur. Във флейтите се появява основната тема на симфонията — лейтмотивът, който рисува натрапчивия спомен за влюбената и трагическа страст. Лейтмотивът, употребен тук за първи път от Берлиоз, преминава през всички части на симфонията. Първата тема е подложена на многобройни разработки.

II част. „Бал“.

„Той среща любимата сред шумното празненство на бала“. Музиката: валс в а-dur, с необикновена мелодика и ритмично изящество. Преобладават цигулки, арфа, дървени инструменти. Лейтмотивът — „натрапчивата идея“ се появява с голямо майсторство.

III част. Сцена сред селските поля.

Лятна вечер на село. Героят слуша пастирите, които пеят поредно. Този пасторален дует, мястото на действието, лекото шумолене на дърветата, нежното потрепване на вятъра, проблясъци на надежда, която се заражда у героя — всичко това успокоява сърцето му, дава на мислите му по-радостен ход. Но образът на любимата се появява отново, сърцето му се свива, мъчат го лоши предчувствия — тя го лъже . . . Единият от овчарите отново запява своята найвиша мелодия, другият не му отаръща. Слънцето клони на запад . . . Далечен гръм . . . Усамотение . . . Мълчание . . .

Тази част е направена с гениално психологическо майсторство. Новата тема на романтичното изкуство — противопоставяне спокойната и величава природа на тъгуващия, ненамиращ никъде място човек — е дадена с необикновена изразност. След дуета на английския рог и обоя, следва широк музикален пейзаж (тук се чувствава влияние от „Сцената при потока“ из Пасторалната симфония на Бетовен). При появата на лейтмотива, колоритът става тревожен. След това — епизод с английския рог, който запява отново песента на пастирите, оглушителен шум на литаври и — злобеща тишина.

IV част Шествие преди екзекуцията.

Героят сънува, че е убил любимата си, осъден е на смърт и го водят да го екзекутират. Шестияето се приближава под звуците на марш, ту мрачен и жесток, ту блестящ и тържествен. Глухият шум на отмерените стъпки се редува с взрив от силни викове. Накрая — „натрапчивата идея“ — нейния образ, се появява за ниг, като последна мисъл за любовта, която се прекъсва от фаталния удар.

Тази част е рязко противоположна на третата. Там — прозрачна и економична инструментовка, почти без участие на медните инструменти, тук — ослепителен блясък, оглушителна мощ, пронизителни фанфари, чийто гръм се усилва от няколко литаври и големия барабан. В хармонията се редуват g-mol у струнните с b-mol у медните. Контрабасите с лицикато отмерват тежките стъпки на шествието. Лайтмотивът е даден от пискливия ес-кларинет. Заглушават го мощните акорди на целия оркестър.

V част. Сън Нощ Сборище на вещиците.

Героят се вижда всред страхотна оргия, заобиколен от красъците на какви ли не чудовища и вещици, които са събрани на неговото погребение. Мотивът на любимата се появява отново; но той е вече загубил своя благороден характер и се е превърнал в груб, неприличен, гротесков танц; това е „тя“ дошла е! Рев от радост при появяването ѝ . . . Тя се потапя в дяволската оргия . . . Едновременно звучат погребална камбана, шутовска пародия на заупокойна служба, и „Dies irae“ (В денят на Божия гняв — католически химн).

„Музикалното произведение е толкова по-гениално, колкото по-съдържателно и по-дълбоко е то, колкото е по-висше по майсторство, колкото по-вече хора го признават, колкото по-вече хора то е в състояние да вдъхнови, не всичко достъпно е гениално, но всичко истински гениално е достъпно и то е толкова по-гениално, колкото е по-достъпно за широките народни маси.

А. А. ИДАНОВ

На 9 декември — Неделя

възпитателен Концерт

тема — Моцарт

Диригент: **ДОБРИН ПЕТКОВ**

На 21 и 23 декември

редовен концерт

Л. Папков — Увертиурата за Сталин

Вариокас — Концерт за цигулка и оркестър —
гост солист проф. Недялка Симеонова, лауреат на Димитровска награда

Йох. Брамс — IV симфония

Диригент: **ДОБРИН ПЕТКОВ**

Работници, ученици, самодейци и граждани, редовно и масово посещавайте лекциите на МУЗИКАЛНИЯ КУРС, уреждан от оркестъра.

Чрез лекциите по История на музиката, инструментознание, музикални форми и инструментални ансамбли Ви ще навлезете дълбоко в недрата на музиката.

Музикалната просвета е необходимо условие за правилното и пълноценно възприемане на музикалното изкуство.

9. XII. 1951 г.

56/81

Възпитателен концерт

тема: Моцарт.

Докладчик: Панчо Иурбанов.

Програма:

В. А. Моцарт.

1. Една малка коучна музика.
2. Концерт за флейта и
оркестър. в ре мажор.
К. 2.
Солска А. Уансел.
3. Коучна гами (фанта) от
Н 1 симфония (готингген).

Директор:

Добриш Пенков.

1875

1. The first part of the book is devoted to a description of the various species of plants which grow in the neighborhood of the station. The author has been very careful to give a full and accurate description of each species, and to give the local names of the plants.

2. The second part of the book is devoted to a description of the various species of animals which are found in the neighborhood of the station. The author has been very careful to give a full and accurate description of each species, and to give the local names of the animals.

3. The third part of the book is devoted to a description of the various species of birds which are found in the neighborhood of the station. The author has been very careful to give a full and accurate description of each species, and to give the local names of the birds.

4. The fourth part of the book is devoted to a description of the various species of insects which are found in the neighborhood of the station. The author has been very careful to give a full and accurate description of each species, and to give the local names of the insects.

5. The fifth part of the book is devoted to a description of the various species of reptiles and amphibians which are found in the neighborhood of the station. The author has been very careful to give a full and accurate description of each species, and to give the local names of the reptiles and amphibians.

6. The sixth part of the book is devoted to a description of the various species of fishes which are found in the neighborhood of the station. The author has been very careful to give a full and accurate description of each species, and to give the local names of the fishes.

7. The seventh part of the book is devoted to a description of the various species of mollusks and shells which are found in the neighborhood of the station. The author has been very careful to give a full and accurate description of each species, and to give the local names of the mollusks and shells.

8. The eighth part of the book is devoted to a description of the various species of minerals and rocks which are found in the neighborhood of the station. The author has been very careful to give a full and accurate description of each species, and to give the local names of the minerals and rocks.

9. The ninth part of the book is devoted to a description of the various species of fossils which are found in the neighborhood of the station. The author has been very careful to give a full and accurate description of each species, and to give the local names of the fossils.

10. The tenth part of the book is devoted to a description of the various species of plants which are found in the neighborhood of the station. The author has been very careful to give a full and accurate description of each species, and to give the local names of the plants.

57(9)

Комитет за наука, изкуство и култура

Водар III к. Тудис. о Дим. Боздуков

21. XII. 1951 г.

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР

РУСЪ

Сезон 1951 - 1952 год.

ПРОГРАМА:

Л. Пипков

Героична увертюра в чест на др. СТАЛИН

П. И. Чайковски

Рококо — вариации за виолончело
и оркестър

Иох. Брамс

Симфония № 4

Allegro non troppo
Andante moderato
Allegro giocoso
Allegro energico

Диригент:

ДОБРИН ПЕТКОВ

Гост - солист:

КИРИЛ ВАПОРДЖИЕВ
(виолончелист - виртуоз)

Концертмайстор: ХР. ДЮЛГЕРОВ

Зала „МОСКВА“

21 - 23 декември 1951 год.

Днешния концерт се посвещава на 72 годишнината на Великия миротворец, бащата и покровителя на прогресивното човечество, Иосиф Висарионович Сталин. Всякога когато над света се издвисва застрашителната заплаха на войната, народите чакат мъдри и спокоен глас на Великия Иосиф Висарионович Сталин, защото знаят че в неговите думи се отразяват волята на човечеството за мир, за свобода и човешка култура. И днес по случай 72 годишнината всеки си спомня изказването на Великия Сталин от 6 октомври т. г. пред кореспондента на „Правда“ и че тези миролюбиви изявления на Сталин ще вдигнат на крак милионите хора в световната борба за мир, че всички народи обединени около Съветския съюз жадуват за мир и ще се борят за него. В тази борба за мир се възравя цялото миролюбиво човечество и всички миролюбиви народи които искат да живеят в мир, свобода и благоденствие.

Да възславим на вечни времена и горещо да благодарим за покровителствената грижа която Великият Иосиф Висарионович Сталин отдава непрекъснато за гарантиране мирът на земята и бъдещето на човечеството и да му обещаем, че с всички сили ще се борим за мир.

Слава на Великия Иосиф Висарионович Сталин.

ЛЮБОМИР ПИПКОВ

Любомир Пипков е един от най-видните съвременни български композитори. Той е роден на 6 септември 1904 година в гр. Лъвеч. След завършване на гимназия в София, той постъпва като ученик по пиано при Х. Визнер и после в Музикалната академия при проф. Иван Торчанов. От тук започват и първите композиционни опити които издават голямата дарба. През 1926 година Л. Пипков заминава за Париж и учи композиция при големия френски композитор Пол Дюка при когото учи 6 години. След завръщането си в България той постъпва като корепетитор в Софийската народна опера. Едва след 9 септември 1944 год. той получава в възможност да разгърне всичите творчески сили. Днес Любомир Пипков е един от най-добрите български композитори. Ново създадените условия за работа след 9 септември 1944 год. дадох възможност на Л. Пипков да напише първата си симфония и постановката в София голяма българска опера „Момчил“. Творческото дяло на композитора

Л. Пипков е огромно и разнообразно. Той е автор на много песни, два струни квартета, оперите „Янините девет братя“ и „Момчил“ детски сборник за пиано една симфония и др. Творбите му издават самотитно дарование с особена склонност към песенна лирика. В своите големи музикални творби, той се ползува от народното звукотворчество, от където е дирижески и композиторски темперамент Л. Пипков е един от най-видните труженици на музикалното дяло у нас, той е в разцвета на силите си, затова и българската музикална литература очаква от него все по хубави и по съдържателни страници.

„Героичната увертюра в чест на Сталин започва решително и устремно. Над шрайха се издига тържествена тема претръбена от медната група. След това настъпва бавна част-широка, с задушевна лиричност която носи спокойно песенен характер. Това са най-хубавите страници от увертюрата.

После след малка градация с развихреност прозвучават шрайх и духовна група, като медните инструменти отново налагат първата героична тема. Финала идва при пълно фортисимо при целия оркестър с тържествени акорди, потвърждаващи възторга, обичта и вярата на милионите трудещи се по света към Великия Иосиф Висарионович Сталин.

КИРИЛ ВАПОРДЖИЕВ

Солист на днешния ни концерт е Кирил Вапорджиев, безспорно един от нашите най-добри виолончелисти. Завършил Софийската музикална академия при проф. Цибулка, след това учи при известния у нас виолончелист Фоерман а през 1948 год. специализира при проф. Садло в Прага-Чехия. Виолончелиста Кирил Вапорджиев е концертирал с голям успех в почти всички големи градове в България. Той е постоянен член на камерни състави чиито концерти в София и страната са бивали винаги празници на българското инструментално майсторство. Големи са успехите на концертите на виолончелиста Кирил Вапорджиев в Чехия за което свидетелствуват ласкавите отзиви на чехската музика и критика.

Извадки от критиките за Вапорджиев в Чехословакия
SVOBODNO SLOVO:

„ . . . Вапорджиев е артист с изключителни качества. Да се слуша неговото свирене за нас е истинско удоволствие.

LIDOVA DEMOKRACIA:

„ . . . Вапорджиев е артист от международна класа. Той има ясен и благороден тон, съвършена техника на дясната ръка и голяма музикалност . . . ”

LIDOVO NOVINI:

„ . . . Вапорджиев се показва като темпераментен артист, който владее своя инструмент съвсем сигурно . . . ”

П. И. ЧАЙКОВСКИ е роден в 1840 год. в Ветска губерния, където баща му инженер е бил директор на завод в умира в 1899 год. от холера в Петербург. Семейството му от начало живее на село а после в Москва и Петербург. Той проявява музикални дарби от малък но завършва правните науки и става чиновник. Едва 22 годишен той започва системно да учи музика напуска службата и постъпва в Петербургската консерватория която завършва в 1865 год с награда за своята изпитна композиция „Химн на радостта“ (по Шилер). Става преподавател в Московската консерватория и поема пътя посветен изцяло на музикалното творчество. Пътува доста в чужбина дирижира в много градове, и непрекъснато печели отличие и слава в чужбина. Получава докторска титла в Кембриджкия университет и признание за голям композиторски дар и дълбокомислен музикант. Неговото богато творчество обхваща всички музикални форми. Забележителни са оперите му „Евгени Онегин“, „Дама пика“ и „Черевички“, тържествената увертюра „1812 год“, „Италианско капричио“, симфоничната поема „Ромео и Жулиета“, балетите „Орехотрошачката“ и „Лебедово езеро“, „Серенада за струнен оркестър“, концерти за пиано, един концерт за цигулка „Рококо“ вариации за чело с оркестър, но най-голямото постижение на големият руски класик в музиката Петър Илич Чайковски си остават неговите шест симфонии които са написани вдъхновенно и истински майсторски. П. И. Чайковски в своите произведения винаги е повдигал големите проблеми на човешкия живот, в тях е отразена голямата жажда на композитора за щастие, светлина и радост на земята. П. И. Чайковски майсторски е пре създал народните песни и романси и в тях е вложил великата мисъл, че в майсторството на композитора трябва да се отрази и почувства и простотата и достъпността на музиката.

Вариациите „Рококо“ за виолончело и оркестър които на днешния ни концерт ще изпълни нашият гост солист виолончелиста Кирил Вапорджиев са един от най интересните концертни номера на всеки виртуоз виолончелист и се изпълняват от всички симфонични оркестри по цял свят и се посрещат винаги с голям интерес и жадно удоволствие.

ИОХАНЕС БРАМС

Големият немски композитор Йоханес Брамс е роден в Хамбург в 1863 год. в семейство на оркестров музикант — контрабас. Отначало той учи пиано при баща си. Гринуден още от малък да помага на издръжката на семейството Брамс е на мал възможност да се занимава теоритически с музика. Но от малък той композира и упорито се занимава с пиано, в която област той скоро постига забележителни резултати. През това време баща му му дава първите уро-

Хората на изкуството, хората на интелектуалното творчество, трябва до един да станат на крак за да разобличат силите на агресията за да защитят великата идея на мира.

Да дадем нашите сили в борбата за мир, да изпълним нашия граждански дълг пред човечеството и пред историята.

На борба за мир против войната!

30 декември - неделя - 10:30 часа

ПОПУЛЯРЕН КОНЦЕРТ

Диригент:

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ

В програмата: П. ХАДЖИЕВ - Младежка сюита
МОЦАРТ: Концерт за кларинет,

гост-солист: **САВА ДИМИТРОВ**

ЧАЙКОВСКИ: сюита „Спящата красавица“

ПОЛ ДЮКА: „Чиракът магесник“

Всеки вторник музикални лекции,
уреждани от оркестъра.

30. декември 1951 г.
книж. Москва

Популарен концерт
Дир. Конст. Мизев

1. Пон Дюка. "Шукайт магесник"
2. Моцарти. Концерти за кларинет
соп. Саво Димитров
3. Чайковски. Солоуние кресовуе.
4. П. Хаджив - мадежне соната.

Концертите
подготвен до 6
посредствено момски
не се смотат отград
благодарне ден. в
бриселите

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

59/111

58/10

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
РУСЕ

Сезон 1951/52 година

ПРОГРАМА

ЙОХ. БРАМС (1833—1897)

Симфония № 1 — en Do mineur
Un poco sostenuto - Allegro
Andante sostenuto
Un poco Allegretto e grazioso
Adagio poi Andantino - Allegro non troppo

Е. Д. ГРИГ (1840—1907)

Концерт за пиано и оркестър
Allegro molto moderato
Adagio
Allegro moderato

П. И. ЧАЙКОВСКИ (1840 - 1893)

Италианско капричио

гост-диригент: проф. САША ПОПОВ
заслужил артист — лауреат на Димитровска
награда — главен диригент на Софийската
държавна филхармония

гост-солист: ВЕРА САША ПОПОВА
пианист-виртуоз

концерт-майстор: ХРИСТО ДЮЛГЕРОВ

КИНО „МОСКВА“
11 и 13 януари

Проф. САША ПОПОВ

На днешния концерт Русенския държавен симфоничен оркестър има за скъп гост нашия именит съгражданин проф. Саша Попов — заслужил артист, лауреат на Димитровска награда и главен диригент на Софийската държавна филхармония. Името на проф. Саша Попов винаги се е свързвало с две положителни и извънредно ценни неща за българската музикална култура, а именно: блестящ виолин виртуоз, който с многобройните си концерти в чужбина е прославил достойно името на страната ни по цяла Европа, както и големите му заслуги при създаване и укрепване на българското симфонично дело. Проф. Саша Попов е създател на Ч. С. О., на Софийската държавна филхармония, на Държавния симфоничен оркестър в Сталин. Той има извънредни заслуги за формирането на симфонични оркестри в Бургас, Разград и Русе. Неговата извънредна високо художествена и народополезна дейност, големия му организаторски и музикален талант са го издигнали достойно до най-голямото място в нашия музикален живот — главен диригент на най-представителния български музикален институт — Софийската държавна филхармония.

Проф. Саша Попов е музикант и диригент от извънредни измерения. Той с чест е представял винаги младото българско музикално изкуство в почти всички европейски държави.

Нему са признателни българските композитори, тъй като чрез вярната и правдива интерпретация на тяхни произведения се осмисля и оплодява тяхното творчество.

Нему са благодарни голяма част от младите български цигулари, тъй като предаде своят опит и талант на младите кадри, като създаде и някои свои ученици, които са първенци на българското цигулково изкуство.

Признателни са му и артист-оркестрантите от всички симфонични оркестри в страната, на които той с голямото си диригентско майсторство, разкрива прелестите на най-висшата музика — симфоничната. Нашата народна власт зече неговия неуморим и дългогодишен труд, неговия талант и изключителните му заслуги към младото симфонично дело у нас и му даде званието „Заслужил артист“ на Републиката и го направи носител на Димитровска награда. Проф. Саша Попов е ценен и във от страната ни. За неговото гостуване в чужбина винаги са се получавали най-ласкави отзиви. В

списание „Съветска музика“, орган на Съюза на съветските композитори, др. Калошин — заместник председател на Комитета за изкуства в СССР, пише възторжена и обширна статия за музикално диригентските качества на проф. Саша Попов, за неговото участие в фестивала „Пражка пролет“. Наред с диригентите на СССР, Чехословакия, Унгария, Италия, Франция, гостуването на българския диригент в фестивала мина при изключителен успех. Този превъзходен български диригент с голямо майсторство продирижира с Словашката филхармония VII симфония на Бетовен, Импровизация, Токэта и Рапсодия от П. Владигеров и шест откъслещи от балетна сюита „Гаяне“ от Ар. Хачатурян. Възхитената публика настойчиво поиска диригента да се яви на няколко пъти и да бисира откъслещите от Хачатурян. Проф. Саша Попов с чест и достойнство представи българското музикално изкуство и спечели едно от най-високите признания на фестивала. Тази преценка на съветският авторитет сочи за безспорните качества на нашият сънародник и високо издига името на българската музикална култура по цял свят.

ЙОХАНЕС БРАМС

Основните качества в Брамсовата музика са преди всичко: изразителна мелодика, Стегнато съдържание, умение в постройката на големите форми чрез малки мотиви, разнообразна ритмика, необикновена хармония.

В симфоничната и камерната си музика Брамс се доближава най-вече до Бетовен от средния и последния период на неговото творчество. Най-ярко тая зависимост се изразява в ритмиката и инструментацията. В песните и клавирните си композиции Брамс продължава традицията на Шуман и Шуберт. В тях се чувства особено силно влечението му към народната песен и връзката му с нея.

Но Брамс е преди всичко симфоник и макар, че той не обичал да го сравняват с Бетовен, той си остава негов продължител. Брамсовия симфонизъм е характерен: колкото мощен и разгърнат той все пак звучи интимно и иска известна подготвеност от слушателя за да бъде разбран. Неговата музика е една спокойна вътрешна изява. Да се слуша Брамс ще рече да се съсредоточиш целостно върху неговата музика и чрез нея в себе си.

Първата му симфония е изпълнена за пръв път през 1877 год.

В формално отношение Брамс средва класическата симфония. След кратко въстъпление, първата тема ни въвежда в

оня богат, интензивен чувствен мир, който след встъпването на втората тема достига до един извънредно наситен драматизъм.

Майстора симфоник тук е в стихията си. Първата тема по своето твърде неопределено, но извънредно благородно за симфоническо развитие вътрешно съдържание сякаш търси да намери отговор за своята раздвоеност в едни по ясни мелодически контури.

Втората тема, обратно, е много ясна, твърда, заповедническа, построена върху ярка ритмическа основа.

В края на първата част противно на очакванията за изостряне на вътрешното съдържание, Брамс вмъква един бавен епизод. Това е едно характерно за Брамс отстъпление, не толкова от формалния, колкото от идейния строеж или пък на романтическите симфонии от типа на „душеваните драми“ на Чайковски.

Втората част (*Andante sostenuto*) представлява красива мечтателна песен, която логично се свързва с бавния епизод от края на първата част.

Тая тема се появява най-напред в обоя, а след това и в цигулка-соло.

Скерцото при Брамс има много по спокоен и съдържан характер, отколкото при Бетовен, но тематичната свежест и лиричност изкупват липсата на една юношеска непосредственост и развихреност на фантазията, какваго имаме при Бетовен. В триото в скерцото вече се чувствува емоционалната връзка с първата част.

Във адажиото на четвъртата част, с няколко тактове, пицикато във щрайха се вмъква отново онова безпокойство, което загатва за развитието на конфликта.

Неочаквано обаче, във корните зазвучава новата тема, в която Брамс стига до по-голямо проявяване на чувството, като резултат от борбата на двете теми от първата част. От тук на татък той затвърдява тая нова тема. Първата тема на алегрото напомня финала на деветата симфония на Бетовен. В тази част имаме развитие в една определена идейно-емоционална посока-утвърждаването на един мир близък на Бетовеновия. Тая тема расте, обогатява се и без да срещне някакво противодействие, в нейния ликуващ финал Брамс дава израз на своите патриотически чувства. Но в същото време, към края на тая част, отново прозвучава бавната част от встъплението на четвъртата част. Въпреки изразената патетичност усещат се, крият се по-скоро болезнени не героични чувства. За това един героичен Брамс финал няма тази сила на внушение, каквото има един Бетовенов финал. Геронизмът не

може да бъде така светъл, жезнерадостен и устремен напред, ако в самото общество това чувства е вътрешно разяснено. Творчеството на Брамс е отражение именно на неговата мъжественост, а не на една зараждаща се епоха, а това в същност е най-важното.

Брамс с голям размах създава истински ценни художествени произведения заради което Шуман пише за Брамс: "Това е този, който трябва да дойде" Този който да поеме и продължи симфоничното дело на класицизма. —

ЕДВАРД ГРИГ.

Едвард Григ е роден в 1843 год. починал е през 1907 год. Той от ранна възраст проявява влечение към музиката и благодарение на своята майка, известна талантива пия-истка задълбочава заниманията си по музиката и системно оформя своя несъмнен музикален талант. След продължително учение в Лайпциг и Копенхаген подържайки здрава връзка с песенното творчество на своя народ, той се оформя в един народен норвежки композитор. В неговото творчество се усещат духът на норвежката народна музика в нея е отразена красотата на норвежката природа и неговата любов към норвежкия народ. Националният характер в творчеството на Григ снага своя отпечатък в почти всички негови произведения. В многобройните му лирически песни, в безсмъртната му музика към Ибсеновата драма „Пергит“ в редица национални сюжетни композиции за оркестър, както и в камерната му музика. През живота си Григ е постигнал много голяма слава. След една продължителна обиколка из Европа получил е отличия от много университети и признания от най-големи музиканти. Чайковски, който е изпитвал големи симпатии към Григ пише следното за него. В неговата музика пропита с чаровна меланхолия отразяваща в себе си красотата на норвежката природа, ту величествено грандиозна и широка, ту неизказано очарователна има нещо което ни е близко родно, намиращо в нашите сърца горещ чувствен отзв. Слушайки Григ, ние инстинктивно съзнаваме, че тази музика е писал човек движим от неотразимо влечение да излее в звукове напора от впечатления и настроения подчинявайки се не на теории, не на принципи а на напора от живо искренни художествени чувства. И за това не е чудно, че Григ е обичан от всички и че той е на всякъде популярен.

Концерта за пиано и оркестър пропит с лирика и задушевност е един от най-красивите концерти за пиано. В него Григ е отразил красотата на своята родина, нейните

няродни песни и танци. В първата част на концерта се съблъскват две теми: първата бодра в втората нежна и мелодична. Втората част на концерта е забележителна с своята сърцеразд-рателна лирика, за разлика от третата, в което едно след друго се редуват подвижни игриви и мелодически теми.

Този прекрасен концерт ще бъде изпълнен от нашата нова гост-солистка пианистката Вяра Саша Попова.

ВЯРА САША ПОПОВА

Пианиската Вяра Саша Попова е измежду известните и високо талантиливите български пианисти. Тя е родена в гр. Станке Димитров. След успешното завършване специалния теоритичен отдел на Софийската музикална академия, тя заминава на специализация в Загреб.

Години наред с много голям успех пианистката Вяра Попова концертира като гост-пианист на симфонични и камерни състави, както в много градове в страната, така и в чужбина: Италия, Румъния, Югославия и др.

След като в продължение на няколко години е била преподавателка в Държавната музикална академия, понастоящем тя е член на Софийската държавна филхармония.

Пианистката Вера Попова продължава и сега с успех своята извънредно богата и разнообразна концертна дейност в областта на камерната и солова музика.

Гостуването ѝ на днешния концерт се посреща от страна на оркестрантите с любов и истинска радост.

1 и 3 февруари

РЕДОВЕН

КОНЦЕРТ

гост-солист **ДИМИТЪР НЕНОВ**
(пианист)

В програмата:

МОЦАРТ — Симфония № 39

ЛИСТ — Концерт за пиано и оркестър
es Fur.

К. ИЛИЕВ — Дивертименто

БЕРЛИОЗ — Бенвенуто Челини —

увертюра

Диригент: **ДОБРИН ПЕТКОВ**

Всеки вторник

МУЗИКАЛНА ЛЕКТОРИЯ
ЗАПАДНО-ЕВРОПЕЙСКА КЛАСИКА

Л. БЕТОВЕН И НЕГОВИТЕ
9 В. СИМФОНИИ

Илюстрации — грамофонни плочи

Лектор: **К. ИЛИЕВ**
лауреат на Димитровска награда

„Здравото реалистично изкуство не е изолирано, отделно от живота, напротив, то отразява стремежите и борбите на народа. Затова музикалните творци и изпълнители могат да се нарекат борци за мир само тогава, когато осмислят изкуството си в духа на великата идея за мир“.

„Мирът ще бъде запазен и заздравен, ако народите поемат делото за запазването на мира в своите ръце и го отстояват до край“.

СТАЛИН

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

59/111

III и I ч.

С Д. Гроздучков

21-I. 1952г.

1-II. 1952г.

3-II. 1952г.

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР

РУ С Е

Сезон 1951/52 година

ПРОГРАМА:

Моцарт — Симфония № 39 в ес дур

Adagio-Allegro

Andante con moto

Menuetto-Allegro

Finale-Allegro

Лист — Концерт за пиано и оркестър
№ 1

К. Илиев — Дивертименто
(първо изпълнение)

Берлиоз-Бенвенуто Челини
— увертюра

1. II. Фале на Ш. Челли

1. Лист - Концерт за пиано

Диригент: Добрин Петков

2. Менуето на Лист

гост-солист Димитър Ненов
клавир-виртуоз

3. Увертюра - Етюд

концерт-майстор: Хр. Дюлгерев

3. II -

1. Лист - Концерт за пиано

зала „МОСКВА“

2. Музиката на

Бенвенуто Челини, 1 и 3 II, 1952 г.

20:30 часа

10:30 часа

В. АМ. МОЦАРТ.

И днес, 160 години след смъртта на ВОЛФГАН АМАДЕУС МОЦАРТ ние го чувстваме тъй близо до сърцата си, както той приживе чувствуваше всички хора. Музиката на Моцарт — това е вплотена в тонове, безкрайната любов на човека към своите събрата. Животът му — това е безкрайното страдание причивено от съществуващите условия на мизерен живот. Изкуството и живота у Моцарт са две контрастиращи се понятия, но не без връзка помежду си. Историята на музиката не познава друг композитор, който да се противопоставя на съдбата с такова безгрижие и насмешка. Моцарт нямаше темперамента на Бетовен, чийто юмрук срещна открито ударите на съдбата, борящ се за по-вече радост, правда, любов и светлина на този свят. Но Моцарт чувствуваше дълбоко в душата си този нов свят. Той вярваше в него, обичаше го и го възпя в своето творчество. Целия си живот Моцарт отдаде в служба на бедните и изстрадали човешки сърци. Топлеше ги със своята музика, вдъхваше им надежда в бъдещето. В музиката на Моцарт няма загадки, няма страдание — всичко е светло и простодушно.

„Музиката на Моцарт е музика на бъдещето“, казваха неговите съвременници.

А ние ще добавим: музиката на Моцарт е музика на това светло бъдеще, чийто праг днес цялото насбодолюбиво човечество със светла вяра пристъпва.

Най-високи творчески върхове Моцарт достигна в своите последователни три симфонии (Es dur, G-mol и C-dur) написани в 1788 година. В тях най-много проличава неговата лирична задушевност. Симфония № 39 в МИ БЕМОЛ МА-МАЖОР на много места напомня за операта му „ДОН ЖУАН“. В първата част, след тържествена интродукция, се редуват настроения на нежна мечтателност и решителен героизъм. Втората част има спокоен маршеп характер, както това се среща често и при Хайд, по-късно при Шуберт. По изстъпък се явяват драматични моменти, след което настъпва просветление и успокоение. Менуетът има решителен, енергичен характер, а неговото трио (с мелодия в кларинети) е очарователен музикален епизод. Финалът започва в Хайденов стил — игрив, кокетен. Изобилствуват динамични контрасти, неочаквани прекъсвания, даже гротекстни ефекти. Изобило тази част прави впечатление на весел народен празник.

ПРОФ. ДИМИТЪР НЕМОВ, е един извънреден майстор-пианист, чиято пианистична игра се отличава с угълбена музикалност, сериозност и убедителна интелигентност. Един блестящ пианист, музикант и артист с бранурна и сигурна виртуозна техника, които качества са високо оценени у нас и в чужбина. Здравите художествени разбирания и блестящия му пианистичен стил достойно издигат и поставят името на Димитър Ненов, като пърнокласен пианист и артист. Блясъка поразяващата виртуозност и мощ в пианистичната игра на Д. Ненов веднага трогват и подчиняват слушателя и ни карат за дълго да си спомняме за насладата и възхищението от впечатленията, които сме получили от неговото майсторско изкуство.

На днешния концерт Димитър Ненов ще изпълни пред русенци първият концерт за пиано и оркестър в ми бемол-мажор от Франц Лист.

В творчеството на ФРАНЦ ЛИСТ произведенията за пиано и оркестър заемат значително място. Сам велик майстор пианист, Лист е най-големият реформатор в клавирното изкуство — в своето творчество (както на концертния подиум и в областта на композицията) постигна на пианото удивителна оркестрална звучност.

Неговите написани гениални постижения в тази област оказват решаващо влияние в бъдещата еволюция на клавирното изкуство. Още преди появата на първия концерт на Лист, Шуман пише: „Ние трябва търпеливо да дочакаме гения, който по нов и блестящ начин ще покаже как трябва да се свързва партитата на пианото с оркестъра, за да може пианистът да разкрие изпълно богатството на инструмента и своето майсторство, като в това време оркестърът не остава прост зрител, напротив, с разнообразието на своя колорит биспособствувал за още по-голямо обогатяване на задржното ни свирене. Тези думи на Шуман намериха отзвук в клавирните концерти на Лист.

Първият концерт в ми-бемол-мажор е завършен в 1818 г. Първо го изпълни сам Лист през 1855 година във Ваймар, под диригентството на Хектор Берлиоз.

Работейки над това произведение, Лист се е вдъхновявал от героичния образ из петия концерт на Бетовен. В това ни убеждава приликата на главните теми на двете произведения, а също и характера на началния им развой. Обаче, вътрешната убедителност и мощ на Бетовеновите образи, тук на места са заменени с възнесен блясък и известна любов към ефектни пози. Това особено се отнася до лиричните и отчасти до живо-шеговитите епизоди в Листовите концерти. В същото

време на него не могат да бъдат срещени „живената“ нишка, темпераментна и волева активност, които още по-преличават, понеже могат майсторски да бъдат използвани и допълвани от виртуозните възможности на солиста. Този концерт е до висша степен типичен за първия етап от творчеството на Лист, бележит със стремлението си за най-остро състълкновение на драматическите моменти, психологически конфликти, най-индивидуална преработка на преживяното, за максимално използване на всичките изразителни средства, които художника е имал на разположение.

ДИВЕРТИМЕНТО от Константин Илиев е първата творба на автора писана в Русе (април 1949 год.). Тази музикална форма обичана и употребявана от класиците води началото си от френския превод на думата „удоволствие“ и представлява едно непрегнционно редуване на отделни пиеси, често без връзка една с друга, без особено дълбоко съдържание, често пъти наситени с хумор, лирични моменти и винаги изпълни с изненадващи ефекти и изобилие от композиционни хрумвания.

Творбата на Константин Илиев е една шега с маниера на композиторите от епохата на предласиците. Използувайки формат, ритмичното и мелодично движение на музиката на тези автори, К. Илиев пише своята творба за голям оркестър, използвайки възможностите които той му предлага за да наподобява на места звучността на инструментите от 16 и 17 столетие.

Първа част — симфония е едно въведение към творбата с преднамерено тържествен характер в духа на италианската предкласична форма под същото заглавие която е била употребявана не в днешния вид на симфония, а именно като увертюра към опера, встъпление към сюита или дивертименто.

Втора част — ария — един лиричен епизод наситен с мелодичността на ариите от Бах и Хендел.

Трета част — Буре — една безобидна шега с английските сюити на Бах където този старинен танц е съставна част.

Четвърта част — сарабанда — стар неин испански танц използван в творбите на Бах, Хендел, Купрен, Рамо и др. в които тропмета е употребен по маниера на оркестрите от 16 столетие.

Пета част — финал — написан върху една кратка жизнена тема пълна с ритмично напрежение в духа на старите французки майстори Рамо и Купрен, завършва дивертиментото с много блясък и въодушевление.

Творбата се изпълнява за пръв път.

Х. БЕРЛИОЗ.

Творчеството на именитият френски композитор Хектор Берлиоз е от огромно значение за развитието на музикалното изкуство. Той даде програмните принципи на симфонизма. Музикалният гений на Берлиоз е имал могъщо въздействие върху Рихард Щраус, върху Руската „петорка“ и Чайковски.

Берлиоз е първият голям майстор и реорганизатор на симфоничната музика от чийто партитура звучат изненадващи за времето си смели съчетания и ярки оркестрови багри.

Посветил живота си на програмната музика, негови известни творби са „Фантастичната симфония“ — „Ромео и Жулиета“ и увертюрата „Римски Карнавал“.

Увертюрата „Бенвенуто Челини“ е към неговата едноименна опера „Бенвенуто Челини“, в която композитора е взел елементи из живота, творческото дело и неспокойният и авантюристичен дух на известния флорентински златар, художник и скулптор Бенвенуто Челини (1500—1571 г.) автор на прочутия бронзов релеф „Нимфата от Фонтенебло“ (сега в музея в Лувър) и други многобройни майсторски скулптурни творения от мрамор, бронз, скъпи метали, които са прославили името му в цяла Европа.

В цялата увертюра лъха едно голямо майсторство, една завладяваща свежест и жизненост.

На 7 и 10 II. тържествено чествуване на руския композитор **Модест Петрович Мусоргски.**

Програма: 1) „Нощ на голия връх“

2) „Песни“ — солист народния артист
МИХАИЛ ПОПОВ

3) „Картини от една изложба“

Диригент: **КОНСТАНТИН ИЛИЕВ**

На 22 и 24 II. **редовен симфоничен концерт**

1) Бах — Пасакалия

2) М. Големинов — концерт за чело
солист; **ПРОФ. КОНСТАНТИН ПОПОВ**

Бетовен — симфония № VII

Диригент: **ДОБРИН ПЕТКОВ**

Всеки вторник редовни беседи върху симфониите на Л. В. БЕТОВЕН.

Илюстрации и грамофонни плочи.

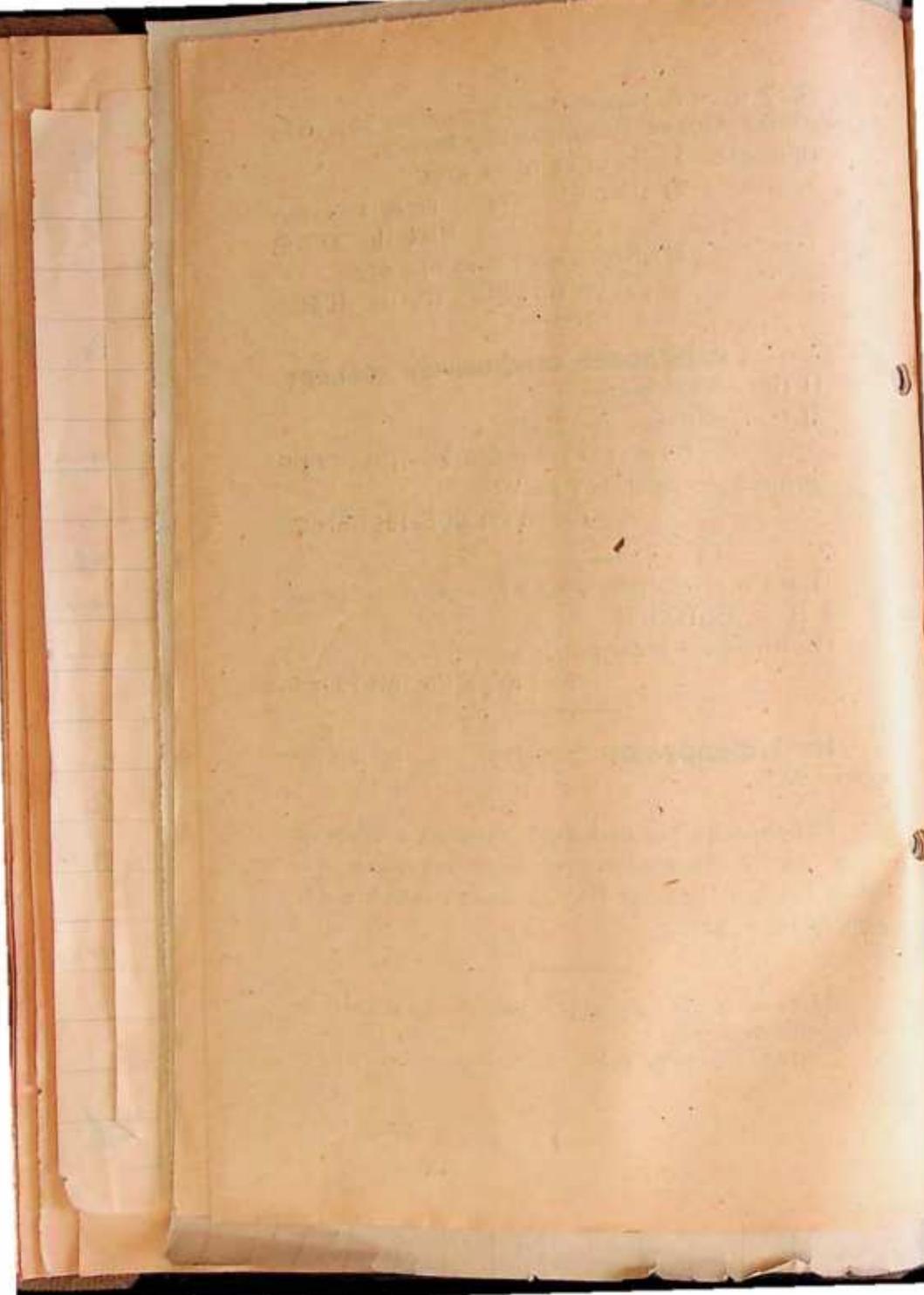
лектор: **КОНСТАНТИН ИЛИЕВ.**

На 5 февруари — вторник — 3 лекция симфония № 4.

Работници, самодейци, ученици и граждани масово посещавайте тези много интересни музикални беседи. Чрез тях Вие дълбоко навлизате в същината на музиката.

Да се включим активно в акцията за подпомогане корейския народ.

С нашата помощ ние помагаме и на себе си.

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

60/12)

10. II. 1952г.

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР

РУСЕ

Сезон 1951/52 година

ПРОГРАМА

Л. В. Бетовен — Симфония № 1 — до мажор
Adagio molto—Allegro con brio
Andante cantabile con moto
Menuetto - Allegro
Adagio - Allegro molto vivace

И. С. Бах — концерт за цигулка и оркестър ми мажор
Allegro
Adagio
Allegro assai

М. П. Мусоргски — „Картини от една изложба“
1. Разходка на един гном
2. Стар средновековен замък
3. Тюйлери
4. Бидло
5. Балет на пиленца в черупки
6. Самуил Голденберг и Шмиле
7. Панаир в Лимон
8. Катакомби
9. Колибата на баба Яга
10. Голямата врата на Киев

Диригент: **Константин Илиев**
лауреат на Димитровска награда

Солист: **Добрин Петков**
виолин виртуоз

Концерт-майстор: **Хр. Дюлгеров**

зала „Москва“

10. II. 1952 г. — 10:30 часа

ЛУДВИГ ВАН БЕТОВЕН

Името на Лудвиг ван Бетовен стои на едно от първите места от имената на най-великите хора от всички времена и народи, които с живота и делата си вдъхновяват борбата на милиони хора срещу мракобесието и тиранията, срещу мизерията и нищетата, срещу всичко онова, което препречва пътя на човека към свободата и щастието.

Краят на 18 век, Моцарт беше привършил вече своя житейски път. Старият Хайди продължаваше да живее послушно в имението на своя господар. А Европа се бунтуваше. Идеите на революцията напредваха откъм Франция и рушиха устоите на феодалния строй. Един млад музикант, пръв от всички музиканти по онова време, откликна възторжено на тези идеи. Това беше Лудвиг ван Бетовен. С нарочно написаната кантата „Който е свободен човек“ той поздравя революцията и завинаги се свърза с нея. Творчеството му, вървяло отначало по стъпките на неговите велики предшественици Хайди и Моцарт, получи нова насока, определена от живота, от борбата. В първата и втората симфония на Бетовен се бяха натрупали вече много нови елементи, които, подхранени от революционния патос на творца, се изляха в героичната и динамична Трета симфония (Еронка). Музикалният свят бе потресен. Революцията бе нахлула в музикалното изкуство. „Що за явление е Бетовен?“, се питаха музикалните капацитети, — „каква е тази дива музика?“. А кипяният и творческа ярост композиторът продължаваше да шибя с острите си дисонанси префинените уши на аристокрацията и дворцовия елит, и същевременно да подтиква към живот и борба все по-голям кръг слушателски маси. „Музиката ми трябва да подклажда огъня в човешките гърди и да шибя безмилостно оказаните просешки човешки души!“ Опомни се човечеството! Идва ново време — време на борба срещу мизерията и тиранията!

Верен на своята борческа епоха, верен на заветите на революцията, Бетовен направи от своето изкуство героичен фронт в защита на изстрадалото и борещо се човечество. Бетовен не може да бъде щастлив в един свят на политически гнет, на потъпкване човешката личност и свободата. Той не може да бъде радостен в една безрадостна среда. Страданиято не е никакво неизбежно предопределение — някаква съдба. Бетовен позна истинския образ на съдбата в развихрилата се реакция срещу идеите на революцията. И той поведе борба срещу тази съдба, защото зад нея селяха шепя властници, а зад себе си чувствуваха редиците на милионите борещи се за хляб и свобода хора. Затова изкуството на Бето-

вен познава страданието и борбата — познава миньорния, трагичен тон, но дава решаващ израз на светлия и радостен мажор. Музиката на Бетовен е музика на контраста — музика на превъзможното чрез борба страдание.

Изкуството на Бетовен и днес продължава все тъй настоятелно да зове човечеството на борба срещу надигащата се реакция, заплашваща мира и културата на народите. Симфоните на Бетовен и днес се движат като несъкрушим фронт срещу буржоазно-капиталистическата агресия. Безсмъртната Девета симфония днес звучи с още по-голяма сила и въздействие, тя издига високо пред погледа на борещия се човек идеята за свободния и творчески живот. Тя вдъхновява милионите честни хора от цял свят да се сплотят в единен несъкрушим фронт на мира. „Прегърнете се милиони!“ — възвестява Деветата. Изгонете враждата, войната и опустошението от тази земя и заживейте щастлив живот! Радостта и щастието ви чакат — напрегнете последни сили в борбата!

Лудвиг ван Бетовен е написал своята първа симфония в до мажор, оп. 21, през 1799 година, когато е бил на 29 години. Първото ѝ изпълнение е станало на 2 април 1800 год. във Виена. Макар, че в нея личи все още влиянието на Хайди и Моцарт в нея лесно се откриват белезите на самобитността на автора. Френският писател Ромен Ролан, най-проникуваният тълкувател на Бетовеновото творчество, се очува, че в последните години на XVIII столетие, когато животът на големия композитор е един низ от нещастия, е могъл да създава такова произведение — такава младенческа поема, каквато е първата му симфония — весела, младежко безгрижна, чезнеща: чувствава се желанието и надеждата да се харесва.

Първата част на симфонията започва с една 12 тактова интродукция — *adagio molto*. Това въведение се е сторило за времето си толкова смело, че много диригенти са го пропустили и започвали симфонията от *алегро*то.

Втората част на симфонията е изградена, както и първата, в сонатна форма. Тук Бетовен използва тимпаните за аккомпаниращ инструмент, като ги изкарва от досегашната им роля за подчертаване на ритъма и за ефекти. Главната тема се появява във вторите цигулки и е много мелодична. Тя се подхваща от виолите и виолончелите едновременно, след което — в първите цигулки и дървената група.

Третата част на първата симфония е менует с темпо — *Allegro molto vivace*. По форма тя е менует с трио, но по темпо и характер е вече истинско скерцо, с което Бетовен заменил в симфоните си менуетите на Хайди и Моцарт. В тази част Бетовен е дал воля на искрената си радост, която се разлива непринудено.

Финалът е написан в сонатна форма. По своя характер се доближава до Хайденовото финално рондо. Разработката е изящно изградена. Изобщо цялата финална част е една и епителна и увличаща със своята веселост и жизнерадостност музика.

С тази симфония Бетовен показва началото на неговия ненадминат и до днес симфонизъм.

ИОХАН СЕБАСТИЯН БАХ (1675—1750)

Роден в 1675 г. в Айзенах — средна Германия. Син на музикант. След смъртта на баща си той расте и учи музика при своя по-възрастен брат. По-късно Бах става стипендиант и църковен хорист. В продължение на цели 20 години той странствува от град на град, ту като органист и църковен диригент, ту като дворецов капелмайстор или концертмайстор, движен винаги от музикално любование отколкото от събражение за професионално преуспява е.

През това време той се усъвършенствува като органист и все повече се развива като композит, почти само по пътя на самообразованието и то до толкова, че в 1723 г. чрез конкурс успява да заеме службата на кантор, т. е. главен органист и хоров ръководител в църквата „Св. Тома“ в Лайпциг.

Той усърдно и безшумно твори музика до края на живота си, който приключва в 1750 год. в Лайпциг. В края на живота си той загубва зрението си. Знаменателно е, че последната му композиция, една органична фантазия е диктувана от ослепелия вече Бах.

Творчеството на Бах е огромно по обем — разнообразие и стойност. Над 200 кантати, триоратории, пет пасиона (от които са запазени и удостоверени само три) голям брой клавирни и органични инвенции, хорални прелюдии и вариации, токати сюити, сонати и концерти за цигулка и други инструменти. Това огромно музикално богатство послужи, като живителна основа, за големия музикален развой и напредък не само в Германия, а и в целия музикално-културен свят. Музиката на Бах по своята дълбочина, красота и изразност не ще загуби своето историческо значение и в бъдните епохи. За неговата музика могат да се кажат думите на Фр. Лист: „Има музика, която иде при нас, има и музика, която ни кара да отидем при нея“.

Поради невежеството на публиката винаги името на И. С. Бах са свързвали с въпроса за великия майстор на фугата и толкоз, отричайки задущаност у творчеството му. Да

се отрича задушност у творчеството на Бах е ве само погрешно, но и указание за непознаване това творчество. В инструменталната кантилена И. С. Бах има повече задушност отколкото в која да е оперна ария или църковен напев. В фугите на Бах, с религиозен, героичен, меланхоличен, величав, тъжен, хумористичен, пасторален характер, има нешто общо — всички си приличат в своята красота. И затова прелестта, съвършенството и разнообразието им, са изумителни. Този велик майстор, който е написал потресаващи по своето величие органични творения е могъл също да напише гавоти, буре, жиги с такъв очарователен весел характер, сарабанди с такъв тъжен характер и малки работи за пиано с такава простота, та ви се струва, че всичко това е съвсем непостижимо само от един човек, като че ли е творено от мнoзина, както се приема, когато се разглежда и говори за творчеството на Омпра.

В неговото творчество ние виждаме величавост, блясък, големи ефекти и въздействие на масата чрез простия рисунок, благородството, силата и реализма на гения.

И. С. Бах се явява като представител и теоритик на новите възгледи в музиката. В едно само свое литературно произведение „За начина на израза в изпълнение на пианото“ той е показал новите пътища за композиране и изпълнението на пиано. В неговото творчество ние виждаме наченките на всички последващи изрази: Хайдъновската приветливост и наивност, Моцартовата сърдечност и искрежност, дори Бетовеновия драматизъм и хумор.

„Ако си представим великите композитори като една планинска верига, то Бах струва ми се — е връх, пробол облациите, където палещите лъчи на слънцето се пълзят по ослепителната белина на неговата ледена обвивка. Това е Бах, кристално чист и светъл...“

Така възторжено говори за Бах основоположникът на съветската литература *Алексей Максимович Горки*.

М. МУСОРГСКИ. Модест Петрович Мусоргски, гениалният руски композитор, е принадлежал към радикално-демократичния лагер на руската общественост през 60–70 години на 19 век.

Напредничавото мислене и самобитното му дарование изказвали дълбоко съчувствие към обезправените народни маси. Неговите най-хубави музикални произведения са израснали на почвата на всестранното знание и разбиране историческите съдбини на руския народ.

Като музикант Мусоргски отдаде всички свои огромни творчески сили на великата задача да предаде чрез звуци

живота, идеите, стремленията и чувствата на руския народ и неговата несъкрушима воля за борба, за по-добро бъдеще. С това той разшири небивало кръга от теми и сюжети на музикалното изкуство, като съзиде нова видове и форми в музиката. Призивът на Мусоргски: „Напред, към нови брегове на музикалното изкуство“, е вдъхновявал руските композитори-новатори, а цялата негова дейност служи като бележит пример за артистичен подвиг. Затова Мусоргски е оказал извънредно силно влияние на напредничавите музиканти от следващите го поколения.

Програмната сюита „Картини от една изложба“ в началото е била създадена за пиано, а оркестровката е направил френският композитор — Морис Равел. Идеята за написването на тази сюита е дошла на Мусоргски при изложбата на архитекта Хартман (1874), който е бил най-добрият приятел на композитора. Мусоргски илюстрирал в звукове 10 картини, като музикалните си впечатления от отделните картини е свързал с една „разходка“ — величествена руска тема, изразяваща удоволствието на композитора от хубавата изложба и заместваща преминаването на зрителя от една картина до друга.

Произведението започва със свързващият мотив — „разходка“.

Първа картина — Един малък гном се разхожда с изкривените си крака.

Втора картина — Стар средновековен замък. Един трувадур пее серенала на своята любима.

Трета картина — Тюйлери. Ален от големия парк. Деца с гувернатките си. Оживен разговор след игра.

Четвърта картина — Бидло — полска кола на много високи колела. Колата скърца, теглена от биволи.

Пета картина — Балет на пилеца в черулки. Скица за декори на балета „Трибли“. Чуват се весели птичи гласчета.

Шеста картина — Двама полски евреи — Самуел Голденберг и Шмиле — единият богат — другият беден, водят оживен разговор. Богаташът е представен горд, студен и безмилостен пред нещастното на бедняка, свит и измъчен евреин. Горещата молба на бедняка Шмиле е слаба пред коравосърдечността на богатия Самуел Голденберг.

Седма картина — Панаир в Лимож. Глъчка между продавачките.

Осма картина — Катакомби. Картината изобразява самия художник Хартман с фенер в ръка сред катакомбите. От мрачните подземни църкви долита мрачна музика. Но въ-

преки тона, на места настроението е изпълнено с патос и героизъм.

Девета картина — Колибата на баба Яга върху кокоши крака. Този сюжет художникът е взел от пълните с фантастика и чудеса народни приказки. Процесия от магесници. Начело е баба Яга, която върни след своето погребение.

Десета картина — Голямата врата на Киев. Старинна порта с бойници в форма на славянски калпак.

Величествената картина изпълва композитора с най-светли чувства. Оркестърът звучи със сила и блясък.

На 14 т. м. Четвъртък — 8:30 часа **ГОЛЯМ КОНЦЕРТ**

Солистка: Народната артистка — нашата именита съгражданка — **Райна Гецова Михайлова** — лауреатка на Димитровска награда.

Програма: Бетовен — Симфония № 1
Рахманинов — Песни
Мусоргски — Картини от една изложба

Диригент: К. ИЛИЕВ — лауреат на Димитровска награда.

22 и 24 февруари — редовен концерт

гост солист: проф. **Константин Попов**

програма: Бах — Пасакалия
Бетовен — Симфония № VII
М. Големинов — концерт за виолончело и оркестър

Диригент **ДОБРИН ПЕТКОВ**

60/12)

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

14. II. 1952г.

I укр. III укр
с Д. Боздуганов.

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
РУСЕ

Сезон 1951/52 година

ПРОГРАМА

Л. В. Бетовен — Симфония № 1 — до мажор
Adagio molto—Allegro con brio
Andante cantabile con moto
Menuetto - Allegro
Adagio - Allegro molto vivace

И. С. Бах — концерт за цигулка и оркестър ми мажор

Allegro
Adagio
Allegro assai

М. П. Мусоргски — „Картини от една изложба“

1. Разходка на един гном.
2. Стар средновековен замък
3. Тюйлери
4. Бидло
5. Балет на пиленца в черупки
6. Самуил Голденберг и Шмиле
7. Панаир в Лимон
8. Катакомби
9. Колибата на баба Яга
10. Голямата врата на Киев

Диригент: **Константин Илиев**
лауреат на Димитровска награда

Солист: **Добрин Петков**
виолин виртуоз

Концерт-майстор: **Хр. Дюлгеров**

зала „Москва“

10. II. 1952 г. — 10:30 часа

ЛУДВИГ ВАН БЕТОВЕН

Името на Лудвиг ван Бетовен стои на едно от първите места от имената на най-великите хора от всички времена и народи, които с живота и делата си вдъхновяват борбата на милиони хора срещу мракобесието и тиранията, срещу мизерията и нищетата, срещу всичко онова, което препречва пътя на човека към свободата и щастието.

Край на 18 век. Моцарт беше привършил вече своя житейски път. Старият Хайди продължаваше да живее послушно в имението на своя господар. А Европа се бунтуваше. Иденте на революцията напредваха откъм Франция и рушеха устоите на феодалия строй. Един млад музикант, пръв от всички музиканти по онова време, откликна възторжено на тези идеи. Това беше Лудвиг ван Бетовен. С нарочно написаната кантата „Който е свободен човек“ той поздравя революцията и завинаги се свърза с нея. Творчеството му, вървяло отначало по стъпките на неговите велики предшественици Хайди и Моцарт, получи нова насока, определена от живота, от борбата. В първата и втората симфония на Бетовен се бяха натрупали вече много нови елементи, които, подхранени от революционния патос на твореца, се изляха в героичната и динамична Трета симфония (Ероика). Музикалният свят бе потресен. Революцията бе нахлула в музикалното изкуство. „Що за явление е Бетовен?“, се питаха музикалните капацитети, — „каква е тази дива музика?“. А кипялостта в творческа ярост композиторът продължаваше да шиба с остриите си дисонанси префинените уши на аристокрацията и дворцовия елит, и същевременно да подтиква към живот и борба все по-голям кръг слушателски маси. „Музиката ми трябва да подклажда огъня в човешките гърди и да шиба безмилостно окаяните просешки човешки души!“ Опомни се човечеството! Идва ново време — време на борба срещу мизерията и тиранията!

Верен на своята борческа епоха, верен на заветите на революцията, Бетовен направи от своето изкуство героичен фронт в защита на изстрадалото и борещо се човечество. Бетовен не може да бъде щастлив в един свят на политически гнет, на потъпкване човешката личност и свободата. Той не може да бъде радостен в една безрадостна среда. Страданието не е никакво неизбежно предопределение — някаква съдба. Бетовен позна истинския образ на съдбата в развихрилата се реакция срещу иденте на революцията. И той поведе борба срещу тази съдба, защото зад нея седяха шепи властници, а зад себе си чувствуваше редците на милионите борещи се за хляб и свобода хора. Затова изкуството на Бето-

Финалът е написан в сонатна форма. По своя характер се доближава до Хайденовото финално рондо. Разработката е изящно изградена. Изобито цялата финална част е една п-нителна и увличаща със своята веселост и жизнерадостност музика.

С тази симфония Бетовен показва началото на неговия ненадминат и до днес симфонизъм.

ИОХАН СЕБАСТИЯН БАХ (1675—1750)

Роден в 1675 г. в Айзенах — средна Германия. Син на мизика т. След смъртта на баща си той расте и учи музика при своя по-възрастен брат. По-късно Бах става стипендиант и църковен хорист. В продължение на цели 20 години той странствува от град на град, ту като органист и църковен диригент, ту като дворцов капелмайстор или концертмайстор. движен винаги от музикално любознание отколкото ст събражение за професионално преуспеяна е.

През това време той се усъвършенствува като органист и все повече с развива като композит, почти само по пътя на самообразованието и то до толкова, че в 1723 г. чрез конкурс успява да заеме службата на кантор, т. е. главен органист и хоров ръководител в църквата „Св. Тома“ в Лайпциг.

Той усърдно и безшумно твори музика до края на живота си, който приключва в 1750 год. в Лайпциг. В края на живота си той загубва зрението си. Знаменателно е, че последната му композиция, една органина фантазия е диктувана от ослепелия вече Бах.

Творчеството на Бах е огромно по обем — разнообразие и стойност. Над 200 кантати, триоратории, пет паскони (от които са запазени и удостоверени само три) голям брой клавирни и органини нивенции, хорални прелюдии и вариации, токати сюити, сонати и концерти за цигулка и други инструменти. Това огромно музикално богатство послужи, като жителна основа, за големия музикален развои и напредък не само в Германия, а и в целия музикално-културен свят. Музиката на Бах по своята дълбочина, красота и изразност не ще загуби своето историческо значение и в бъдните епохи. За неговата музика могат да се кажат думите на Фр. Лист: „Има музика, която иде при нас, има и музика, която ни кара да отидем при нея“.

Пореди невежеството на публиката винаги името на И. С. Бах са свързвали с въпроса за великия майстор на Фугата и толкоз, отричайки задушевност у творчеството му. Да

се отрича задушност у творчеството на Бах е не само погрешно, но и указание за непознаване това творчество. В инструменталната кантилена М. С. Бах има повече задушност отколкото в коя и да е оперна ария или църковен напев. В фугите на Бах, с религиозен, героичен, меланхоличен, величав, тъжен, хумористичен, пасторален характер, има нещо общо — всички си приличат в своята красота. И затова прелестта, съвършенството и разнообразието им, са изумителни. Този велик майстор, който е написал потресаващи по своето величие органични творения е могъл също да напише гавоти, буре, жиги с такъв очарователен весел характер, сарабанди с такъв тъжен характер и малки работи за пиано с такава простота, та ни се струва, че всичко това е съвсем постижимо само от един човек, като че ли е творено от мнозина, както се приемя, когато се разглежда и говори за творчеството на Омира.

В неговото творчество ние виждаме величавост, блясък, големи ефекти и въздействие на масата чрез простия рисунок, благородството, силата и реализма на гения.

М. С. Бах се явява като представител и теоритик на новите възгледи в музиката. В едно само свое литературно произведение „За начина на израза в изпълнение на пианото“ той е показал новите пътища за композиране и изпълнението на пиано. В неговото творчество ние виждаме наченките на всички последващи изрази: Хайдъновската приветливост и наивност, Моцартовата сърдечност и искреност, дори Бетовеновия драматизъм и хумор.

„Ако си представим великите композитори като една планинска верига, то Бах струва ми се — е връх, пробол облаците, където палещите лъчи на слънцето се плъзгат по ослепителната белина на неговата ледена обвивка. Това е Бах, кристално чист и светъл...“

Така възторжено говори за Бах основоположникът на съветската литература *Алексей Максимович Горки*.

М. МУСОРГСКИ. Модест Петрович Мусоргски, гениалният руски композитор, е принадлежал към радикално-демократичния лагер на руската общественост през 60–70 години на 19 век.

Напредничавото мислене и самобитното му дарование изказвали дълбоко съчувствие към обезправените народни маси. Неговите най-хубави музикални произведения са израснали на почвата на всестранното знание и разбиране историческите съдбини на руския народ.

Като музикант Мусоргски отдаде всички свои огромни творчески сили на великата задача да предаде чрез звуци

живота, идеите, стремленията и чувствата на руския народ и неговата несъкрушима воля за борба, за по-добро бъдеще. С това той разшири небивало кръга от теми и сюжети на музикалното изкуство, като съзгде нови видове и форми в музиката. Призивът на Мусоргски „Напред, към нови брегове на музикалното изкуство“, е вдъхновявал руските композитори-новатори, а цялата негова дейност служи като бележит пример за артистичен подвиг. Затова Мусоргски е оказал извънредно силно влияние на напредничавите музиканти от следващите го поколения.

Програмната сюита „Картини от една изложба“ в началото е била създадена за пивно, а оркестровката е направил френският композитор — Морис Равел. Идеята за написването на тази сюита е дошла на Мусоргски при изложбата на архитекта Хартман (1874), който е бил най-добрият приятел на композитора. Мусоргски илюстрирал в звукове 10 картини, като музикалните си впечатления от отделните картини е свързал с една „разходка“ — величествена руска тема, изразяваща удоволствието на композитора от хубавата изложба и заместваща преминаването на зрителя от една картина до друга.

Произведението започва със свързващият мотив — „разходка“.

Първа картина — Един малък гиом се разхожда с изкривените си крака.

Втора картина — Стар средновековен замък. Един трувадур пее серенада на своята любима.

Трета картина — Тюйлери. Ален от големия парк. Деца с гувернатките си. Оживен разговор след игра.

Четвърта картина — Бидло — полска кола на много високи колела. Колата скърца, теглена от биволи.

Пета картина — Балет на пилеца в черупки. Скици за декори на балета „Трибли“. Чува се весели птичи гласчета.

Шеста картина — Двама полски евреи — Самуел Голденберг и Шмиле — единият богат — другият беден, волят оживен разговор. Богаташът е представен горд, студен и безмилостен пред нещастното на бедняка, свит и измъчен евреин. Горещата молба на бедняка Шмиле е слаба пред коравосърдечността на богатия Самуел Голденберг.

Седма картина — Панаир в Лимож. Глъчка между продавачките.

Осма картина — Катакомби. Картината изобразява самия художник Хартман с фенер в ръка сред катакомбите. От мрачните подземни църкви долита мрачна музика. Но въ-

преки това, на места настроението е изпълнено с патос и героизъм.

Девета картина — Колибата на баба Яга върху кокоши крака. Този сюжет художникът е взел от пъльните с фантастика и чудеса народни приказки. Процесия от магесници. Начело е баба Яга, която върви след своето погребение.

Десета картина — Голямата врата на Киев. Старинна порта с бойници в форма на славянски калпак.

Величествената картина изпълва композитора с най-светли чувства. Оркестърът звучи със сила и блясък.

На 14 т. м. Четвъртък — 8:30 часа **ГОЛЯМ КОНЦЕРТ**

Солистка: Народната артистка — нашата именита съгражданка — **Райна Гецова Михайлова** — лауреатка на Димитровска награда.

Програма: Бетовен — Симфония № 1
Рахманинов — Песни
Мусоргски — Картини от една изложба

Диригент: К. ИЛИЕВ — лауреат на Димитровска награда.

22 и 24 февруари — редовен концерт

гост солист: проф. **Константин Попов**

програма: Бах — Пасакалия

Бетовен — Симфония № VII

М. Големинов — концерт за виолончело и оркестър

Диригент **ДОБРИН ПЕТКОВ**

На днешния концерт диригенти и
оркестранти от

Русенския държавен
симфоничен оркестър

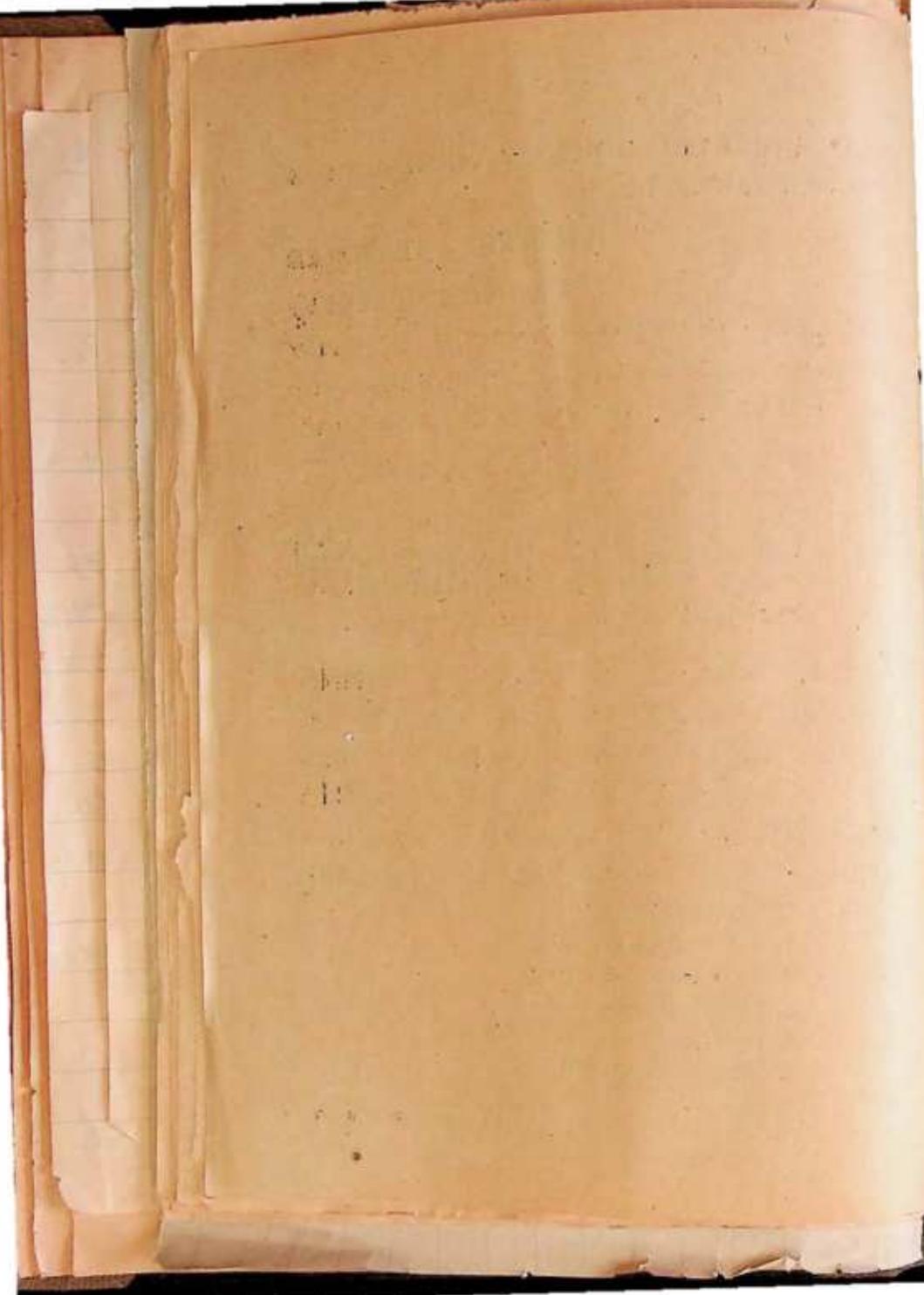
ще имат редкото щастие да приемат
в своята среда като гостенка-солист-
ка нашата именита съгражданка
народната артистка

Райна Гецова-Михайлова

лауреатка на Димитровска награда

С съпровод на оркестъра др. РАЙНА
ГЕЦОВА-МИХАЙЛОВА ще пее ху-
дожествени песни от големия руски
композитор СЕРГЕЙ ВАСИЛЕВИЧ
РАХМАНИНОВ. Песните са орке-
стрирани от видния полски диригент
ГРИГОР ФИТЕЛБЕРГ.

1. Не пей красавице
2. При моя прозорец
3. Маргаритки
4. При нея
5. Премина всичко

61(13)

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

I изг. III а.
с Н. В. Зюганов.

22. II. 1952г.

24. II. 1952г.

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР

РУСЕ

Сезон 1951/52 година

ПРОГРАМА:

И. С. БАХ — Пасакалия

М. ГОЛЕМИНОВ — концерт за виолончело и оркестър
Allegro non troppo
Larghetto
Allegro assai

Л. В. БЕТОВЕН — симфония № 7 оп. 92 ла мажор
Poco sostenuto — Vivace
Allegretto
Presto
Allegro con brio

Диригент:

Добрин Петков

Гост-солист:

Проф. Константин Попов
виолончелист - виртуоз

Концерт-майстор: Хр. Дюлгеров
кино „Москва“

22 февруари — 8 30 часа

24 февруари — 10 30 часа

Иохан Себастиан Бах

Голямо и неопенимо е майсторството на Иохан Себастиан Бах. Тайната на безсмъртната музика на Бах трябва винаги да се търси в корените на народното творчество. Бах е създал музика в която са отразени великите идеали на немския народ по онова време. Тия високи благородни цели Бах е породил благодарение на това, че той е използвал за своето творчество германската народна песен и народни танци. От там той е черпил своето неизтощимо вечно свежо мелодично богатство и хармонично майсторство. Там трябва да се търси колониалния драматизъм в неговите оратории и безгрижната веселост с която са наситени танците му. За това е голямо и разнообразно творчеството на Бах. Сам той е бил и голям майстор-органист. Той е написал известната своя творба „Паскалия“ за орган. Последната както и всички негови органны творения са потресаващи по своето величие, красота и съвършенство музикални произведения. Италианския композитор Оторино Респиги е оркестрирал неговата творба „Паскалия“ за симфоничен оркестър. С това той още веднъж е показал извънредния блясък и съвършенство на тази ненадмината творба. Така оркестрирана „Паскалия“ е непрекъснато изпълнявана от най-големите симфонични оркестри в света.

Проф. Константин Попов

Нашият съгражданин проф. КОНСТАНТИН ПОПОВ - виолончелист - виртуоз на днешния концерт при съпровод на оркестъра ще изпълни български концерт за виолончело и оркестър от Марин Големинов.

Проф. КОНСТАНТИН ПОПОВ е роден в гр. Русе, на 4. VII. 1904 год. След завършване на гимназията заминава за Лайпциг и постъпва ученик при именития виолончелист и педагог проф. Юлиус Кленгел.

Покрай изучаването на инструмента, проф. Константин Попов следва и музикална наука във философския факултет при университета в Лайпциг.

Получил солидно образование и отлични познания по инструмента, проф. Константин Попов започва своята концертна дейност. Голямата му техника и виртуозност скоро го утвърждават като извънреден инструменталист и артист. Той взема участие като солист и намерен изпълнител в множество концерти из най-големите градове на Германия, Италия, Швейцария, Англия, Швеция, Холандия и др. страни.

През 1937 год проф. Константин Попов бива назначен за редовен преподавател в Държавната музикална академия

в София, а по късно за професор по виолончело, който постъпва и понастоящем.

Неговата голяма техника, чистота и прецизност в изпълнението, го поставят в редовете на първите наши виртуози инструменталисти.

Концерта за виолончело и оркестър от композитора Марин Големинов е изграден върху български народни мотиви. С голяма вещина и изискана художественост композитора е показал неувахващата красота на нашата народна песен и нейната оригинална ритмика и пламения и несъкрушим български дух.

Л. В. Бетовен

СЕДМАТА СИМФОНИЯ на Лудвиг Ван Бетовен е написана в течение на 1811 — 1812 год. През този период Бетовен е написал едновременно седма и осма симфония.

Седма симфония, оп 52 в ла мажор, е била изпълнена за пръв път в Виена на 8 декември 1813 година. Тази симфония при първото си и по нататъшно изпълнение винаги е имала огромен успех.

След първото и изпълнение композитора К. М. Фон Вебер знаменитият автор на „Вълшебният стрелец“ се произвел с думите: „тази композиция е написана в състояние на пълно опиянение“.

Вагнер успешно е нарекал седма симфония „Аптеоз на танца“. Действителен ритмичен елемент, т. е. съществен танцов елемент, който не се проявява с такава сила в никоя друга Бетовенова симфония, както в тази симфония. По своя танцовален характер, тя се сближава с типа на старата инструментална сюита, която исторически предшества появата на симфонията. „Чисто ритмичното движение“, говори Вагнер за тази симфония, и тук празнува своята оргия, но тази оргия не уморява вниманието на слушателя, благодарение на необичайната мощ на нейната емоционална изразност, яркостта на оркестровите краски.

Аптеоз на ритмическото действие което в тази симфония заменя тематическото и мотивно развитие, се явява нейния финал — вакханалии от звуците с отзвучи на славянските танцови напеви, както се е изказал за нея големият руски симфоник П. И. Чайковски това е най-яркото произведение на необузданата Бетовенова природа.

ПЪРВАТА ЧАСТ започва с едно въстъпление чрез една тържествена тема. Още в десетия такт струните инструменти внасят, чрез своите в стакато възходящи гами живот и движение и въвеждат, чрез едно постоянно кресцендо, към една маршова мелодия.

ВТОРАТА ЧАСТ, макар и с своя ритъм да напомня на танц, има меланхоличен характер, както мрачно започва така и мрачно завършва втората част. Тя наистина е едно гениално постижение на съчетанието на ритмичен и баладичен характер. Това за времето е било нещо съвсем ново и епохално.

ТРЕТАТА ЧАСТ е характерна с своята необуздана веселост, дори на места трилерите звучат като смях. Тази част е наситена с типичните Бетовенови динамични контрасти. Триото е характерно с своята нежна мелодия на духачите, изградена върху издържаното ла на цигулките. Скерцото и триото се повтарят, но когато за трети път триото иска да се обади, един къс и енергичен завършек го прекъсва и с това частта завършва.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ, е изградена с подчертан ритмичен елемент. В тази част лъха жизнена сила, която не познава никакви препятствия. В тази част се усеща бликналата радост, свежия хумор и буйния ентузиазъм, които намират своята кулминационна точка.

Вторник 26 февруари

РЕДОВНА ЛЕКЦИЯ НА
МУЗИКАЛНАТА ЛЕКТОРИЯ

тема:

Симфония № 7 - Л. В. Бетовен

лектор:

Константин Илиев
лауреат на Димитровска награда

9 март

МУЗИКАЛНО ВЪЗПИТАТЕЛЕН
К О Н Ц Е Р Т

с програма:

Бетовен и неговото творчество

диригент:

Добрин Петков

15 март

РЕДОВЕН СИМФОНИЧЕН К О Н Ц Е Р Т
КАБАЛЕВСКИ - КОЛА БРИНЬОН

Л Пипков — концерт за цигулка (посветен на
Брамс—симфония № 1, (борящите се за мир младежи)

солист:

Боян Лечев
виолини - виртуоз

Диригент: Константин Илиев

22/15
62. (14)

КОМИТЕТ ЗА НАУКА ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

Сбирка на
I и II симфонии с
Мед. Концерт
Водар на II симфония.

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
РУСЕ
сезон 1951/1952

ПРОГРАМА

Д. КАБАЛЕВСКИ

Кола Брюньон — увертюра

А. ПИПКОВ

Концерт за цигулка и оркестър

Moderato

Andante con moto

Allegro molto

ЙОЗЕФ ХАЙДЪН — Симфония № 49 — фа миньор

Adagio

Allegro di molto

Menuet

Pres'o

РИХАРД ШРАУС — „Дон Жуан“ — Симфонична поема.

Диригент: КОНСТАНТИН ИЛИЕВ

Лаурет на Димитровска награда.

Гост солист: БОЯН ЛЕЧЕВ

Концертмайстор: ХР. ДЮЛГЕРОВ

ЗАЛА „МОСКВА“ 14 и 16 Март 1952 год.

КАБАЛЕВСКИ

Заслужилия деятел на изкуствата и лауреат на Сталиновата награда Димитри КабалеВСКИ е един от най-изтъкнатите съвременни съветски композитори Той е роден в 1904 година и е ученик на неотдавна починалия крупен съветски симфоник Николай Мясковски.

Произведенията на Димитри КабалеВСКИ обхващат почти всички видове на музикалното творчество. Още в по-първите му симфонични творби (Първа симфония, „Реквием за Ленин“) Той ни сочи за една оригинална и жива творческа натура.

КабалеВСКИ е един от първите майстори на съветската музика за пиано. Той е написал 2 концерта за пиано и оркестър, сонати, 24 прелюдии, вариации, както и други пиеси. Музиката за деца също заема значителен дял в неговото творчество. Това са предимно пиеси за пиано и песни из живота на пионерите и Отечестваната война КабалеВСКИ не пренебрегва и леката музика: популярна е неговата „Естрадна оркестрова сюита“. През 1940 година той написва оригиналната сюита „Комедианти“ за малък симфоничен оркестър из живота на цирковите артисти.

Още в самото начало на Великата Отечествена война КабалеВСКИ отива на фронта и отдава много интузиазъм и творчески усилия на Съветската армия. В тези напрегнати и героични години на Отечестваната война КабалеВСКИ написа първата съветска опера за Отечестваната война „В огъня“, 24-те прелюдии за пиано, вокалните сюити „Народни отмъстителни“ (за съветските партизани) и „Великата родина“, както и много песни и др. Той получава Сталиновата награда – първа степен – за 1945 г. за своя струнен квартет № 2.

Увертиурата „Кола Брюньон“ с сюжет богата на светло настроение творба. В нея композитора Димитри КабалеВСКИ с една непосредственост и яснота ни показва едно ново музикално изкуство — светло и жизнено утвърждаващо. Това е изкуството на новия човек — изкуство положително, идейно и дълбоко съдържателно.

БОЯН ЛЕЧЕВ

Гост солист на днешния концерт на държавния симфоничен оркестър е извънредно талантливият наш виолин виртуоз Боян Личев. Той е роден в гр. София 1926 г. Първоначално той учи цигулки при баща си, а по-късно постъпва ученик при известния наш цигулков педагог проф. Владимир Аврамов, при когото учи до заминаването си на специализация в Съветския Съюз. В Московската консерватория Боян Личев учи при видния съветски виолин виртуоз Давид Ойстрах. Завършвайки с отличие Московската консерватория той се завръща в България и от началото на миналата година е назначен за доцент в Държавната Музикална Академия, а напоследък и преподавател в интерната за талантливи деца.

Като представител на българската младеж цигуларя Боян Личев участва в международните фестивали на световната демократическа младеж в Прага и Будапеща. Боян Личев бе класиран на второ място след представителите на Съветския Съюз. Боян Личев е награден от страна на Ц. К. на Д. С. Н. М. с златната значка на младежко творчество. На днешния концерт Б. Личев ще изпълни концерта за цигулка от големия наш съвремен композитор Л. Пипков. Този концерт композитора е посветил на младежта бореща се за мир. На нашата младеж — на младежта от цял свят ксито смело и открито са застанали на борба за мир против войната.

ПИПКОВ

Концерт за цигулка

Любомир Пипков е един от най-значителните български композитори. Той се стреми да създава българска музика, освободена от чужди влияния, в чиято основа да лежи народната песен. В неговите произведения са отразени всички интонационни и ритмични особености на народното ни звукотворчество. Обаче най-важното в музиката на Любомир Пипков е дълботото идейно съдържание. Всяка негова творба е свързана с някое събитие от обществено значение и е израз на чувствата породени от него.

Любомир Пипков е композитор с голям творчески актив. По важни негови творби са: оперите „Янините девет братя“ и „Момчил“, една симфония, два струнни и един клавирен

квартет, клавирно трио, поема за хор и оркестър, пиеси за пиано и множество солови, хорови, масови песни, музика към филма „Тревога“ и др.

Любомир Пипков е композитор и човек с ясен гражданско съзнание. За неговия облик може да се съди от собствените му думи: „Днес пред музиката са поставени конкретно задачите на нашата съвременност и ние композиторите трябва да бъдем бдителни и проникнати от чувството на отговорност. Всеки момент трябва да уеднаквяваме гражданското си съзнание с творческия си мироглед. Само така гражданина и твореца стават неделими, творбите се изпълват със жизнена правда и стават убедителни. Народът чувствава това безпогрешно, защото в самата борба за човечност и свобода е стигнал до изкуството като необходимост“.

Любомир Пипков е роден на 6 септември 1904 година в Ловеч. Произхожеа от семейство със стари музикални традиции. Дядо му бил музикант, а баща му — Панайот Пипков, даровит композитор и един от първите сериозни труженици в полето на българската музикална култура.

Любомир Пипков проявява от рано своята наклонност към музиката. Той получава първите уроци по пиано от баща си. После учи при Визнер, след което се записва в Музикалната академия при проф. Иван Торчанов. В Академията Любомир Пипков написва своята първа творба — 22 вариации за пиано — в която проличава ясно неговия безсъмнен творчески дар. През 1926 година той заминава за Париж, където постъпва в Екол Нормал де Мюзик в класа на големия френски композитор Пол Дюка. В Париж Пипков покрай заниманията си, отделя време и за творчество. Написва доста голем брой композиции, в които той успява да уформи не само своя стил и да изработи собствен музикален език, и да очертае идейния си път. Любомир Пипков се придържа строго към този свой идеен път и до последните си найзрели творби. Тогава той създава сонати, клавирно трио, струнен квартет, песни и др. Струнния квартет е първата българска творба от този вид, като по такъв начин Пипков поставя началото на този днес така разпространен жанр в нашата музикална литература. От песните, писани по това време, найзначителни са: „Воденичар“ по текст от Иван Мирчев, „Тракия“ и „Конници“ по текст от Никола Фурнаджиев. Новото

в тези песни е, че за пръв път в нашата песенна литература е вложен революционно-комунистически мироглед.

През 1932 година Любомир Пипков се завръща в България. Отначало постъпва като корепетитор в Народната опера, а по-късно заема длъжността диригент на хора. Свободното си време той употребява за творчество. Написва операта „Янините девет братя“, която бива поставена на сцената на Народната опера през 1937 година. „Янините девет братя“ е сътворена върху сюжет из битовия живот и е напълно в народен дух. В тази опера Любомир Пипков е вложил значителна доза социален елемент. Следващата негова голяма творба е поемата за хор и оркестър „Сватба“, написана по текста на поета Никола Фурнаджиев. Изпълнена е през 1936 година под диригентството на автора. Поради подчертано прогресивния характер на поемата, второ изпълнение не е било допуснато.

През 1939 година Любомир Пипков завъшва една творба — клавирен квартет — която представлява етап в развитието на българската камерна музика. Клавирния квартет притежава високи художествени достойнства и е сътворен напълно в духа на народната песен, като тематичната разработка и богатата инвенция издават не само майсторството, но и вдъхновението на твореца.

Любомир Пипков не само с творчеството се доближава до народа, но той в живота си се държи в непосредствена близост до него. Занимава се активно с обществена дейност, която след 9 септември го доведе до постове — Директор на Народната опера и председател на Съюза на композиторите.

Всички творби на Пипков са свързани със събитията и в тях са изразени чувствата породени от тези събития. Една от големите негови композиции, в която най-силно личи тази връзка със световните събития е симфония в ре миньор. В нея са превъплотени в музика емоциите породени у него от самоотвержената борба на испанския народ през годините на войната. Авторът сполучливо нарича тази симфония героична.

Наред с големите си творби, Любомир Пипков създава и голям брой по-малки произведения — песни, инструментални пиеси и др. Две такива творби са пиесите за пиано —

„Пасторал“ и „Старинен танц“. И двете пиеси са писани върху народни теми с неправилна ритмика

През 1939 година, когато хитлеризмът беше вече започнал нашествието си върху славянските земи, свободолюбивия дух на Любомир Пипков започна да търси начин, чрез който да изрази негодуванието и протеста, бушуващи у него. Тогава се заражда идеята за създаването на голяма творба, в която да превъплъти в музика тези свои чувства и той се залавя за написването на операта „Момчил“. Либретото на операта е от поета Христо Радевски, по сюжет взет от романа „Ден последен ден Господен“ на Стоян Зегорчинов

„Момчил“ е голяма придобивка за нашата, не особено богата оперна литература. Тази спера има богато идейно съдържание, със социално-революционен характер. Въпреки че сюжета е от времето на падането ни под турско робство, той е осъвременен и е актуален и за днешно време. Любомир Пипков, като използва прекрасно интонационните и ритмични особености на народното звуковотворчество и създава музика която е свързана органически с текста, като при това е пълна със силно драматично напрежение и изразителност.

Една голяма творба на Любомир Пипков, нахвърлена само за няколко дни през месец август 1948 година, е неговия втори струнен квартет в ла миньор. В това високохудожествено произведение са отразени накупялите чувства на композитора от спомена за героичните борби на българския народ през Септемврийското въстание от 1923 година: горизъм, страдание, негодувание, благороден гняв и надежда. Обаче — общия тон навсякъде е оптимистичен. Втория струнен квартет в ла миньор, посветен на 25-годишнината от Септемврийското въстание, представлява художествен паметник на това героично събитие.

Пипков създава редица произведения като: „Героична увертюра в чест на Сталин“, писана по случий 70 годишнината на най-великия миротворец. „Пътни картини от Албания“ за струнен оркестър, в които изква впечатленията от пътуването си през 1949 година в народно демократична Албания, много песни — солови, хорове, масови, песни за Сталин, песни за Партията, песни за мира, песни за дружбата ни със Съветския съюз, и други между които по-важни са: „На съд злодите“, „Корея се бори за мир“, „Люляка ми замириса“

(по случай 100 годишнината от рождението на народния поет Иван Вазов), „Балада за Георги Димитров“, Прелюд за пиано* (писан по случай 100 годишнина от смъртта на Шопен) и други.

Последната голяма творба на Любомир Пипков — Концерт на цигулка и оркестър е написана през миналата година. При създаването на същата, възорът се е вдъхновявал от героичните дела на нашата младеж, изграждаща социализма в Родината ни и бореща се за мир и братство между народите. Цялата творба има героичен характер и е сътворена върху основите на нашата народна песенна интонация. Този героичен характер личи даже и в бавната част на концерта — втората, а в последната част се чувствава ентузиазма на нашата младеж предаден вихрено и тържествено.

Солирацията инструмент е предаден майсторски, като са използвани прекрасни техническите възможности на цигулката, особено каденцията в третата част, където в края звучат заедно всичките теми от концерта и се придава единство и логичен завършек на цялата творба. Инструментацията е плътна и колоритна и оркестърът няма само съпроводна роля, а е разгънат симфонично.

За големите му заслуги към българската музика Любомир Пипков бе удостоен с почетното звание „заслужил артист“ и е два пъти „лауреат на Димитровска награда“.

ЙОЗЕФ ХАЙДЪН

е роден в 1732 г. в Долна Австрия, в дом на селски майстор-колар, който завършва трудовия си ден с музика в кръга на многочленното си семейство. Там малкият Йозеф пее от ранно детство така, че скоро става църковен хорист в близкото селище и после степендиант в училището — интернат при виенската катедрала Св. Стефан. Проявил се по късно в Салцбург като хоров композитор, той след упорито проучаване на композициите на Емануел Бах и теоритическите трудове на Фукс той започва да се отдава на композиране. След написване на една комична опера, писана по поръка, Хайдън в 1755 г. завършва първия си струнен квартет, който е имал извънреден успех за своето време. Това му дава голям поттик към творческа работа. Славата му бързо

расте, прониква до Виена, където той отива и заживява в сърдечна дружба с Моцарт.

Хайдън умира във Виена на 31. V. 1809 год. през времето на втората окупация на Виена от французите.

Хайдън е един от най-светлите, пълен с вътрешна хармония и съвършено морално и интелектуално здраве, сбрази в световната история на музиката.

Той е автор на едно огромно музикално творчество: 104 симфонии, повече от 60 девиртименти, серанади и др. 16 увертюри, повече от 50 концерта, 77 квартета, 38 клавири триа, 12 цигулкови сонати, 24 опери, 26 меси, 2 реквиема и много песни, танци, маршове и др.

Темите на своите симфонии и квартети, както и за много други произведения, Хайдън е черпил от австрийски, унгарски, словенски народни песни и танци. По късно много мелодии създадени от Хайдън, се превърнали във всенародни напеви. Хайдън е типичен инструментален композитор. Той не създава, но пръв утвърждава класическата соната. Изкуството на Хайдън е народно, тъй като то се ражда върху почвата австро-немската народна песен и е наситено с много славянски мотиви. То е народно най-после поради това, че е по произход изкуство за народни музикални среди. Голяма е заслугата на Хайдън в областта на инструменталната музика. Той е довел Симфоничния оркестър почти до Бетовенова зрелост. В неговата музика има сърдечност и веселост, грация и изящество.

В неговата музика има светла радост благородна чувствителност и сърдечна доброта. Затова музиката на Хайдън се възвишава до едно истинско музикално величие.

И днес когато слушаме неговата 49 симфония в фа миньор ние усещаме топлия полъх на едно прекрасно и благородно изкуство, което ни кара да се вълнуваме и да си спомним за най-добрите хора от неговата епоха — времето на хуманизма, радост в труда и отдиha, възвръщането към природата и красотата, времето на светлата радост от живота и оптимизмът.

(по случай 100 годишнината от рождението на народния поет Иван Вазов), „Балада за Георги Димитров“, Прелюд за пиано“ (писан по случай 100 годишнина от смъртта на Шопен) и други.

Последната голяма творба на Любомир Липков - Концерт на цигулка и оркестър е написана през миналата година. При създаването на същата, вторът, се е вдъхновявал от героичните дела на нашата младеж, изграждаща социализма в Родината ни и бореща се за мир и братство между народите. Цялата творба има героичен характер и е сътворена върху основите на нашата народна песенна интонация. Този героичен характер личи даже и в базната част на концерта — втората, а в последната част се чувствава ентузиазма на нашата младеж предаден вихрено и тържествено.

Солитарият инструмент е предаден майсторски, като са използвани прекрасни техническите възможности на цигулката, особено каденцията в третата част, където в края звучат заедно всичките теми от концерта и се придава единство и логичен завършек на цялата творба. Инструментацията е плътна и колоритна и оркестърът няма само съпроводна роля, а е разгънат симфонично.

За големите му заслуги към българската музика Любомир Липков бе удостоен с почетното звание „заслужил артист“ и е два пъти „лауреат на Димитровска награда“.

ЙОЗЕФ ХАЙДЪН

е роден в 1732 г. в Долна Австрия, в дом на селски майстор-колар, който завършва трудовия си ден с музика в кръга на многочленното си семейство. Там малкият Йозеф пее от ранно детство така, че скоро става църковен хорист в близкото селище и после степендиант в училището — интернат при виенската катедрала Св. Стефан. Проявил се по късно в Салцбург като хоров композитор, той след упорито проучаване на композициите на Емануел Бах и теоритическите трудове на Фукс той започва да се отдава на композиране. След написване на една комична опера, писана по поръка, Хайдън в 1755 г. завършва първия си струнен квартет, който е имал извънреден успех за своето време. Това му дава голям потик към творческа работа. Славата му бързо

расте, прониква до Виена, където той отива и заживява в сърдечна дружба с Моцарт.

Хайдън умира във Виена на 31. V. 1809 год. през времето на втората окупация на Виена от французите.

Хайдън е един от най-светлите, пълен с вътрешна хармония и съвършено морално и интелектуално здраве, срази в световната история на музиката.

Той е автор на едно огромно музикално творчество: 104 симфонии, повече от 60 девиртименти, серанади и др. 16 увертюри, повече от 50 концерта, 77 квартета, 38 клавири триа, 12 цигулкови сонати, 24 опери, 26 меси, 2 реквиема и много песни, танци, маршове и др.

Темите на своите симфонии и квартети, както и за много други произведения, Хайдън е черпил от австрийски, унгарски, словенски народни песни и танци. По късно много мелодии създадени от Хайдън, се превърнали във всенародни напеви. Хайдън е типичен инструментален компонист. Той не създава, но пръв увърждава класическата соната. Изкуството на Хайдън е народно, тъй като то се ражда върху почвата австро-немската народна песен и е наситено с много славянски мотиви. То е народно най-после поради това, че е по произход изкуство за народни музикални среди. Голяма е заслугата на Хайдън в областта на инструменталната музика. Той е довел Симфоничния оркестър почти до Бетовенова зрелост. В неговата музика има сърдечност и веселост, грация и изящество.

В неговата музика има светла радост благородна чувствителност и сърдечна доброта. Затова музиката на Хайдън се възвишава до едно истинско музикално величие.

И днес когато слушаме неговата 49 симфония в фа ми-нор ние усещаме топлия полъх на едно прекрасно и благородно изкуство, което ни кара да се вълнуваме и да си спомним за най-добрите хора от неговата епоха — времето на хуманизма, радост в труда и отдиha, възвръщането към природата и красотата, времето на светлата радост от живота и оптимизъмът.

РИХАРД ШЦРАУС

Симфонична поема „Дон Жуан“

Рихард Шцраус (1864 — 1949) е един от най-крупните германски композитори от края на 19 и първата половина на 20 век. Неговото творчество обхваща почти всички музикални видове, но то е най-значително в симфоничната и оперна музика. Композитор с огромни изразни средства и един от най-големите майстори на инструментацията, Рихард Шцраус довежда създадения от Франц Лист нов музикален вид — симфоничната поема — до по-висш етап на развитие, разбира се в техническо-композиционно отношение. През своя дълъг творчески път Рихард Шцраус е преминал през различни влияния и в произведенията му са отразени: индивидуализъм, нитчеванство, префинен естетизъм, изтънчена еротика, трагическа истерика и пр. Рихард Шцраус почти никога в своето творчество не достига до разрыв с буржоазната действителност и капиталистическата култура.

Рихард Шцраус е написал редица симфонични поеми: „Дон Жуан“, „Макбет“, „Смърт и просветление“, „Шегите на Тил Ойленшпигел“, „Дон Кихот“, „Така каза Заратустра“, „Животът на един герой“ и други.

Симфоничната поема „Дон Жуан“ описва 20 е писана през 1888 год. и е сътворена по едноименното стихотворение на немския поет-песимист Николай Ленау. Образът на Дон Жуан е даден в по-друга светлина. Той не е познатия еротичен търсач на приключения, а по-скоро художник, чиято трагедия се състои в това, че неговият идеал за „вечно женственото“ не може да се воплоти напълно в нито една жена. Романтичната му тъга го подтиква към постоянни търсения и накрая идва дълбоко разочарование — душевна пустота и песимизъм.

Образът на Дон Жуан е обрисован с различни и контрастиращи помежду си настроения, които се сменят постоянно и завършват с катастрофа. Героят е охарактеризиран с две теми: първата силно жизнена, която се появява веднага след едно кратко въстъпление и втората — героична.

Симфоничната поема „Дон Жуан“ на Рихард Шцраус е първата творба на композитора от този вид, в която блесват възможностите на големия майстор на оркестъра. В „Дон

Жуан" личи влиянието от създателят на немската романтична опера — Карл Мария фон Вебер, дори по-точно — влиянието от увертиурата му „Еврианта“. Творбата е наситена със силен драматизъм, но този драматизъм е малко надут и пресилен и се доближава до „театралния патос“. В симфоничната си поема „Дон Жуан“, Рихард Штраус е идейно отношение е изостанал. Музикалният портрет на Дон Жуан е поблизък, въпреки оригиналността на музикалния език и новостта на изразните средства, до образите на композиторите от средата на 19 столетие, отколкото на своето време.

28 и 3 Март

∴ ГОЛЕМ КОНЦЕРТ ∴

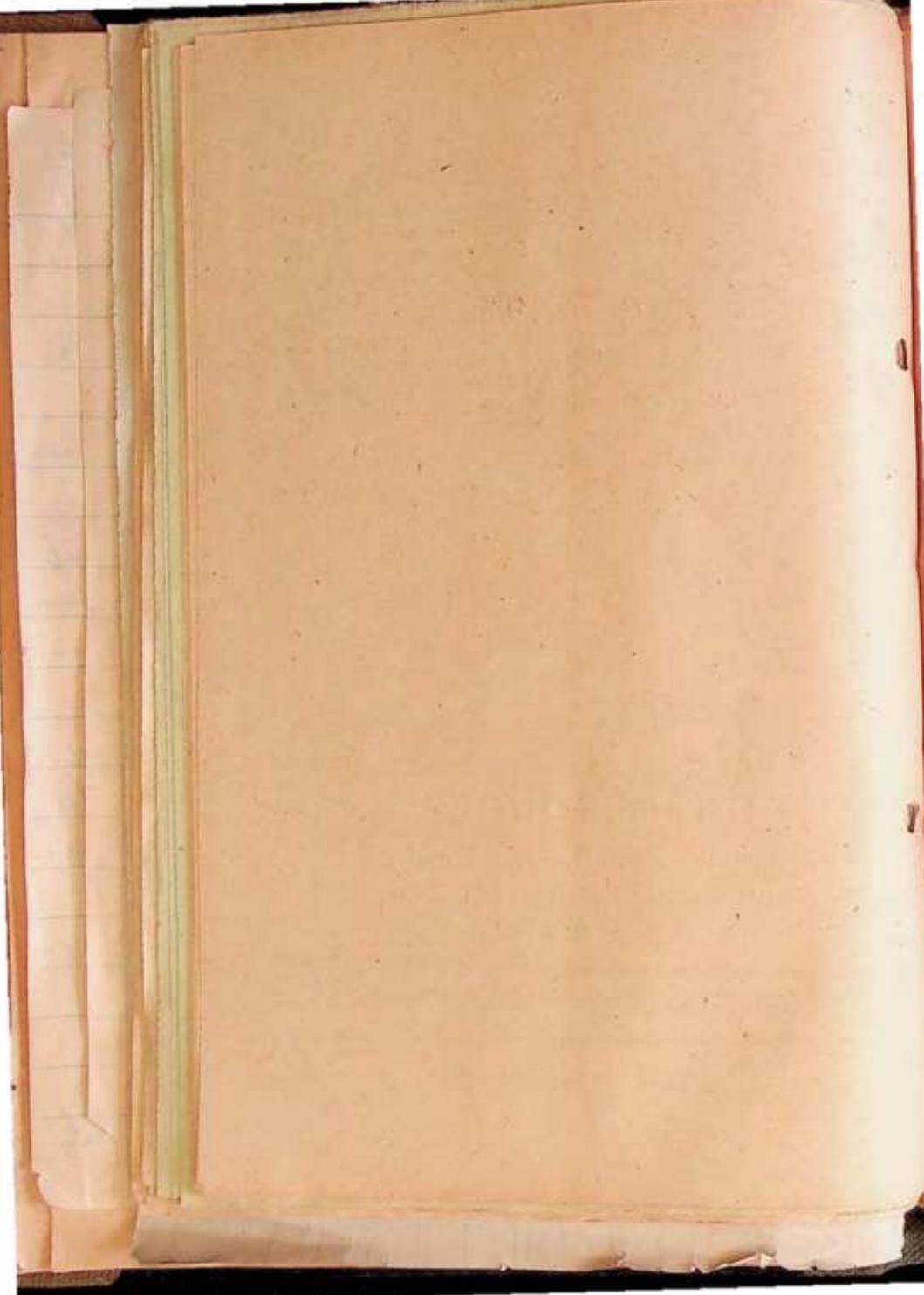
Програма: Ф. КУТЕВ — Първа симфония

Д. Шостакович — КАНТАТА ЗА ГОРАТА.

Участвава голем смесен и детски хорове.

Диригент: КОНСТАНТИН ИЛИЕВ.

Лауреат на Димитровска награда.

63/15

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

*Торзи - Пизигуни
с Желазко Селчуров.*

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР

РУСЕ

Сезон 1951/52 година

Програма

Л. В. Бетовен —

Симфония № 3 (Ероика)
Allegro con brio
Marcia funebre
Scherzo
Allegro molto

П. И. Чайковски —

концерт за цигулка и
оркестър
Allegro moderato
Canzonetta — Andante^{mo}
Final — Allegro viva cissimo

Л. В. Бетовен —

„Егмонд“ — увертюра

Диригент:

Константин Илиев
лауреат на Димитровска награда

Гост - солист:

Васил Чернаев
лауреат на Димитровска награда

Концертмайстор:

Христо Дюлгерев

Кино „Москва“

28 и 30 март 1952 г.

Лудвиг Ван Бетовен

Поет и революционер, неговата музика художествено отразява духа на една славна, героична епоха, френската революция от 1789 год борбите на отруднените и изтерзаните народи за свобода, братство и равенство. Велики идеали — възторжени служители! Бетовен е между тях. Всеки чрез призванието си. Бетовен чрез музиката си. Изкуството му е аъдушевляващо, героично Навън в живота, се рушеха прогнилите обществени форми на средновековието. Човечеството се бореше и градеше своето бъдаще. Изкуството трябва да отразява живота. Изкуството трябва да подклажда огъня в човешките гърди", казва сам Бетовен. И не само го казва, но го и изпълнява. Затова музиката му чувствително се отличава от тази на предшествениците му, както по съдържание така и по форма.

В своята музика Бетовен е влагал цялата своя душа и настроение, без да държи сметка, че тази музика трябва да се хареса, да бъде пълнителна, да не дразни, да забавлява и да развлича.

По отношение на тематическата разработка — особено при големите форми — Бетовен достига такова безгранично разнообразие, такова дълбочина и сила които в много отношения и до днес остават ненадминати.

Дълбочина, непосредственост, сила на порив — съчетават у Бетовена с упорита работа за съграждане от малки тематически откъслечи до величественото и колосално дело на неговите гениални симфонии

Това е великата тайна и творческият гений на Бетовен.

Третата симфония „Ероика“

на гениалния Лудвиг Ван Бетовен е започната в 1802 год. и завършена в 1804 год. Първото и изпълнение се е състояло в Виена на 7 април 1804 год. под диригентството на автора.

Първата част на симфонията, по триделния си размер и движение напомня на валс. Основната тема, която в самото начало има енергичен характер, не се появява изведнаж. Протиано на причесото авторът в началото само загатва своята мелодична мисъл а в целия ѝ блясък я изкова едва след няколко такта въспление. Втората част е трагична. Погребалния марш оплаква и възславя една велика личност. Скръбта тук не гнети — напротив освобождава душата от недостойното за нея, пробужда я за съзерцанията на великото. Тя сърб не убива а укрепява волята ни. Споменът за паднали

ни звукове към нови подвизи. И вместо жалби и стенания ние чуваме резките звукове на корни и троиплети.

Третата част, както обикновено, е наречена скерцо. Трудно е да си представим изведици как подобен вид музика би могла да влезне в толкова епическо произведение. Трябва обаче да го послушаме и да ни стане ясно всичко. Константа ритъма и движението са присъщи на скерцо; това е танц, но истински погребален танц, такъв танц какъвто бойците, героите на Енеидата устройвали на гробовете на своите началници. Бетовен е съумял да одържи дълго в най-непривитите движения оркестъра сериозен, с ирачен колорит и дълбока сурб. Естествено такъв тон трябва да преобладава при описанията на избрания скръбен сюжет.

Финалът представлява развитието на същата поетическа мисъл. В неговото начало е употребен интересен начин на инструментовка който нагледно показва какво може да се извлече от съоставката на различните тембри на инструментите. Този разнороден финал е построен на много проста тема но богато разработена. От тази разработна идва и нейната бележита ирисота. Това блестящо, въпреки и доста кратко заключение уяснява достойно това съвършено музикално произведение. Бетовен е написал работи които произвеждат на слушателя и по голямо впечатление отколкото тази симфония, но по дълбочината на мисълта и изреченията, по поривистия и възвишен стил, по поетичността на формата „Героичната“ симфония трябва да се постави успорядно с най-великите творения на своя гениален автор.

П. И. Чайковски

Най-великият не само между руските но и между славянските композитори, това е безспорно Чайковски. Огромното му музикално творчество почерпано из богатата съкровищница на руската народна музика, включва най-разнообразни произведения. От двадесет и втората си годишна възраст, когато се отдава всецяло на музика, Чайковски изуморно творил. Като резултат на всеотдайната му музикална дейност се появяват десет опери, три балета, три концерта за пиано и оркестър, един концерт за цигулка и оркестър, вариации на тема „Рококо“ за виолончело и оркестър, концерни произведения и много други. Между гениалните творения на Чайковски са и неговите симфонии особено четвърта, пета и шеста.

Един от най-интересните в цялата световна музикална литература е единственият концерт за цигулка и оркестър на гениалния Петър Илич Чайковски. Този концерт ще бъде изпълнен за пръв път в Русе от нашият голям виолини виртуоз Васил Чернаев, със съпровод на Русенския държавен симфоничен оркестър. Този концерт в ре мажор оп. 35 (1878 г.) както и във всички концерти на Чайковски за пиано, вариациите за чело и пр. е отразен блестящ и декоративна оригиналният творец. В него е показано лирическо обаяние, красота и крост, съединено с непосредно лирическо обаяние, красота и изразителност в мелодията. Темите на първата част се отличават с класическа чистота, яснот, благородство в очертаването и в същото време непринудено лесно се песенен характер. Втората част на концерта представлява малка, но твърде изразителна канцонета. В финала написана в формата на рондо се разработват няколко теми предимно с народно-танцов характер.

Васил Чернаев

Васил Чернаев е роден на 27 септември 1912 г. в София. Той е син на музикант и от рано проявява изключителни музикални дарби: на 7 години започва да учи цигулка при Йосиф Силаба и в Музикалната академия — при проф. Никола Абаджиев. Още като ученик изтъква като особено дарование и се проявява в редица самостоятелни концерти. В 1932 год. завършва Музикалната академия, Седем години чека до като му бъде дадена стипендия. Голяма заслуга за издействането на която има покойния проф. Асен Златаров, единствен по-привител на младия Чернаев. В 1938 год. Чернаев заминава за Берлин, където в 1940 год. завършва Висшата академия за музика при професорите Георг Куленкамф и Густав Хавенен, след което се отдава на концертна дейност. Чернаев е концертирал в Германия, Австрия, Белгия, Холандия, Франция и Люксембург. Навсякъде той е имал изключително голям успех.

Като горещ почитател на идеите на покойния си полярник приятел проф. Асен Златаров, той не стои безучастен към тяхното потъпкване от страна на националсоциализма. Затова той бива изпратен в концентрационния лагер в Дахау, където той изживява цялата последна година от войната, след което прекарва една година в Чехия, за възстановяване на здравето си, и в 1947 г. се завръща в България.

Чернаев се числи в редовете на първите майстори на цигулката. У него различните страни на творческата индивидуалност се намират в хармонично съотношение, те се взаимно уравновесяват и допълват. Не само виртуозността в техниката, но и културата, на звукоизвличането и тънкото познаване природата на инструмента правят от него един от най-ярките представители на цигулковото изкуство у нас. На виолониста Чернаев в най-висока степен е присъща чертата на истинския художник — правдивостта. Той никога не се ползва от готови, традиционни изпълнителски щампи и предпочита да не свири въобще, отколкото да свири „с чужд глас“.

Всред най-значителните творчески постижения на Чернаев трябва да отбележим интерпретацията на концертите на Хачатурян, Чайковски, Брамс и Веселин Стоянов.

Чернаев е носител на Димитровска награда.

Морис Равел

„Болеро“

е най-видния между съвременните Френски композитори. Роден е на 7 III 1875 г. в Ци-бур (Франция). Ученик е на Е. Песар и Г. Форте — в Парижката консерватория. За кантатата си „Мира“ получава втората „Римска премия“ през 1901 г., а през 1905 г. не е бил допуснат да конкурира за нея. Равел е живял в околностите на Париж без да е заемал някаква служба.

Той е типичен представител на френския музикален импресионизъм. В неговите клавирни щили най-ярко е отразен неговия творчески образ. Равел обича ярките цветове и избила сюжетите си от приказните източни страни: песните „Шехерезада“, Симфонични фрагменти, балетът „Дафнис и Хлоя“ и „Испански импресии“.

Равел е модернист, но пише и в старите класически форми: менует, сонатина, павана, които смели хармонии и свободен ритъм имат нещо съвсем малко общо с класическите майстори. Писал е още: „Испанска рапсодия“, „Вале“ — крайно ефектна композиция „Болеро“ (1930) г. построено върху една тема и пълно с динамично-кolorистични ефекти. „Игра на водата“ сонати, песни, квартети, поеми, опери, сонети за пиано. Равел е инструментирал великолепно „Картини от една изложба“ от Мусоргски.

Българският народ е горд и щастлив,
че има такива могъщи приятели и съюз-
ници, като Великия съветски съюз. Бла-
годарение на искрената помощ и брат-
ска закрила, която нашата страна не-
прекъснато получава от съветския съюз,
може спокойно и уверено да върви на-
пред по избрания от него път на мира,
демокрацията и социализъма!

6 април

РЕДОВЕН КОНЦЕРТ

Гост - диригент:

Проф. Марин Големинов

В програмата:

Хендел — Концерто гресо в Ре миньор

Бетовен — Симфония № 2

Глиер — Из балета „Медния конник“

Боян Икономов — Земя без синури

64(16))

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

Водач П. Цигички
с Жел. Селечки.

6. IV. 1952г.

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР

РУСЕ

Сезон 1951/52 година

ATTORNEY & COUNSELLOR AT LAW

WILLIAM W. HARRISON, JR.

NEW YORK

ПРОГРАМА

Георг Фридрих Хендел

Концерто Гросо № 21
ре минор

Увертюра
Алегро
Ария
Алегро - модерато
Алегро

Солисти: Хр. Дюлгеров, Йорд. Стефанов и
Лалю Петков

Боян Икономов

„Земя без синури“
сюита

Тръгване на работа
Песента на трактора
Летен ден по жетва
Вършитба
Народно веселие след прибирането на
храните

Райнхолд Глиер

Из балета „Медния
конник“

Ит. 1. Гадамше
Ит. 2. Кофевоза
Ит. 3. Келан за Великият фод.

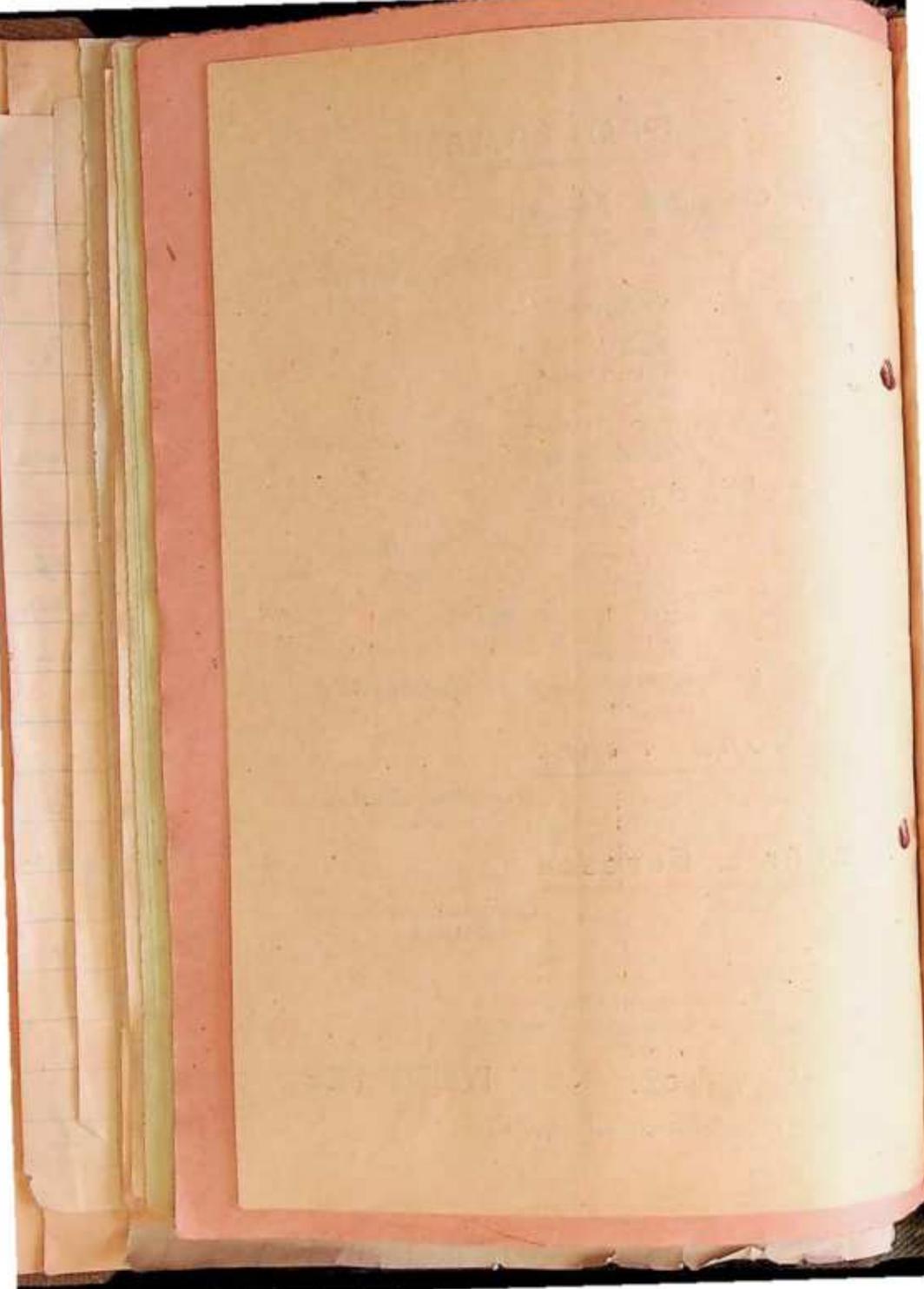
Лудвиг в. Бетовен

Симфония № 2
ре мажор

Алегро кон брио
Ларгето
Скерцо - Алегро
Финал - Алегро молто

Гост-диригент: проф. Марин ГОЛЕМИНОВ

Концерт-майстор: Христо ДЮЛГЕРОВ

Гост-диригент на днешния концерт е известния наш композитор професор **Марин ГОЛЕМИНОВ**, дългогодишен преподавател по диригентство в Държавната музикална академия и диригент на оркестъра при академията.

Марин ГОЛЕМИНОВ е роден през 1908 год. в Кюстендил. След завършване на гимназията и на висшия тесретичен отдел на Държавната музикална академия, еминава за Париж, където от 1931 до 1934 год. следва във висшето музикално училище „Скола Канторум“. Завършва контрапункт при Пол льо Фрем, композиция при Венсан д'Енди и Алб Бертлен и диригентство при Марсел Лаб. Известно време работи и с Пол Дюка. По същото време посещава лекциите по философия и естетика на проф. Виктор Баш в Сорбоната.

След завръщането си от Париж, постъпва в състава на струнния квартет „Аврамов“, като концертира в столицата и провинцията. По негова инициатива се основава камерен оркестър при Радио—София, който той дълго време дирижира.

През 1938/1939 година специализира в Мюнхен композиция при Йозеф Хаас и диригентство при д-р Капе и Карл Еренберг.

Понастоящем Марин Големинов е редовен професор по композиция и оркестрация в Държавната музикална академия и диригент на Академическия симфоничен оркестър.

Творчеството на Големинов обхваща следните по-значителни работи: три струнни квартета; двеструнни духови квинтета; хорски песни; песни със съпровод на оркестър; поемата „Селска песен“ — за бас и оркестър, по текст от Ас. Разцветников; концертна увертюра „Горанки“; танцовата драма „Нестинарка“, поставена за пръв път в Народната опера през 1942 година от покойната Мария Димова и изпълнявана в чужбина; шест вариации за оркестър върху теми от Добри Христов („Планино, Пирин, планино“), получили първа премия за музика за 1942 г. от Академията на науките. Те са писани в памет на народния композитор; „Прелюд и Токата“ за пиано и оркестър; „Пет скици“ за струнен квартет.

Автор е на научно-музикалните трудове: „Към извора на българско ото изкуство“ (1937 г.) и „Инструментознание“ (1947 год.), както и на множество студии и статии, печатани в наши и чужди списания.

Георг Фридрих Хендел е роден в гр Хале - Саксония през 1685 год. Още като дете той проявява изключителни музикални способности. Вълнуван от стремежа за по-голямо музикално образование той отива да следва музика в големия тогавашен музикален център Хамбург. Тук той много бързо се издига и скоро още ученик той бива назначен за черковен органист а по късно за цигулар и диригент на тамошния оперен театър. Там през 1705 година написва първата си опера „Длимира“. Нейният голям морален и материален успех му дават възможност да посети Италия, където прекарва три години. Там той написва много музикални произведения и придобива голяма известност. През 1720 година Хендел те установява в Лондон където умира през 1759 г.

Творческото наследство на Хендел е огромно. Събраното до сега обхваща 42 опери, 43 оратории, 14 органични концерти, 3 оркестрови увертюри, 37 сонати и още много църковни, светски, вокални и инструментални произведения. Много от тези концерти, арии, камерни пиеси и др. и днес са запазили своята свежест и красота.

Хендел е един от най-големите представители на предкласическата епоха на музиката, той е предтечата на днешната оркестрова музика.

Боян Икономов е съвременен български композитор, добре известен на българската музикална общественост. Чрез своите произведения той е допринесъл чувствително за изграждането на новото българско музикално изкуство и днес неговото творчество има определено място в нашата музика. Живял дълго време в чужбина, Боян Икономов е играл положителна роля като композитор и диригент за разпространението и запознаването на външния свят с достиженията на нашата музикална култура. Написал е голям брой от почти всички видове музикални произведения: симфонии, симфонични поеми, сюита, инструментални пиеси, камерна музика, балетна музика, солови, хорови масови песни и др. Творческото дарование на Боян Икономов се изразява най-добре в инструменталната и камерна музика. Учил в Париж, той овладял добре професионалното майсторство на съвременен композитор и притежава голям запас от изразни средства. След 9 септември 1944 година под топлите грижи на народната власт, българските композитори бяха насочени по единствения правилен път — пътя на близката и достъпна до народа реалистична и високохудожествена музика. Именно

през този период Боян Икономов успя да сътвори своите най-значителни произведения.

„Земя без синури“ — симфонична сюита, е една от последните творби на Б. Икономов, в която са обрисувани музикално откъси и картини из живота на новото българско село и творческия и радостен труд, който днес кипи в трудово кооперативните земеделски стопанства и включването на трудящите се за осигуряване хляба на народа.

Сюитата „Земя без синури“ се състои от пет части: Тръгване на работа, Песента на трактора, Летен ден по жътва, Вършитба и Народно веселие след прибирането на храните.

Цялата сюита е написана в народен дух, без, обаче, да се използват народни песни като готови теми. Макар, че „Земя без синури“ е оркестрова сюита, тя има песенен характер. Особено интересно е финала, в който е използвана темата от първата част — тръгване на работа. С това композитора е искал да изтъкне идеята, че ето днес се веселим, но това се дължи на нашия труд — само благодатния труд може да бъде извор на истинска радост.

Райнхолд Морицович Глиер

Един от най-изтъкнатите съвременни съветски композитори. Той е възпитаник на Московската консерватория. Със своите произведения той се явява продължител на Бородин, Римски Корсаков и Глзунов. Години наред той усърдно изучава руската народна песен, като се стреми да проникне в истинския ѝ дух и характер. Това именно творческо единение с изкуството на народа, с руската песен е обусловило оптимизма и жизнелюбията на много от неговите произведения.

И днес той снова непрестанно из цялата страна, изучава старинната музика на отделните народи и усилено твори, като нееднократно творбите му са удостоени с високо отличие — Сталинска награда.

Той е автор на голям брой творби във всички области на музикалното творчество, по важните от които са: оперите „Шах Сенем“, „Гюлсара“, „Лейла и Меджун“, балетите: „Червения мак“ и „Медият конник“, две симфонии, симфоничната картина „Запорожци“, концерт за колоратурен сопран и много други.

Не по-малка е заслугата на Глиер и като педагог. Той има извършен дял за оформянето на творческото движение на много от най-крупните съветски композитори като Прокофиев, Мясковски, Раков и много други.

Георг Фридрих Хендел е роден в гр. Хале - Саксония през 1685 год. Още като дете той проявява изключителни музикални способности. Вълнуван от стремежа за чителни музикални образование той отива да следва музико-голямо музикално образование той отива да следва музика в големия тогавашен музикален център Хамбург. Тук той много бързо се издига и скоро още ученик той бива назначен за черковен органист а по късно за цигулар и диригент на тамошния оперен театър. Там през 1705 година написва първата си опера „Адмира“. Нейният голям морален и материален успех му дават възможност да посети Италия, където прекарва три години. Там той написва много музикални произведения и придобива голяма известност. През 1720 година Хендел те установява в Лондон където умира през 1759 г.

Творческото наследство на Хендел е огромно. Събрано до сега обхваща 42 опери, 43 оратории, 14 органични концерти, 3 оркестрови лвертюри, 37 сонати и още много църковни, светски, вокални и инструментални произведения. Много от тези концерти, арии, камерни пиеси и др. и днес са запазили своята свежест и красотата.

Хендел е един от най-големите представители на предкласическата епоха на музиката, той е предтечата на днешната оркестрова музика.

Боян Икономов е съвременен български композитор, добре известен на българската музикална обществено-ност. Чрез своите произведения той е допринесъл чувствително за изграждането на новото българско музикално изкуство и днес неговото творчество има определено място в нашата музика. Живял дълго време в чужбина, Боян Икономов е играл положителна роля като композитор и диригент за разпространението и запознаването на външния свят с достиженията на нашата музикална култура. Написал е голям брой от почти всички видове музикални произведения. симфонии, симфонични поеми, сюита, инструментални пиеси, камерна музика, балетна музика, солови, хорови масови песни и др. Творческото дарование на Боян Икономов се изразява най-добре в инструменталната и камерна музика. Учил в Париж, той овладял добре професионалното майсторство на съвременен композитор и приежава голям запас от изразни средства. След 9 септември 1944 година под топлиите грижи на народната власт, българските композитори бяха насочени по единствения правилен път — пътя на близката и достъпна до народа реалистична и високохудожествена музика. Именно

през този период Боян Икономов успя да сътвори своите най-значителни произведения.

„Земля без синури“ — симфонична сюита, е една от последните творби на Б. Икономов, в която са обрисувани музикално откъси и картини из живота на новото българско село и творческия и радостен труд, който днес кипи в трудово кооперативните земеделски стопанства и включването на трудящите се за осигуряване хляба на народа.

Сюитата „Земля без синури“ се състои от пет части: Тръгване на работа, Песента на трактора, Летен ден по жътва, Вършитба и Народно веселие след прибирането на храните.

Цялата сюита е написана в народен дух, без, обаче, да се използват народни песни като готови теми. Макар, че „Земля без синури“ е оркестрова сюита, тя има песенен характер. Особено интересно е финала, в който е използвана темата от първата част — тръгване на работа. С това композитора е искал да изтъкне идеята, че ето днес се веселим, но това се дължи на нашия труд — само благодатния труд може да бъде извор на истинска радост.

Райнхолд Морицович Глиер

Един от най-изтъкнатите съвременни съветски композитори. Той е възпитаник на Московската консерватория. Със своите произведения той се явява продължител на Бородин, Римски Корсаков и Глазунов. Години наред той усърдно изучава руската народна песен, като се стреми да проникне в истинския й дух и характер. Това именно творческо единение с изкуството на народа, с руската песен е обусловило оптимизма и жизнерадостта на много от неговите произведения.

И днес той снова непрестанно из цялата страна, изучава старинната музика на отделните народи и усилено твори, като нееднократно творбите му са удостоени с високо отличие — Сталинска награда.

Той е автор на голям брой творби във всички области на музикалното творчество, по важните от които са: оперите „Шах Сенем“, „Гюлсара“, „Лейла и Меджун“, балетите: „Червения мак“ и „Медният конник“, две симфонии, симфоничната картина „Запорожци“, концерт за камературен сопран и много други.

Не по-малка е заслугата на Глиер и като педагог. Той има извършен дял за оформянето на творческото движение на много от най-крупните съветски композитори като Прокофиев, Мясковски, Раков и много други.

Лудвиг ван Бетовен

Роден на 16 декември 1770 год., Бетовен получава музикална подготовка в родния си град Бон. Двадесет годишен вече той се отзовава във Виена, където за кратко време успява да привлече вниманието на цялата музикална общественост.

Съвременник на Френската революция от 1789 год., Бетовен отразява в музиката си духа на тая героична и славна епоха и тежките борби на народите за свобода.

От цялото му творчество най-задълбочени в идейно отношение са симфонията му. У Бетовен няма и следа от старата сюнгообразна симфония на 18-то столетие, чието главно предназначение е било да се достави леко, приятно музикално развлечение на слушателите. Напротив, цялото му творчество е подчинено на една основна идея, изградена на дълбока вътрешна борба. А като изхвърля менуета, който счита за остатък от танцуелния характер на класическата сюита и го заменя със скерцото, той открива по-свободно поле за вътрешно вдълбочаване и разширение на симфонията.

ВТОРАТА симфония е композирана по време на един нерадостен период в живота на Бетовен; постоянно увеличаващата му се глухота. На следния ден след написване Хайлигенщадското завешание (6. 10. 1802 г.) той започва работа над нея и противоположно на песимистичните чувства, които са го възбуждали тогава, тази симфония е напоена с юношеско, жизнерадостно съдържание.

В бавното въведение най-красивите ефекти се сменят, отчетливо и неочаквано; пеещата мелодия, тържествена и трогателна, още от първите тактове внушава чувство на уважение и подготвя към възлиение. С това превъзходно *adagio*, е свързано увлекателно, *allegro*, в което последователно се излагат и развиват двете теми.

Втората част е изградена върху задишевна мелодия изложена отначало от квартета, а след това необикновено изящно видоизменена, без да се изгуби нежния ѝ характер. Това е оарователно изображение на невинното щастие, едва-едва помрачено от няколко меланхолични звуци.

Скерцото — искрено и весело, се характеризира с резки динамически контрасти. В него е отразен юношеският порив на благородното сърце, което върва в живота. Отделните инструменти си оспорват един на друг всяка частица от мотива, но нито един не го изпълнява изцяло.

Четвъртата част, в духа на скерцото е не по-малко изящна от него.

65(17)

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

Водач Т. Циганка
с Желазко Селкунов.

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР

РУ С Е

Сезон 1951/52 година

ПРОГРАМА

Антонио Вивалди (1680 - 1743)

Концерт за цигулка и оркестър
Солист: АЛЕКСАНДЪР Д. ТОМОВ

Волфганг Амад. Моцарт (1756-1791)

Концерт за пиано и оркестър
Allegro
Romanza
Rondo - Allegraassai
Солист: БЛАГА Г. СТЕФАНОВА

Арканжело Корели (1653 - 1713)

La Folia
Adagio
Allegreto
Andante
Adagio
Солист: МИХАИЛ П. ЧАРЪРОВ

Карл Мария фон Вебер (1786-1826)

Коцертшук
Larghetto man nontropo
Adagio
Presto assai
Солист: НИКОЛА ХР. ДЮЛГЕРОВ

Васил Ив. Казанджиев

Танци

Диригент: Константин ИЛИЕВ
лауреат на Димитровска награда

Концерт-майстор: Христо ДЮЛГЕРОВ

13 април 1952 год.

Антонио Вивалди

Знаменитият цигулар и оперен композитор Антонио Вивалди е роден в Венеция през 1680 г., умира в същия град през 1743 г. Сам отличен цигулар и дългогодишен директор на прочутата на времето си девическа консерватория. Той се явява в историята на музиката, като създател на формата на соловия цигулов концерт. Той е автор на множество цигулки соли, концерти, триа за две цигулки и чело, сонати с бас, концерти за флейта, цигулка, виола, чело и бас, както и повече от 20 опери. Иохан Себастиан Бах е преработил 13 цигулки концерти на Вивалди за пиано и орган.

Волфганг Амадеус Моцарт

Моцарт е най-големия музикален творец и гений във всички времена и във всички народи. Той е роден на 27 януари 1756 год. в Залцбург и умира в Виена на 5 XII. 1791 г. Изключителния си музикален гений проявява още в ранна възраст. Моцарт започва да композира преди да знае да чете и пише. Моцарт е живял непълни 35 години, но за този кратък период неговото творчество достига такава зрелост, каквато обикновено се постига след дълъг опит в живота. Моцарт е притежавал редкия дар да съчетава прекрасното в изкуството с дълбочината на проникновенното в живота, силата и непосредствеността на темперамента с мъжествената воля и реалистично чувство. В неговото творчество стои човека, който действа и се бори за общото щастие. С дълбоко внимание Моцарт е наблюдавал характерите и взаимоотношенията между хората, техните социални стълкновения и възвишени стремежи.

Музиката на Моцарт — това е вплотена в тонове безкрайната любов на човека към своите събратя. Животът му това е безкрайното страдание причинено от съществуващите условия на мизерния живот. Въпреки това от всички негови композиции блика радост и безгрижие. Музиката у Моцарт е отражение на връзката между живота и творчеството. И затова днес — 150 години от неговата смърт ние го чувстваме така близко до сърцата си, както той преживе чувстваше всички хора. В музиката на Моцарт ние усещаме светлината и чувстваме силата на откровението и човечността.

Арканжело Корели

Той е роден на 17. II. 1653 година в Фусиняно при Равена. Умира в Рим на 8. I. 1713 год. Корели е виден цигулар и композитор. Той се смята създател на „Концерто гресо“ и основател на м. дерната цигулкива виртуозност. Творбите

му са образци на предкласичния мизикален стил и се състоят от 48 трио-сонати за две цигулки, 12 соло-сонати за цигулка, 12 концерти греси за две цигулки и чело и много други сола за инструменти и окрестър, както и творби за две цигулки, виола и бас.

Карл Мария фон Вебер

Вебер е един от най-изтъкнатите представители на романтизма. Произхожда от музикално семейство, което е дало няколко добри музиканти. Баща му е бил директор на пътуващ театър, поради което още от дете се е свързал с театъра — една връзка, която е повлияла върху цялото му творчество. Като дете Вебер отбелязва забележителни успехи на изпълнител-пианист, 12 годишен композира, а на 18 годишна възраст заема длъжността театрален капелмайстор в Бреслау.

Вебер е композирал предимно опери.

Характерни за музиката на Вебер са свежата и елегантна мелодия, богата хармония, ясна и свежа оркестрация със специфичен колорит. Клавирните му пиеси са блестящи и виртуозни, а в камерната музика проявява особено предпочитание към кларинета, фагота и виолата, заради тяхния мистичен тембър.

Васил Ив. Казанджиев

Младият и извънредно талантлив композитор Васил Ив. Казанджиев е роден на 10 септември 1934 год в с. Мартен, Русенско. На 11 годишна възраст той започва да учи пиано. През есента на 1949 год. младият пианист се явява на общо българското състезание за деца и юноши, където освен дължителните пиеси свири и свои творби. За блестящото му представяне на това състезание, той бива награден и отличен с званieto „Лауреат по композиция“. Васил Казанджиев е автор на сонатина и соната за пиано, един духов квинтет и още няколко пиеси за пиано и окрестър. През този месец II единно училище ще представи последната творба на младия композитор детската оперета „Младост“.

Другарят СТАЛИН в своите отговори пред американските Журналисти изрази волята на прогресивното човечество за запазване на мира. Неговите думи вдъхват сила и вяра в борбата на народите за защита на мира, демокрацията и свободата.

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

66(18)

Водач П. Сидурин
с Железко Селищев.

ПРЕГЛЕД

на

БЪЛГАРСКОТО МУЗИКАЛНО ТВОРЧЕСТВО

СЛЕД 9 СЕПТЕМВРИ 1944 ГОДИНА

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР

РУСЕ

Сезон 1951 — 1952 год.

ПРОГРАМА

Г. Иванов -- Легенда за Лопянската гора

Л. Николов -- Концерт за пиано и оркестър
Алегро апасинато
Ларгето
Токата

Л. Пипков -- Концерт за цигулка и оркестър
Модерато
Анданте кон мото
Алегро молто

К. Илиев -- Симфония № 1 (ла мажор)
Алегро кон мото
Адажио ун поко рубато
Алегро марнато

Диригент: **К. Илиев**
Лауреат на Димитровска
награда

Солисти: **Боян Лечев** - цигулка
Лазар Николов - пиано

Кино „Москва“

11 и 13 май 1952 г.

Днешния концерт се провежда под покровителството на Окръжния и Околийско-градския комитети на Ц.Ф. в град Русе и в чест на III-тия Конгрес на Отечествения фронт. Този концерт ще бъде показан преглед на българското симфонично творчество писано след 9 септември 1941 г.

Със същата програма и същите солисти през м. юни т. г. *Русенският държавен симфоничен оркестър* заедно със *Софийската държавна филхармония* и *Пловдивския държавен симфоничен оркестър* ще участва в София на общобългарския преглед на българското музикално творчество писано след 9 септември 1944 год.

Освободен от фашисткото иго българския народ след 9 септември 1944 год. разгърна своите творчески сили в областта на музикално творчество. Българските музикални творци следвайки правилните идейни насоки на ЦК на БКП и указанията на непрежалимия учител и вожд др. Г. Димитров и на др. Вълко Червенков, учейки се от творческия опит на съветските композитори, създадоха редица ревластични музикални творби, които днес вдъхновяват трудещите се за построяване на социализма у нас.

Под грижите на Партията и Правителството начело с нашия любим *Вълко Червенков*, *напред към непрестанен подем на българското реалистично музикално творчество и построяване социализма в нашата прекрасна родина.*

ГЕОРГИ ИВАНОВ

Георги Иванов е роден в София през 1924 г. Четиринадесет годишен започва да изучава пиано. През 1941 год. учи хармония при проф. Васелин Стоянов, а по късно композиция при проф. Любомир Пилков. След 9 септември 1944 г. Г. Иванов се приобщава към кръжока на младите български композитори. Тогава за пръв път прозвучават по Радио София негови песни и камерни творби.

През 1946 година Иванов заминава като степендиант за Съветския съюз. В Московската държавна консерватория е изучавал композиция при професорите Виктор Бельи и Юлий Шапорим, а инструментация при Николай Раков.

След завръщането си от Съветския съюз, Георги Иванов се влючва активно в творческия живот на българските

композитори и написва редице масови песни и песни посветени на борбата за мир.

В творчеството на Георги Иванов се очертава като основни моменти търсенето на българска народностна интонация и стремежа към програмнообразно мислене. Написал е: масови песни, художествени песни за хор и за глас със съпровод за пиано, вариации за пиано, камерни песни и симфоничната поема „Легенда за Лопянската гора“.

Легенда за Лопянската гора

Симфоничната поема „Легенда за Лопянската гора“ е първата по-значителна творба на Г. Иванов. Сюжетно тя третира партизанското движение в България, до победното народно въстание на 9 септември 1944 год.

Симфоничната поема е написана в сонатна форма — с прелог и епilog. В първата част авторът рисува образа на Лопянската гора — образа на хайдушкия балкан, който е криел в своите недра самоотвержените борци за свобода. Баскларинетът подхваща една широка, спокойна кантилена, която преминава във виоли и втори цигулки и постепенно се разраства в целия оркестър. В корните прозвучава тема с фанфарен характер — гората каточели се раздвижва.

И започва Лопянската гората да разказва легендата за славните български партизани, които се борили за свободата на своя народ — мъжествената главна тема на сонатното алегро. Английският рог подхваща тъжовно втората тема с ярко народностен характер. Пред нас възниква образа на измъчения, страдащ под гнета на фашисткото иго български народ. Темата е доведена до трагическа кулминация. Тромбоните се връзват в първоначалните мъжествени интонации на партизанската тема.

Започва изработката. В нея авторът противопоставя двете теми — партизанската и народната. Партизанската тема непрекъснато се разраства и под нейното въздействие се преобразуват интонациите на народната тема. Последната става по-светла и интонационно се приближава до главната тема на сонатното алегро (партизанската), докато най-сетне — в репризата — тя прозвучава просветлено и спокойно в тримпета.

Ликуваща тема на кодата на сонатното алегро потвърждава окончателната победа.

Третата част тематически повтаря началото на поемата, но вече в нов вид. Темата на гората прозвучава у кларинетта, у соло валдхорната — светла и успокоена.

Мрака на фашисткото робство е прсгонен от хайдушкия балкан. Лопянката гора свободно диша. Тя вечно ще разказва за подвизите на славните борци за правда и свобода. И като потвърждение на мисълта за единството на народа и неговия челен стред — борците за щастливо бъдеще партизаните — и неразривната връзка на двете със символа на свободата на българския народ — хайдушкия балкан — трите основни теми на поемата в полифонически съединени едновременно прозвучават величествено у целия оркестър.

ЛАЗАР НИКОЛОВ

Концерт за пиано и оркестър

Лазар Николов е роден през 1922 год в Бургас. През 1946 година е заършил Държавната музикална академия, като ученик по пиано на проф. Димитър Ненов и по композиция — на проф. Панчо Владигеров.

Лазар Николов е един от най-талантливите млади български композитори. Още от първите си творби той показва белезите на един ярко очертан музикален стил, отличаващ се с топло лирично чувство. Писал е камерна и симфонична музика.

Концертът за пиано и оркестър е написан в строго класическа форма. Темите, без да бъдат чист фолклор, се близки до народната музика.

Първата част — *allegro appassionato* — в сонатна форма. След кратко осемтактово въведение с широка напевност, пианото тежко и масивно излага акордовата първа тема. Втората тема е изложена само от пианото и, в противовес на първата, е сложойна и напевна. Ритъмът ѝ придава характер на танц. Една дълга и развихрена грация води до разработката, която се състои от два епизода. Първият, успокояващ и подчертан романтичен, е деден изцело в пианото и се оформя като нещо съвсем самостоятел. о за цялата първа част. Вторият е с характерна развихреност, която постепенно се засилва и завършва при пълно напрежение и пианото и оркестъра. Репризата започва с втората тема, която след развихреността в разработката идева съвсем естествено. Тя е изпята от пианото — този път, с аккомпанимент на струнния оркестър. Каденцията започва с първата тема. Тук наред с голямата виртуозност, възможностите на пианото са използвани широко и богато за получаване най-различни багри и цветове.

Частта завършва тържествено и блестящо.

Втората част е написана във форма на рондо и е в контраст на първата и третата. От духовата група са използвани много малко инструменти. Настройването е идилично. Мелодическата линия дсвежда до внезапното започване на токата.

Третата част е в рондова форма. Макар че липсва характерния пианистичен токатен ритъм, тя е типична с бързото си и увлечащо темпо. Пианото изнася първата тема и я предава на оркестъра. Втората тема е скоклива и игрива. Тя е изградена върху типични български ритми, използвани много разнообразно и по един търде интересен начин. След повторение на първата тема, следва третата, която има подчертано токатен ритъм и е написана с голям земах. Финалът е светъл и жизнеутвърждаващ.

ПИПКОВ

Концерт за цигулка

Любомир Пипков е един от най-значителните български композитори. Той се стреми да създава българска музика, освободена от чужди влияния, в чиято основа да лежи народната песен. В неговите произведения са отразени всички интонационни и ритмични особености на народното ни звукотворчество. Осъще, най-важното в музиката на Любомир Пипков е дълбокото идейно съдържание. Всяка неговя творба е свързана с някое събитие от обществено значение и е израз на чувствата породени от него.

Любомир Пипков е композитор с голям творчески актив. По важни негови творби са: оперите „Янините девет братя“ и „Момчил“, една симфония, два струнни и един клавиран квартет, клавирно трио, поема за хор и оркестър, пиеси за пивно и множество солови, хорови, масови песни, музика към филма „Тревога“ и др.

Любомир Пипков е композитор и човек с ясно гражданско съзнание. За неголяя облик може да се съди от собствените му думи: „Днес пред музиката са поставени конкретни задачи на нашата съвременност и ние композиторите трябва да бъдем бдителни и проникнати от чувството на отговорност. Всеки момент трябва да уеднаквяваме гражданското си съзнание с творческия си мироглед. Само така гражданина и творецът стават неделими, творбите се изпълват със жизнена правда и стават убедителни. Народът чувствава това безпогрешно, защото в самата борба за човечност и свобода е сигнал до изкуството като необходимост“.

Любомир Пипков е роден на 6 септември 1904 година в Ловеч. Прозхожда от семейство със стари музикални традиции. Дядо му бил музикант, а баща му — Панайот Пипков, даровит композитор и един от първите сериозни труженици в полето на българската музикална култура.

Любомир Пипков проявява от рано своята наклонност към музиката. Той получава първите уроци по пиано от баща си. После учи при Визнер, след което се записва в Музикалната академия при проф. Иван Торчанов. В академията Любомир Пипков написва своята първа творба — 22 вариации за пиано — в която проличава ясно неговият безсъмнен творчески дар. През 1926 година той заминава за Париж, където постъпва в Екол Нормал де Мюзик в класа на големия френски композитор Пъл Дюка. В Париж Пипков покрай вниманието си отделя време и за творчество. Написва доста голям брой композиции, а които той успява да сформира не само своя стил и да изработи собствен музикален език и да очертае идейния си път. Любомир Пипков се придържа строго към този свой идеен път и до последните си най-зрели творби. Тогава той създава сонати, клавирно трио, струнен квартет, песни и др. Струнния квартет е първата българска творба от този вид, като по такъв начин Пипков поставя началото на този днес така разпространен жанр в нашата музикална литература. От песните, писани по това време, най-значителни са: „Воденичар“, по текст от Иван Мирчев, „Тракия“ и „Конници“ по текст от Никола Фурнаджиев. Извото в тези песни е, че за първ път в нашата песенна литература е вложен революционно-комунистически мироглед.

През 1932 година Любомир Пипков се завръща в България. Отначало постъпва като корепетитор в Народната опера, а по-късно заема длъжността диригент на хора. Свободното си време той употребява за творчество. Написва операта „Янините девет братя“, която бива поставена на сцената на Народната опера през 1937 година. „Янините девет братя“ е сътворена върху сюжет из битовия живот и е изпълно в народен дух. В тази опера Любомир Пипков е вложил значителна доза социален елемент. Следващата негова голяма творба е поемата за хор и оркестър „Сватба“, написана по текста на поета Никола Фурнаджиев. Изпълнена е през 1936 година под диригентството на автора. Поради подчертано прогресивния характер на поемата, второ изпълнение не е било допуснато.

През 1939 година Любомир Пипков завършва една творба — клавиран квартет — която представлява етап в разви-

тието на българската камерна музика. Клавирния квинтет притежава високи художествени достойнства и е сътворен напълно в духа на народната песен, като тематичната разработка и богатата инвенция издават не само майсторството, но и вдъхновението на твореца.

Любомир Пилков не само с творчеството се доближава до народ, но той в живота си се държи в непосредствена близост до него. Занимава се активно с обществена дейност, която след 9 септември го доведе до постове — директор на Народната опера и председател на Съюза на композиторите.

Всички творби на Пилков са свързани със събитията и в тях са изразени чувствата породени от тези събития. Една от големите негови композиции, в която най-силно личи тази връзка със събитията е симфония в ре минор. В нея са преработени в музика емоциите породени у него от самоотвержената борба на испанския народ през годините на войната. Авторът сполучливо нарича тази симфония героична.

Наред с големите си творби, Любомир Пилков създава и голям брой по малки произведения — песни, инструментални пиеси и др. Две такива творби са пиесите за пиано — „Пасорал“ и „Старинен танц“. И двете пиеси са писани върху народни теми с неправилна ритмика.

През 1939 година, когато китлеризмът беше вече започнал нишествието си върху славянски е земи, свободолюбивия дух на Любомир Пилков започна да търси начин, чрез който да изрази негодуванието и протеста, бушуващи в него. Тогав се заражда идеята за създаването на голяма творба, в която да преработи в музика тези свои чувства и той се залавя за написването на операта „Момчил“. Либеретото на операта е от поета Христо Радевски, по сюжет взет от романа „Ден последен — ден господен“ на Стяня Загорчинов.

„Момчил“ е голяма придобивка за нашата, не себебogatа отерта литература. Тази опера има богато идейно съдържание, със социално-революционен характер. Въпреки че сюжета е от времето на падането ни под турско робство, той е осъвременен и е актуален и за днешно време. Любомир Пилков, като използва прекрасно интонационните и ритмични особености на народното звуковорчество е създава музика, която е свързана органически с текста, като при това е пълна със силно драматично напрежение и изразителност.

Една голяма творба на Любомир Пипков, нахвърлена само за няколко дни през месец август 1943 година, е неговия втори струнен квартет в ла миньор. В това високохудожествено произведение са отразени накупялите чувства на композитора от спомена за героичните борби на българския народ през Септемврийското въстание от 1923 година: героизъм, страдание, негодувание, благороден гняв и надежда. Общето, общия тон навсякъде е оптимистичен. Втория струнен квартет в ла миньор, посветен на 25-годишнината от Септемврийското въстание, представява художествен паметник на това героично събитие.

Пипков създава редица произведения като: „Героична увертюра в чест на Сталин“, писана по случай 70 годишнината на най-великия миротворец, „Пътни картини от Албания“ за струнен оркестър, в които изказва впечатленията от пътуването си през 1949 година в народно демократична Албания, много песни — солони, хорове, масови, песни за Сталин, песни за Партията, песни за мира, песни за дружбата ни със Съветския съюз и други между които по важни са: „На съд злодеите“, „Корея се бори за мир“, Люляка ми замисиса“ (по случай 100 годишнината от рождението на народния поет Иван Вазов), Балада за Георги Димитров“, „Прелюд за пиано“ (писан по случай 100 годишнината от смъртта на Шопен) и други.

Последната голяма творба на Любомир Пипков — Концерт за цигулка и оркестър е написана през миналата година. При създаването на същата, авторът се е вдъхновявал от героичните дела на нашата младеж, изглеждаща социализма в Родината и бореща се за мир и братство между народите. Цялата творба има героичен характер и е сътворена върху основите на нашата народна песенна интонация. Този героичен характер личи даже и в баевата част на концерта — втората, а в последната част се чувства ентусиазма на нашата младеж предаден вихрено и тържествено.

Солирацията инструмент е предаден майсторски, като са използвани прекрасно техническите възможности на цигулката, особено каденцата в третата част, където в края звучат заедно всичките теми от концерта и се предава единство и логичен завършек на цялата творба. Инструментацията е плътна и колоритна и оркестърът няма само съпровод на роля, а е разгърнат симфонично.

За големите му заслуги към българската музика Любомир Пипков на 1 май т. г. бе удостоен с почетното звание

„Народен артист“ и е два пъти лауреат на Димитровска награда.

БОЯН ЛЕЧЕВ

Гост солист на днешния концерт на държавния симфоничен оркестър е извънредно талантливия наш виолин виртуоз Боян Лечев. Той е роден в гр. София 1926 г. Първоначално учи цигулка при баща си, а по-късно постъпва ученик при известният наш цигулков педагог проф. Владимир Аврамов, при когото учи до заминаването си на специализация в Съветския Съюз. В Московската консерватория Боян Лечев учи при видния съветски виолин виртуоз Давид Ойстрах. Завършвайки с отличие Московската консерватория той се завръща в България и от началото на миналата година е назначен за доцент в Държавната Музикална Академия, а впоследък и преподавател в интерната за талантливи деца.

Като представител на българската младеж цигуларя Боян Лечев участва в международните фестивали на световната демократична младеж в Прага и Будапеща. Боян Лечев бе класиран на второ място след представителите на Съветския Съюз. Боян Лечев е награден от страна на Ц. К. на Д. С. Н. М. с златната значка на младежко творчество. На днешния концерт Б. Лечев ще изпълни концерта за цигулка от големия наш съвремен композитор Л. Пипков. Този концерт композитора е посветил на младежта, бореща се за мир. На нашата младеж — на младежда от цял свят които смело и открито са застанали на борба за мир против войната.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ

1-ва симфония

Първата симфония на Константин Илиев е завършена в 1947 год в Прага като Дипломна работа за завършването му на майсторския клас по композиция на Празката академия. Симфонията е написана в три части които са свързани с една обща идея изразена в първата тема на първата част. Симфонията започва с енергично въстъпление в член контрабаси и тимпани подслаждано от виолите и вторите цигулки, които излагат първата тема наситена с напрежение и динамичност. Едно прегнато развитие на темата води към успокояване подготвящо въстъпването на втората тема, спокойна и напевна изложена от обоя. Развитието на първата част пълно с динамика и драматични конфлики води до победата

на лиричната втора тема, която при своето повторно явяване загубва мечтателния си характер и изпята от медните инструменти добива характер на химн. Това повторение на темата е и най високата точка в развитието на цялата първа част след която първата тема отстъпила от своя борчески характер завършва частта в едно съзерцателно адажио.

Втората част е един монолог изложен в шрайха и оцеттен от духовите инструменти през които като възпомение минават най характерното от първата тема на симфонията. Средния епизод на тази част рязко движен и драматичен скоро отстъпва на едно углъбяване в себе си — едно огричане от блясъка и напрежението на първата част.

Третата част написана в често сменяващи се тактове силно ритмизирана изразяваща неспокойствие и устрем върщя отново настроението към живота и борбата. Енергичната първа тема минава през различни ритмични комбинации устремена към един победен край който бива забавен от едно лирическо отстъпление — втората тема за да дойде бързо и сигурно с героичните удари в титаните и последния акорд.

На 1 и 3 юни
Русенския държавен
симфоничен оркестър

под диригентството на диригента ДОБРИН
ПЕТКОВ ще изнесе втората си програма,
с която оркестъра ще се представи в София
на Общобългарския преглед на
българското музикално твор-
чество след 9 септември 1944 г.

а именно:

Филип Кутев

Симфония № 1

Д. Пипков

Албански вариации за
струен оркестър

М. Големинов

Концерт за виолончело
и оркестър

Солист:

проф. Константин Попов

На 18 май

КВАРТЕТА

при Държавния симфоничен оркестър в
състав:

Добрин Петков

I-ва цигулка

Константин Илиев

II-ра цигулка

Феодор Селински

виола

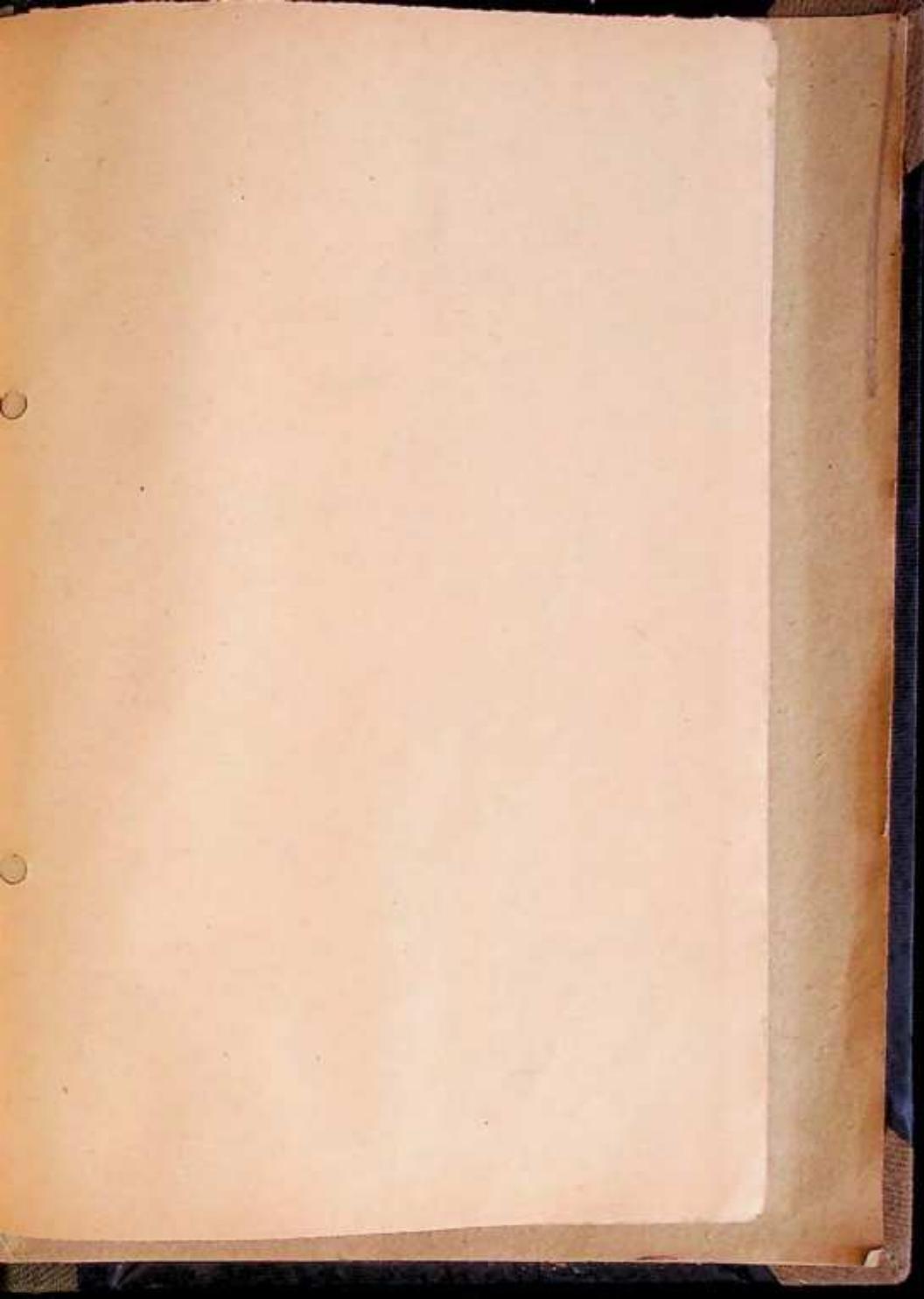
Лалю Петков

виолончело

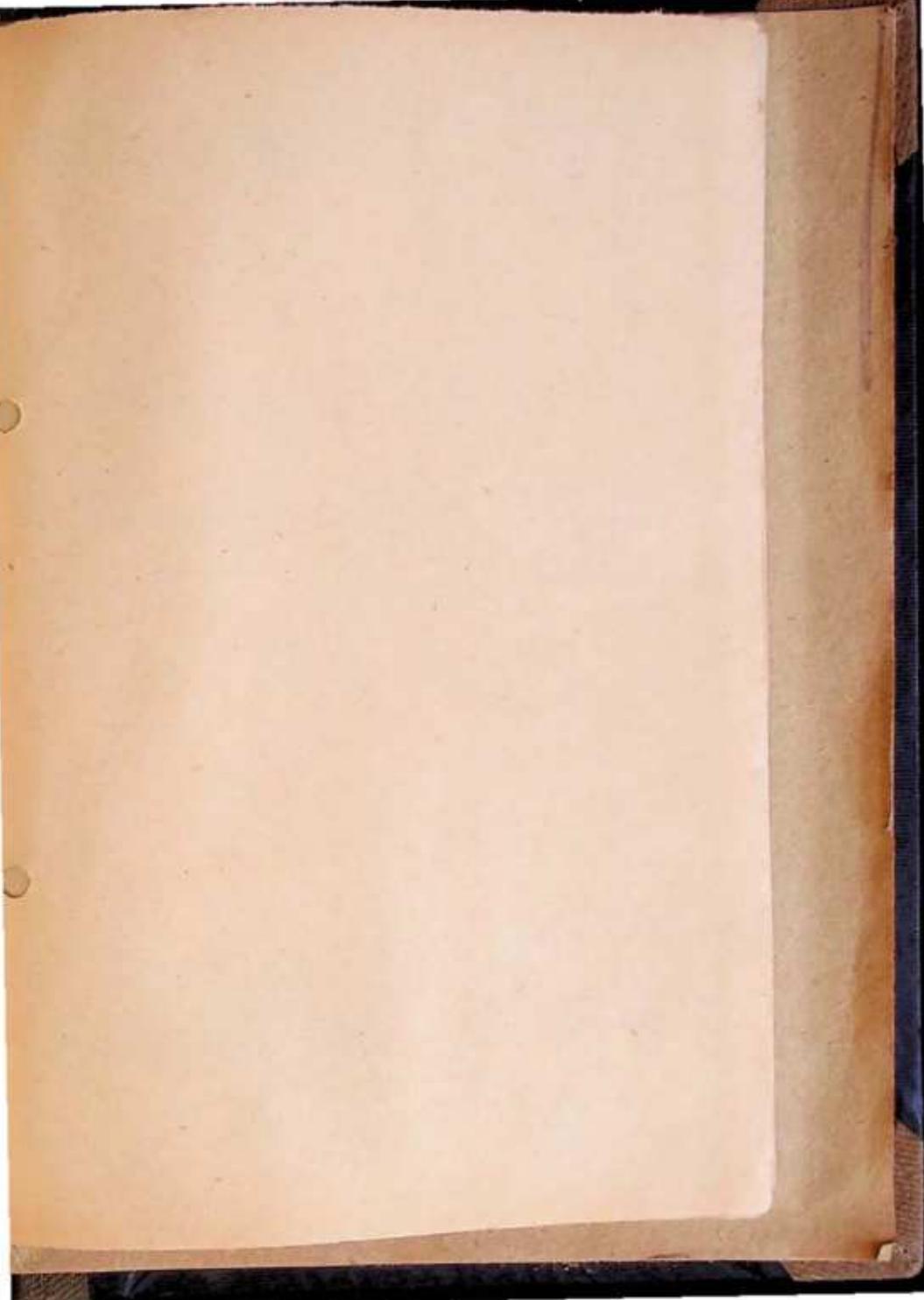
ще изнесе първия си концерт.

Програма: БЕТОВЕН, МОЦАРТ, К. ИЛИЕВ

Запишете се абонати за оп. „Музика“. Абона-
мент 500 лева платими на два пъти. Записването
става в канцеларията на оркестъра ул. „Димитър
Благовест“ № 45, телефон 31-64.

67(19)

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

ПРЕГЛЕД

на

БЪЛГАРСКОТО МУЗИКАЛНО ТВОРЧЕСТВО

СЛЕД 9 СЕПТЕМВРИ 1944 ГОДИНА

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР

РУСЕ

Сезон 1951 — 1952 год.

ПРОГРАМА

Л. Пипков —

Вариации за струнен оркестър
(за пръв път в България)

М. Големинов —

Концерт за виолончело и оркестър
Allegro
Larghetto
Rondo

Ф. Кутев —

Симфония № 1, ми бемол мажор
Allegro
Largo
Scherzo
Maestoso

Диригент: Добрин Петков

Гост-солист: проф. К. Попов

Концерт майстор: Христо Дюлгерев

Зала „МОСКВА“

1 и 3 юни

В вариациите за струнен оркестър от народния артист Любомир Пипков са отразени впечатленията, преживяванията и възторга на композитора от едно негово посещение през 1948 година в съвременна Албания.

В пламенния лъх и творческия интуизъм на храбрия, честен, трудолюбив и свободолобив албански народ, композитора е видял и усетил сигурната гаранция за успеха и тържеството на възходящия и плодоносен социализъм и всеотдайния напредък на народ и държава.

Всяка вариация е озаглавена:

Тема, Покрай планината Данти, Път през стрънините, Буря в Адриатика, Приказка за Скендер, Разказ за нови герои, Овчарска колиба, Вечер в планината, Говата железопътна линия, Маслинени гори край Влона, Игра в училищния двор, Разказ за робството, Засада по брега на реката Скумба, Партизански гроб

Марин Големинов

Концерт за виолончело и оркестър

Композитора проф. М. Големинов завършва своя Концерт за виолончело и оркестър в началото на 1951 год. Концертът се състои от три части: алетро, ларгето и рондо. Написан е в народен дух, като на места са използвани готови теми и характерни народни мелодии. В солирацията инструментът е използван отлично виртуозната техника, но авторът не се е стремил да постигне само брилянтност, а е съчетал възможностите на инструмента с вътрешното съдържание на творбата

Първата част е написана в сонатна форма. В нея няма употребени като теми народни песни, а е написана в народен дух.

Във втората част е използван един широк народен напев. Темата се излага най-напред в оркестъра, след което виолончелото има един речитив, изграден от елементите от темата, и после тя се появява изцяло у него. Във втората част, след изложението на темата, е вмъкнат един игрив епизод, който контрастира по темпо и характер на темата и при него се явява кульминацията. Бързият епизод се прелива с каленцата, след което идва отново бавната тема, вече прекомбинирана и завършва с една кода в пианисимо. Интересно е, че главната тема във втората част по своя характер е романтична, а е в можорна тоналност, което се среща много рядко в нашата народна музика.

В третата част — рондото, за припев е използвана една народна хоровадна мелодия, на която във виолончелото е придаден гъдуларски отенък; флейтата в същото време, свирейки темата, имитира народния инструмент кавал. В другите части между припевите е силно подчертан народността дух. Третата част е най-светлата и бодра част в целия концерт. При създаването ѝ композиторът е взел за мото поговорката: „Дръж се земяло, шоп те газя“.

Ф. Кутев (Симфония № 1)

Симфонията в ми бемол мажор е едно от последните и най-крупни оркестрови произведения на Филип Кутев. С него композиторът утвърждава напълно своя нов творчески път, чието начало забелязваме в кантата му „9 септември“.

Филип Кутев е посветил симфонията си на трудова Димитровска младеж.

Първата част е построена в сонатна форма с две теми контрастираща една на друга. Първата тема прозвучава в самото начало от струнните инструменти. Тя има подвижен маршов характер, като на нейната ми бемол мажорна звучност, авторът противопоставя лиричната и емоционално наситена втора тема (в до миньор), която прозвучава във виолончелите, след едно настройващо затишие на оркестъра.

Втората част е изградена от две теми, които непрестанно се преливат. Първата тема се явява в самото начало на частта, дадена от корните и първа корна със сурдина. Втората тема прозвучава в челите.

Третата част — скерцо — е изградена също от две теми, като в средата на частта се явява една полубавна част в 5/8 такт (в ре мажор), имаща характер на пасторал. За основен ритъм на скерцото е послужил бурния тракийски танц „Трите пъти“.

Четвъртата част — тържествено — е построена върху една тема, която е прозвучала най-напред унисонно в цялата медна група, преминава през струнните инструменти, после през дървените духови инструменти, развива се и чрез едно забързване преминава в Allegro, което представлява малка разработка върху елементи от темата. По средата на частта прозвучава един малък епизод (в сол мажор), който стилизира темата, след което следва изменена реприза на първия дел и кода.

68(20)

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

ДЪРЖАВЕН СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
РУСЕ

Сезон 1951 — 1952 год.

ПРОГРАМА

К. ИЛИЕВ — Симфония № 1
АЛЕГРО КОН МОТО
АДАЖИО УН ПОКО—РУБАТО
АЛЕГРО МАРКАТО

Д. ШОСТАКОВИЧ — „Песен за горите“
ОРАТОРИЯ ЗА БАС, ТЕНОР, ДЕТСКИ
И СМЕСЕН ХОР И СИМФОНИЧЕН
ОРКЕСТЪР

1. Когато войната се свърши
2. Страната вред да залесим
3. Спомени за миналото
4. Пионерите залесяват
5. Сталинградци излизат напред
6. Бъдеша разходка
7. Слава.

СОЛИСТИ:

Густав Арнолд — тенор Народната опера — Русе

Никола Попов — бас Народната опера — Русе

диригент: К. ИЛИЕВ

(лауреат Димитровска награда)

УЧАСТВУВАТ:

ОБЩОГРАЖДАНСКИ СМЕСЕН ХОР

диригент: Хр. Дюлгеров

ДЕТСКИ ХОР ПРИ ДОМА НА ПИОНЕРИТЕ

диригент: Борис Пинтев

концертмайстор: Хр. Дюлгеров

10 ЮНИ 1952 год.

Творчеството на Д. Шостакович

Новите елементи в творчеството на съветските композитори

Праобразна на основната тема от „Песен за горите“ — Д. Шостакович, е мелодията на прекрасната народна хорова песен „Со вьюном я хожу“. В народната песен всяка фраза завършва спокойно и плавно. У Шостакович мелодията се прекъсва всеки път с ново повишение на гласа. В тази мелодия у композитора няма онази широта, каквата има в мелодията на народната песен. Но в поатарящето се повишение на своята мелодия Шостакович е изразил нови, характерни за нашето време, черти — стремеж към действие, настойчиви, непрестанни, волеви пориви.

На третия пленум на Съюза на съветските композитори, на който е било разгледано творчеството на съветските композитори, произведенията на Д. Шостакович са били отбелязани като такива проникнати с духа на народната музикална реч. Този нов за тях език изменил неговото творчество, заздравил го и му предал нова по-съвършенна, по-тънка изразителност на образите, въплотени в неговите произведения.

И сега вече става все по-ясно, че това е наистина неговия роден език, към който той се е обърнал, освобождавайки се от предишните творчески заблуждения, пречещи му да изрази правдиво своите мисли. Само на този език може да се отрази живота в точни, правдиви образи, във всичката му пълнота и многообразие.

С предишния си език този композитор би могъл да изрази, в най-добрия случай, тънките отенъци на своя личен живот, далеч от интересите на народа. Сега той вече, и всички които са като него, се приближават към овладяване на действително родния музикален език, на който те могат да изкажат най-необходимото и най-важното за масовия слушател, за целия народ.

В ораторията „Песен за горите“ могат да се отбележат отделни черти на новата, съвременна песенност. Особено важна роля тук играе новата ритмика, много импулсивна, подчертано акцентна, която се утвърди в руската песенна литература през последните 30 - 40 години. Песенното творчество на повечето съвременни съветски композитори, различно по стил се намира в една обща връзка с общонародния руски музикален език. Тяхния народностен характер се определя не само от наличието на отделни национално-песенни нитоващи, но главно, съответствува с чувствата и мислите на съвременните съветски хора.

Музиковедът Л. Данилович отбелязва, че в съветския симфонизъм бързо са навлезли нови, съвременни теми. Сега се появява творби в които е подчертана темата на социалистическия труд, която е преобладаваща в „Песен за горите“. Тази творба на Шостакович е посветена на най-важните и актуелни теми на нашата съвременност — борбата за мир и великите строежи на комунизма.

„ПЕСЕН ЗА ГОРИТЕ“

оратория

Ораторията „Песен за горите“ от Д. Шостакович (ор. 81) е написана през лятото на 1949 год. по текст от Евг. Долматовски. Ораторията се състои от седем части:

ПЪРВА ЧАСТ: „Когато войната се свърши“.

Великият вожд на Съветската страна, др. Сталин, след победоносния завършек на Великата Отечествена война, сваля от картата червените флага и поставя нови — зелени флага, символизиращи новия, великия трудов поход на съветските народи за залесяване на страната, на борбата за осъществяване на Сталинския план за преобразяване на природата.

ВТОРА ЧАСТ: „Страната вред да залесим“.

Разнася се патриотичния призив на съветските народи, възбуден от великия Сталински план:

Страната вред да залесим!
Ний ще извършим чудеса,
Но своите ний ще спасим“.

ТРЕТА ЧАСТ: „Словени за миналото“.

В мрачно аляжи композиторът рисува картини от миналото, когато сурната унищожаваше целия урожай, когато човечеството беше в сянка зависимост от капризите на природата.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ: „Пионерите залесяват“.

Радост на съветските народи. Пионерите с весели песни засажат дръвчета.

ПЕТА ЧАСТ: „Сталинградци излизат напред“.

В бързо темпо, се чуват възторжени песни. Марш на комсомоците от Сталинград, които с целия съветски народ разделят страната.

Ний съветските хора тъй садем:
Комунизмът е слава и чест!
Ако Сталин рече: — туй ще бъде —
Ще отворим: — то е вече днес!

ШЕСТА ЧАСТ: „Бъдеще разходка“.

Композиторът възпява близкото бъдеще, когато цялата съветска земя ще бъде превърната в цветуща градина.

СЕДМА ЧАСТ: Финал „Слава“.

Композиторът възпява славата на Съветската Родина, която е успяла да победи природата.

На света няма сила, която да ни победи.
Витърът отстъпва пред нашата сила.

В заключението композиторът обявява издравици за съветския народ и неговия вожд др. Сталин.

В ораторията, удостоена със Сталинска премия, участвуват двама солисти (тенор и бас), смесен хор, детски хор и симфоничен оркестър.

Първото ѝ изпълнение се е състояло през м. ноември 1949 год. под диригентството на Е. Мраински.

Музика
ДИМ. ШОСТАКОВИЧ

Текст
ЕВГ. ДОЛМАТОВСКИ

„ ПЕСЕН ЗА ГОРИТЕ “

Оратория за бас, тенор, смесен и детски хор
и симфоничен оркестър

ЧАСТИ :

1. Когато войната се свърши
2. Страната вред да залесни
3. Спозени за миналото
4. Пионерите залесват
5. Сталинградци излизат напред
6. Бъдещия разходка
7. Слава

Забележка: III, IV и V части се изпълняват без прекъсване.

I. Когато войната се свърши

БАС—СОЛО :

С'победа се свърши тази война,
Въздъхна родната страна,
Настъпна светла пролетта.

МЪЖКИ ХОР :

Салиът в'исбето прокълнати!

БАС—СОЛО

Във Кремъла още със зората
Пред бойна карта на стената,
Вождаът в'разниелъ бе спрял.

МЪЖКИ ХОР :

Там от Волга чак до Буга
И от север чак до юга,
На воинските славния полет
Знаменца бележат вред.
Вид родни стени и поля,
И ти измъчена земя.

БАС—СОЛО :

За подвига славен,
За теб Родино несомнима
За твоето щастие замислен
Бе вождът любим. И с'твърда ръка,
Тъй както бе твърд на война,
Той снима от картата тез знаменца.

МЪЖКИ ХОР :

Той снима твиз знаменца и боя обгорени
И слага нови знаменца,
Като гора зелени.

БАС—СОЛО :

Там от Волга чак до Буг,
Родно скъпа, моя, и там
От север чак до юг,
Ще имне горски поля.
Ръсене набързо джакла,
Суната с'гърбена тръгне в'селата
С'просешка празна торба.

СМЕСЕН ХОР :

Светят нивята в'дърта ремондана,
Знойният вятър жарала лъхти.
Дайте ни мъничко силка прохладна,
Братко ти нас защити!

БАС—СОЛО :

Страдаше горко земята,
Милата наша земя,
Просеха хлебел дещата
Влагата нивите ниви,
Мои деца любими,
Мои деца, не плачете,
А родими порастете
И земята променете!

2. Страната вред да залесим

ЖЕНСКИ ХОР:

Навред из родната страна
 Се носи зов неудържим:
 От днес на сухата поляна,
 Страната вред да залесим!
 През юли жегата над степта,
 Беда над нивите виса,
 Да бъде дълга пролетта,
 Страната вред да залесим!

СМЕСЕН ХОР:

Като любов на младини
 Са нежни младите брези.

Да има ръж и в сухи дни,
 Страната вред да залесим:
 Ний ще извършим чудеса,
 Но твоите ниви ще спасим,
 Да бъде дълга пролетта,
 Страната вред да залесим!

СМЕСЕН ХОР:

Край руските реки
 Степта навред с'гори ще оградим.
 Към комунизма да вървим,
 Страната вред да залесим!

3. Спомени за миналото

БАС—СОЛО:

Ний помним злата участ прежня
 На толкоз мила нам места.
 Стои сама брезичка нежна
 И тъй е беззащитна тя.
 От пустинята суха пагубен вятър
 Задуха

От към завей сухопей . . .

СМЕСЕН ХОР:

Избуи ли маад пролетен алак,
 Изгори го на вепел и прах.
 Изкласи ли сребрият ръж,
 Като с'нож и свади изведнаж . . .

БАС—СОЛО:

Сита ли, гладна ли година ние,
 Как да познаеш, уяв!
 Служат молебей, но дъжд се не види,
 Калчица дъжд не вали

Дойде ли тежка година в'страната,
 Ръсие набързо дъжда,
 Сухата с'гърбена тръгне в'селата
 С'просенка празна торба.

СМЕСЕН ХОР:

Стенят нивата в жарта безпощадна,
 Знойният вятър жарана лъхти.
 Дайте ни мъничко сянка прохладна,
 Братко, ти нас защити!

БАС—СОЛО:

Страдаше горко земята,
 Милата наша земя.
 Просека хлебей децата,
 В'астна нанте нива.
 Мои деца любими,
 Мои деца не плачете,
 А голми порастете
 И земята променете!

4. Пионерите залесяват

ДЕТСКИ ХОР:

Брястове, бястове побързайте в'полетата,
 Млад отред там в зори ви чака!
 С'ясени, с'ясени дъжките са опасани
 И гори от брези вредом посадихме.
 Желъди, желъди, като злато натегнали,
 Ти наш дъб, друже скъп,
 Народи по-скоро!
 Ябълки, ябълки, аий растете хубави!
 За напред нито лед, нито мраз ви плаши!
 С'клејове, клејнове, стройни, sweetи клејнове,
 Ти расти и цъфти, о Родино наша,
 Ти расти и цъфти, наш възлюбен край!

V. Сталинградци излизат напред

СМЕСЕН ХОР:

Станете за подвиг народи,
Нашта велика страна!
Всички природни несподоби
Ще победим до една.
Својта съдба ний сами ще градиме,
Родната степ ще покриме с'граднини
Ний съветските хора тъй градиме:
Комунизмът е слава и чест!
Ако Сталин рече: туй ще бъде,
Ще отворим: то вече е днес!
Сталинградци, вейте знаме!
Комсомолски дружини, напред!
На горите зеления пламък
Да се вдигне край Волга навред!
Тоя пояс ще бъде ограда
За пшеницата вредом у нас:
От Кам или до сам Сталинграда
И на юг до горите в Черкас.
Сталинградци, вейте знаме!
Комсомолски дружини, напред!
На горите зеления пламък

Да се вдигне край Волга навред!
Като мирната армия наша,
Наредила се дърво до дърво,
Те земята до край ще опашат
И навред ще разгъфне живот.
Сталинградци, вейте знаме!
Комсомолски дружини напред!
На горите зеления пламък
Да се вдигне край Волга навред!
Ей, не пипайте тия граднини,
Не докосвайте тия стебала;
По-са силни брезите невинни
От топовните наши дула.
Градете герои, Сталинград любими,
Гордост за нашата земя, Родина!
Неуморни, непобедими!
Слава на тебе герой Сталинград!
Сталинградци! Вейте знаме!
Всекв лист като оръдие бласти,
О, разлей радостта ни голяма
Наша майчице, Волга и ти!

VI. Бъдеща разходка

ТЕНОР СОЛО И СМЕСЕН ХОР

Сред листата днес потулени,
Пет слави в'нощта,
И прославят волни,
Влюбени младостта и пролетта.
Израстна тук една горичка
Любов за мен, любов за теб,
А бе ли пляда водна птичка
По-рано в' таз-глуха степ?
Наште хора тук превърнаха
Във градина таз лъка.

С' три редни стройни брястове,
Заловени за ръка,
И над нивата без предел
За мен мечта за теб мечта,
Зелени клони са прострели,
Родино, своята красота.
Днес стеята е толкоз хубава,
Мои братя и сестри!
Нека се разхождат влюбени
В' таз граднини и гори!

VII. Слава

СМЕСЕН ХОР:

В' нивите колхозни
Бдят като войници
Хубави и стройни
Родните брезници.
Вий ниви ширнати,
Гори разлистени!
В' нивите колхозни
Бдят като войници,
Вий ниви ширнати,
Гори разлистени!
Хубави и стройни,
Родните брезници.

Вий горски полси,
Вий наши шитове!
Наши родни, наши скъпи!
Вий горски поиси,
Вий наши шитове!
Нашни родни, наши скъпи!
Ясен, бук и дъб,
Ти върбо, върбице,
Вий ниви ширнати,
Гори разлистени,
Хубави и стройни,
Родните брезници!

Ти ще ми станеш още, още по-хубав,
 Ясен, бук и дъб, ти върбо, върбице,
 Вий ниви ширнати, гори разлистени,
 В'нишите колхозни оаят като войници.
 Ти ще ми станеш още, още по-хубав,
 Ясен, бук и дъб, ти върбо, върбице!
 Вий ниви ширнати, гори разлистени,
 Хубали и стройни родните брезници!
 Край наш руски, край наш славен,
 Бура диее не плаши.
 Вий горски пояси, вий наши щитове,
 Вн ниви ширнати.
 Край наш руски, край наш славен!
 Ясен, бук и дъб,
 Наште родни ниви,
 Хълмове от жито,
 Гори разлистени
 Вий горски пояси,
 Ти върбо, върбице,
 Ясен, бук и дъб,
 Ще родят щастлив.
 Бура диее не плаши
 Вий наши щитове,
 Вий наши ширнати,
 Ти върбо, върбице,
 Милай край руски,
 Наште родни ниви
 Празни от жито,
 Гори разлистени,
 Вий горски пояси,
 Милай край руски,
 Ще родят щастлив.
 Вий ниви ширнати,
 Вий наши щитове,
 Гори разлистени
 Край наш руски,
 Гори разлистени,
 Вий горски пояси,
 Вий наши щитове

В' нивите колхозни,
 Вий горски пояси.
 Няма страшна сила
 Диеска на земята,
 Ти върбо, върбице,
 Вий ниви ширнати,
 Гори разлистени.
 Диес преа нашта сила
 Спира всяки вятър.
 Ти върбо, върбице,
 Вий ниви ширнати,
 Гори разлистени
 Ти ще ми станещ още,
 Още по-хубав,
 Няма страшна сила
 Диеска на земята.
 Вий ниви ширнати,
 Гори разлистени.
 Ти ще ми станеш още,
 Още по-хубав.
 Диеска нашта сила
 Спира всяки вятър.
 Вий горски пояси,
 Вий наши щитове!
 Наши родни, наши скъпи!
 Вий ниви ширнати,
 Няма страшна сила.
 Гори разлистени
 Диеска на земята,
 Вий горски пояси,
 Слава! Слава, Слава!
 Слава командири,
 В'тая битка слава!
 Слава, бригадири,
 Слава, полеводи,
 Слава, агрономи!
 Слава, садоводи,
 Вам, другарю Сталин,
 Вам и на народа слава!

бас - соло, тенор - соло и смесен хор :

Слава, слава, слава!
 Изграва пред нас юмунизма!
 Светло шастие
 Правда и чест!
 Ех да можеше Ленин
 Да видеше диес!
 Нашта родина
 Сам Ленин да видеше диес!
 Повел е най-мъдрият гений
 беззаветни и верни чада.

Наш учител, баша и другар,
 Полководец във славните битки
 На бъдният ден градинар.
 Дървета растат величаво
 Покрай руските славни реки!
 Ленииска партио, слава!
 Слава, народе, на теб!
 Слава на мъдрият Сталин!
 Слава!

66 (18) 67 (19)

Сосн и ф.

К Н И К

ДИРЕКЦИЯ ЗА МУЗИКАЛНО ТВОРЧЕСКО И ИЗПЪЛНИТЕЛСКО ИЗКУСТВО
СЪЮЗ НА КОМПОЗИТОРИТЕ, МУЗИКОЛОЗИТЕ И КОНЦЕРТИРАЩИТЕ АРТИСТИ

ПРЕГЛЕД
НА БЪЛГАРСКОТО
МУЗИКАЛНО ТВОРЧЕСТВО
СЛЕД
9 СЕПТЕМВРИ 1944

1. VI. — 28. VI.
1952

КОМИТЕТ ЗА НАУКА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

СЪЮЗ НА КОМПОЗИТОРИТЕ, МУЗИКОЛОЗИТЕ И
КОНЦЕРТИРАЩИТЕ АРТИСТИ

ПРЕГЛЕД
НА БЪЛГАРСКОТО
МУЗИКАЛНО ТВОРЧЕСТВО
СЛЕД
9 СЕПТЕМВРИ 1944 г.

1 до 28 юни 1952 г.

ЗАЛА „БЪЛГАРИЯ“ — СОФИЯ

БЪЛГАРСКОТО МУЗИКАЛНО ТВОРЧЕСТВО ПО ПЪТЯ НА РЕАЛИЗМА

от

народния артист проф. ЛЮБОМИР ПИПКОВ

лауреат на Димитровска награда

Главен секретар на Съюза на композиторите, музиколюбителите
и концертните артисти в България

Настоящият преглед на музикалното ни творчество от 9 септември 1944 год. до днес идва като резултат на седем годишни непрестанни усилия от страна на музикалните ни творци и цялата културна общественост за установяване, възбодяване и продължаване на реалистичната линия по пътя на нашето музикално развитие при новите социалистически условия.

А трябва да отбележим, че въпреки антинародните монархо-фашистки режими в миналото, нашите първи композитори Емануил Манолов, А. Букорелиев, П. Пипков, Добри Христов, Мазедро Г. Атанасов и др., водени от любовта си към народа и от прогресивния идеал на своето време, възновявани от руската музикална класика, на основите на народната песен положиха начало на реалистична линия в музикалното ни творчество, която намери преимущество и развитие сред композиторите от наши дни.

В какво състояние се намираше музикалното ни творчество в навечерието на 9 септември 1944 год.?

То беше потискано, пренебрегнато, отдалечено от трудещите се маси, лишено от условия за правилно развитие — винаги под угрозата да бъде подчинено и смазано от мракобесническата власт.

В непрестанна борба за професионално майсторство, художествена значимост и търсене път за даване национален облик на нашата музика през този труден период, ние не можем да не отбележим заедно с постиженията и известни отклонения от реалистичната линия, плод на субективизма на авторите или на влияние от упадъчни западни направления. Тези отклонения обаче не станаха характерни за състоянието на нашата музика.

Благодарение на съпротивителната сила народът ни, който чрез своите най-достойни синове и Комунистическата партия даваше отпор срещу реакционната култура и

оказваше влияние и върху нашето музикално творчество и най-вече благодарение на Съветския Съюз и влиянието на неговото прогресивно изкуство, нашата музика бе преопазена от опасно разложение.

Прогресивната линия, следвана от нашите класици, намери приемственост в множество творби от Панчо Владигеров, Петко Стайнов, Любомир Пипков, Веселин Стоянов, Марин Големинов, Филип Кутев, Димитър Ненов, Пашкев Хаджиев, Светослав Обретенов, Георги Димитров, Асен Карастоянов, Йосиф Йосифов, Боян Икономов, Георги Златев — Черкин и др. Въоръжени с по-богати изразни средства, те проникнаха и в големите форми и създадоха необходимия за бъдещото развитие ръст на нашата музика.

Политическата свобода слюти музикалните творци и им даде поток за нов, изненадващ по своите размери устрем. И затова през тези седем творчески години се написаха няколко стотин масови и други песни и във всички области на музикалното творчество се зароботи с невиджан ентузиазъм; заедно с това вървеше процесът за почистване на нашата музика от формалистични увлечения и космополитизъм и улесняваше придвижването ѝ напред по пътя на реализма.

Нови кадри, неустроени или започнали творческа работа след 9 септември, се прибавиха към тях и дават нови животелни сили на нашата новонасочена музика, отстраняват се грешки и недостатъци под ръководството на Партията и нашата музика се обогатява с нови постижения. Така наравно с поколението композитори, което изнесе борбата за наша музика преди 9 септември, заставаха новите творчески кадри. Написаха първи творби Тодор Попов, Александър Райчев, Константин Илиев, Димитър Сагаев, Лазар Николов, Георги Иванов, Димитър Петков, Илия Илиев, Найден Геров, Мара Петрова и др. Не останаха от темпа на новия живот и композиторите от по-старото поколение, като М. Шекерджиев, Хр. Манолов, Др. Тумангелов, И. Чешмеджиев, Г. Спасов, П. Динев и др., които в областта на народната музика продължават да дават своя принос.

Имена на най-млади композитори, които подрастват в Музикалната академия или в провинцията, като Зоранчо Манолов, Христо Тодоров, Виктор Райчев, П. Ступел, Д. Попов, Пиронков, Маринов, Вес. Ненов, Ем. Георгиев, Цветанов, Тъпков, Добровски, Лесичкова, Казанджиев и др. вече започват да проникват до концертната естрада и ако временно бъдат подпомогнати и насочени по пътя на реализма,

те обещават да вземат активно участие в бъдещия раз-
цвет на нашата музика.

В този момент на широка демократизация и утвюч-
нени идейни търсения в музиката, когато сполучливо наме-
рените организационни форми играят съществена роля в
развитието на изкуството, ние сме задължени да поста-
вим въпроса, съдържа ли нашият преглед предпоставки —
необходимия творчески заряд, за да се тласне музикала-
ното ни творчество към още по-големи постижения?

Безспорно, творбите, които се съдържат в програмите
на прегледа са избрани по качества на постиженията, но
и като се вземат предвид типичните и актуални проблеми,
поставени пред нашата музика и пред отбелязан музика-
лен творец. Така прегледът отразява преусилеността, раз-
витието и напредъка на отделната творческа личност във
връзка с проблемите, поставени изцяло пред боевата линия
на нашето младо реалистично изкуство, дава ярко картин-
ната на нашата творческа епоха и разкрива перспекти-
вите на бъдещото му развитие.

Кои са отличителните черти на нашето днешно му-
зикално творчество?

От масовите песни на Георги Димитров („Република
наша, зоравей!“), Ас. Карастоянов („Страж на мира“), Георги
Златев-Черкин („Нашата партия“) и Тодор Попов (Песни
от филма „Утро над Родината“) до симфоничните на Стай-
нов и Кутев, кантатите на Обретенков („Партизани“) и В.
Стойков („Да бъде ден“), концертите на В. Стояков, Голе-
минов и Пипков, симфоничните творби на Владигеров, Ико-
номов („Земя без синури“), П. Хаджиев („Младешка сюита“),
операта „Момчил“ от Л. Пипков и др., личи непрестанният
стремеж за близост на народната песен, намиране на нови
интонационни образи, обогатяване на изразния език, въд-
бочаване на драматичните конфликти, разкриване на ново
съдържание и търсене на по-високо ниво на майсторство
през овладяване на формата и средствата на музикалната
изразност.

Този нов подем на нашето музикално творчество, пред-
извикано от нарастващите културни интереси на трудо-
щите се народни маси, все още не може да изравни темпа
си с бързоменящите се темпове на нашето строител-
ство. И това е наш недостатък! Широка демократиза-
ция на културата предизвиква изграждането на хиляди
самодейни колективи и хорове по градове, села и предприя-
тия, а заедно с това изникнаха и се утвърдиха нашите 9
симфонични оркестри и 4 оперни театри. Ежедневно пред

узкалните на творци се поставят нови задачи. Творческите контракции, чиято основа положи другарят ВЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ преди 5 години, днес обгръщат широко всички музикални творци. Грижите на нашата партия, изразени през Димитровските награди и почетни звания, обкрили нашата творческа работа. Но заедно с това и изискванията на трудещите се към нашата музика нарастнаха. В прегледа ясно ще проличат и нашите слабости, с които ние все още се борим.

Постановлението на ЦК на ВКП(б) от 10 февруари 1948 г. и решенията на V-ти конгрес на нашата Партия ни дойдоха в помощ и станаха любими указания в творческата ни работа и в борбата ни със самите себе си за преодоляване на формалистични грешки и изкореняване на придобити недостатъци.

Това обаче, което ще се подчертае ясно на прегледа, то е безспорно цялостното и искрено участие на нашите композитори в борбата за изграждане на нова наша музикална култура, която се основава на музикалната класика и народната песен, черпи опити от съветския опит и се стреми да отрази актуалните проблеми на нашето време на първо място социалистическото строителство и борбата за мир — овладявайки стила на социалистическия реализъм.

В деветнадесетиях концерта на прегледа ще вземат участие наши първи концертни артисти, камерните ни състави, големите хорова колективи начело с Държавния радио-хор, Държавния ансамбъл за народни песни и танци и хор „Гусла“, Софийската филхармония, Софийският оперен оркестър, Оркестърът на Радио-София, Пловдивският симфоничен оркестър, Русенският симфоничен оркестър и Софийската народна опера.

В днешни дни, когато борбата за високи постижения в изкуството е съществена задача поставена и пред музикалното ни творчество, когато нашите музикални институти растат и се утвърждават под грижите на Партията и народната власт начело с др. ВЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ, когато нашето вокално изпълнителско изкуство отбелязва нови постижения от сцената на Народната опера и изключителното майсторство на цигуларя Васко Абаджиев възбужда както никога досега нашата публика, прегледът на музикалното ни творчество от 9 септември до днес е изпит на висок патриотизъм и смел аргумент срещу подпалвачите на нови войни.

ПРОГРАМА

1 юни — неделя 11 часа
Камерна зала „България“

ОТКРИВАНЕ ИЗЛОЖБАТА НА
БЪЛГАРСКАТА МУЗИКАЛНА КУЛТУРА

1 юни — неделя 20 часа
Зала „България“

I

ТЪРЖЕСТВЕНО ОТКРИВАНЕ
ПРЕГЛЕДА НА БЪЛГАРСКОТО МУЗИКАЛНО ТВОРЧЕСТВО
СЛЕД 9 СЕПТЕМВРИ 1944

от

председателя на КНИК др. РУБЕН ЛЕВИ

II

УВОДНО СЛОВО

от

народния артист проф. ЛЮБОМИР ПИПКОВ
лауреат на Димитровска награда — главен секретар на Съюза на композиторите, музиколозите и концертните артисти в България

ПЪРВИ КОНЦЕРТ

БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА
ДЪРЖАВЕН АНСАМБЪЛ ЗА НАРОДНИ ПЕСНИ И ТАНЦИ ПРИ КНИК

Главен художествен ръководител
заслужилният артист ФИЛИП КУТЕВ
лауреат на Димитровска награда

Ръководител на танцовия състав
МАРГАРИТА ДИКОВА

Диригент на оркестъра
ИВАН КАВАЛДЖИЕВ

Филолог МАРИЯ КУТЕВА

Помощник-диригент на хора
ЖИВКА КЛИНКОВА

Помощник-ръководител на танцовия състав
КИРИЛ ДЖЕНЕВ

Хармонизация и инструментация на песните и танците
ФИЛИП КУТЕВ

„Песен за Партията“

„Драгано, Драганко“

„Разболяла се Драгана“

„Стоян иде от град, от Цариград“

„Трите пъти“

„Диуне Муратово“

„Буенец“

„Завешката“

„Троица братя“

„Не си карай, Кольо, сияво стадо“

„Дона на порти седеше“

„Лалушовата“

„Дилмано, Дилберо“

„Сватбарска сюита“

„Казанлъшното“

— Музика ФИЛИП КУТЕВ

Текст Иван Василев

— Хайдушка песен от Странджанско

Солисти: Иорданка Илиева
Вълкана Стоянова

— Жътварска песен от Панагюрско

— Припявка от Елховско (на диалект)

— Тракийски танц

— Родопска песен

Изп. Маленка Богоева

— Женски пролетен танц от Пазарджиш-
ко. Съпровод на два кавала: Драган
Карачански и Досю Иванов

— Комична игра от Самоковско

Ловец — Христо Йончев

Куче — Койчо Вичев

Запци — Нейков, Рачев и
Иванов

Съпровод на гайда Илия Димитров

— Родопска балада (на диалект)

— Песен от Панагюрско

— Песен от Сливенско (на диалект)

— Хайдушка песен от Сливенско (на диа-
лект). Хор и оркестър.

Солист: Йовчо Караванов

— Песен от Годечко (на диалект)

Хор и оркестър

Харм. и инстр. Ив. Кавалджиев

— Изпълнява оркестър

Харм. и инстр. Ив. Кавалджиев

— Танц

Солисти: Спас Иванов
Никола Рачев

- „Насъмското“ — Старинен тракийски танц
 Солисти: Кръстю Гочев
 Спас Иванов
- „Нягол на Милка думаше“ — Песен от Ямболово (на диалект)
 Или, Вълкана Стоянова с оркестър
- „Лисичето“ — Танц от Казанлъшко
 Момъкът с коша: Ненко Ненков
- „Тая гора разговорка няма“ — Жълтварска хайдушка песен от Пана-
 гюрско
- „Пустата слана есенна“ — Родопска хайдушка песен
 Солистка: Маленка Богоева
- „Вечеряй, Радо“ — Родопска песен (на диалект)
 „Яне, Яне“ — Песен от Пиринския край (на диалект)
 Солистка: Люба Баракова
 Хармонизации: Живка Клишкова
- „Копаница“ — Шопски мъжки танц
 Постановка: Кирил Дженев
- „Нови песни за селото“ — Сюита за солисти, хор и оркестър
 Музика Филип Кутев
- „Сватбарска ръченица“ — Изпълнява танцовият състав
 Солисти:
 Руска Тодорова
 Марга Проданова
 Никола Рачев
 Кръстю Гочев
 Койчо Вичев
 Ненко Ненков
 Илия Ризов

2 юни — понеделник 18 часа
Зала „България“

ТВОРЧЕСКО СЪБРАНИЕ

„Народната песен и задачите на Държавния ансамбъл за народни песни и танци“ — доклад от засл. артист ФИЛИП КУТЕВ, лауреат на Дим. награда; „Българската народна песен“ — доклад от РАЙНА КАЦАРОВА, научен сътрудник на БАН,

ВЕЧЕР НА ДЕТСКАТА ВОКАЛНА
И ИНСТРУМЕНТАЛНА МУЗИКАХорът при Димитровската пионерска организация „Септемврийче“
„БОДРА СМЯНА“

лауреат на международни конкурси

Диригент: засл. артист Бончо Бочев
носител на сребърния орден на труда

- Любомир Пипков — „Разостяга песен за Републиката“ (Мл. Исаев)
Тодор Попов — „Ов соколе Димитров (Н. Зидаров)“
Марин Големинов — „Детска песен за Сталин“ (И. Стубса)
Александър Райчев — „Партизан“ (Вес. Андреев)
Георги Димитров — „Трактор“ (Ат. Душков)
Димитър Петков — „Премени се гора“ (народен)
Марин Големинов — „Кокич“ (Ив. Вазов)
Тодор Попов — „Пролет“ (Ив. Вазов)
Парашкев Хаджиев — „Перуника“ (народен)
Веселин Стоянов — „Раздяла“ (Ив. Давидков)
Александър Райчев — „Часовой и катеричка“ (Ив. Давидков)
Парашкев Хаджиев — „Приспивна песен“ (Ив. Ангелов)
— „Песен на пътешественика“ (Н. Соколов)
Съпровожда на пиано: Лиляна Бочева

- Светослав Обретенов — Три песни
„Котка“ (Мл. Исаев)
„Ежко-Ежко“ (Л. Станчев)
„Мечо слънце“ (Елин Пелин)
изп. Емilia Ялъмова
Съпровожда: Лиляна Бочева

- Парашкев Хаджиев — Пет песни за пиано
„Гайда“, „Шегобиец“,
„Етюд“, „Мецана“ и „Хорис“

- Живка Кликова — „Игра“
Изпълнява: ЮЛИКА БЕХАР

- Светослав Обретенов — Три песни
„Воденица“ (Ат. Душков)
„Сварена баба чорница“ (народен)
„Ръчичка“ (Л. Станчев)
изп. Веселинка Лазова
Съпровожда: Лиляна Бочева

- Александър Райчев — „Марш“
Лазар Николов — „Мелодия“
Георги Иванов — „Скритето“
Димитър Ненов — „Приказка“
Константин Илиев — „Селски танц“

Изпълнява на пиано: СВЕТЛА ПРОТИЧ

- Тодор Попов — „Малък Ненко“ (народен)
Димитър Сагаев — „Есенен дъжд“ (Ив. Ангелов)
Изпълнява: ТИНКА ТОМОВА
Съпровожда: Лиляна Бочева

- Живка Клинова — „Приспивна песен“ (Ат. Душков)
 Александър Райчев — „Родина“ (К. Шишков)
 Или, Виолета Георгиева, Стоян Динос
 Съпровожда: Даяна Бочева
- Любомир Пипков — „Хоро“
 Светослав Обретенов — Три песни за пиано
 „Сърдитко“
 „Приспивалка“
 „Найдушко“
- Веселин Стоянов — „Хорце“
 Изпълнява: МИЛЕНКА МОЛЛОВА
 лауреат на първото общобългарско състезание
 за деца пианисти и цигулари
- Димитър Сагаев — Три песни:
 „Бяла равнина“ (Ас. Босев)
 „Песен за синчеца“ (Ив. Вазов)
 „Пред жътва“ (Асен Босев)
 Изпълнява: МАТИ ПИНКАО — БАРУХ
 сопрано от Соф. народна опера
 Съпровожда: Серафима Дятчина,
 лауреат на Второто общобългарско
 състезание за певици и виестр.
- Иван Павлов — „Пионерско хоро“
 „Край лагерния огън“
 „Песен на овчарчето“
- Лили Лесичкова — „Веселне след вършитбата“
 — „Пасторал“
 — „На младежта“
 Изпълнява на пиано: НИКОЛАЙ ЕВРОВ
 лауреат на Първото общобългарско състе-
 зание за деца пианисти и цигулари
- Светослав Обретенов — „Баба меча“ (Л. Станчев)
 — „Колни“ (Ас. Разцветников)
 — „Зима“ (Ив. Попов)
- Тодор Попов — „Хей юнак“ (Елин-Пелин)
 Светослав Обретенов — Изпълнява: ВЕСЕЛИН ДАМЯНОВ — бас,
 лауреат на III младежки фестивал в Берлин
 Съпровожда: Серафима Дятчина,
 лауреат на Второто общобългарско състезание
 за певци и виестр.
- Светослав Обретенов — „Димитровско племе“ (Б. Божиков)
 Филип Кутев — „Учителю любим“ (М. Лъкатник)
 Филип Кутев — „Закукала кукувица“ (народен)
 Любомир Пипков — „Нани ми, нани, Дамяно“ (народен)
 Светослав Обретенов — „Бисерна река“ (Ас. Босев)
 Тодор Попов — „Изпращане“ (Вес. Ханчев)
 Димитър Петков — „Яна“ (Г. Ангарски)
 Георги Димитров — Три песни:
 „Дремчо на лагер“ (Ас. Босев)
 „Лека нощ“ (Ив. Ангелов)
 „Кога пелин нече пасе“ (народен)
 Веселин Стоянов — „Първомайска песен“ (Кр. Кюлявцов)
 Парашкев Хаджиев — „Влаш“ (Ив. Бурина)
 Тодор Попов — „Младежка пролетна“ (Ив. Радоев)
 Диригент: засл. арт. БОНЧО БОЧЕВ
 Съпровожда на пиано: Даяна Бочева
 Солист на арфа: Асен Арнаудов
 Солист на валдохория: Хр. Хараламбоз

ВЕЧЕР НА ХОРОВАТА ПЕСЕН

Хор на софийските учители

Диригент: Крум Бояджиев

- Тодор Попов — „Да се борим за мир“ (Ив. Бурин)
 Георги Димитров — Две песни:
 „Ковачът“ (Хр. Смирненски)
 „Звъннало звънче медено“
 — „Родена“ (К. Шишков)
- Петко Стайнов — Две песни:
 „Стара планина“ (народен)
 „Хвърнал мома ябълка“ (народен)
 — „Майчина песен“ (народен)
 — Пролет (Н. Вацаров)
 — Две родопски песни
 — „Залиюля се нива“ (Багряна)
 — „Песни за жътвата“ (Ив. Бурин)
 — „Дане ле“ — партизанска песен
 — Две песни:
 „Обичам мамо“ (народен)¹⁾
 „Родопско хоро“ (народен)¹⁾
 — „Любима песен“ (К. Зидаров)¹⁾
- Тодор Попов — Солисти: Катя Попова — арт. от Народната опера,
 Ная Афея — арт. от Народната опера
 Георги Теодосиев — обонст от Софийската филхармония и: Цв. Петкова,
 Ек. Пенкова, В. Зидарска, В. Стоичкова, М. Подбалканска

II

Народен хор „Гусла“

Диригент: засл. арт. проф. Асен Димитров

- Георги Димитров — „Републико наша, заравей“ (Кр. Писев)
 Георги Златев-Черкин — Две песни:
 „Нашата партия“
 „Димитровград“
- Георги Димитров — Две песни:
 „Другари, сетен час удар!“ (К. Зидаров)
 „Песен на безсмъртните“ (Н. Фурнаджиев)
 Солист: Милен Паунов
- Петко Стайнов — „Три дни се били“ (Д. Бозаков)
 Марин Големинов — Две песни:
 „Хайдушки ноци“ (Вес. Андреев)
 „Витязи“ (Д. Подинов)
- Венедикт Бобчевски — „Стойко войвода“ (народен)
 Петър Динев — „Ой, девойче“ (народен)
 Веселин Стоянов — „Незвратено писмо на партизанина“ (В. Андреев)
 балада
 Солист: Милен Паунов
- Светослав Обретенков — „Борба за мир“ (Н. Вълчев)
 Солист: Борис Христов

¹⁾ Изпълненат се със съпровод на Държавния струнен квартет „Арамон“ в състава: засл. арт. проф. Владимир Арамон, Стоян Сергев, Стефан Мадиев и Константин Кутински.

ВЕЧЕР НА ХОРОВАТА ПЕСЕН

Концерт на Държавния радиохор-орденоносец

Диригент: Светослав Обретенов
лауреат на Димитровска награда

- Светослав Обретенов — „Димитровска родина“ (Н. Вълчев)
 Георги Димитров — Три песни:
 „Кухувичка“ (народен)
 „Вечерен адрач“ (Ив. Вазов)
 „Припянка“ (народен)*
 Любомир Пилков — Две песни:
 „Нани ми, нани, Дамянчо“ (народен)
 „Цяло се село събрало“ (народен)*
 Димитър Петков — Две песни:
 „Дело хайдути“ (народен)*
 „Глади се, кочи, Тодоро“ (народен)
 Марин Големинев — „Луд гиния“ (П. Славейков)
 Георги Златев Чернин — „Пристануше“ (народен)

* * *

- Георги Иванов — „Хайдушка песен“ (Н. Вапцаров)*
 Филип Кутев — Две песни:
 „Бре богатке“ (народен)
 „Деле, Вело“ (народен)
 Светослав Обретенов — Две песни:
 „Бригадирски романс“ (Л. Огнянов)
 „Съревиуване“ (Ив. Василев)*
 Мара Петрова — „Хайдушка песен“ (Ив. Василев)*
 Илия Илиев — „Заспало е челебийче“ (народен)
 Парашкев Хаджиев — „Топъл вятър“ (Сивриев)
 Светослав Обретенов — „Сталин значи мир“ (Мл. Исаев)

Съпорожда на имено: Фаустиня Иванова

АНСАМБЪЛ ЗА ПЕСНИ И ТАНЦИ ПРИ МВР

Диригент: подполк. Беню Тотев

Веселин Стоянов	— „Химн за Сталин“ (Д. Полянов)
Любомир Пилков	— „Химн на българските въстаници“
(Кр. Кюлявков)
Георги Иванов	— „Песен за дружбата“ (Р. Ралши)
Александър Райчев	— „Партизани“ (В. Андреев)
Асен Карастоянов	— „Сюита за дамски хор“ (народен)
	— Бригадирско хоро (народен)
Тодор Хаджиев	— „Грънчар“ (народен)
Светослав Обретенов	— „Борба за мир“, сюита (Н. Вълчев)
	Червено знаме
	Мир и полята
	Майчина песен
	Хоро
	Борба за мир

Два народни танца

Изпълнява танцовата група при ансамбъла

Димитър Петков	— „Приветствена песен за другаря Червенков“
Тодор Попов	(Ив. Радоев)
Беню Тотев	— „Батальонът“ (Д. Бозаков)
Филип Кутев	— „Срещи“ (Ал. Муратов)
Илия Илиев	— „Димка звеноводка“ (Ив. Василев)
Парашкев Хаджиев	— „Испрашане“ (В. Ханчев)
Тодор Попов	— „Вечерна лирическа“ (Ив. Радоев)
	„Виж, това е друго нещо“ (Ив. Радоев)
Георги Димитров	— „Скоропоговорка“ (Ал. Костов)
Димитър Петков	— „Ява“ (Г. Авгарски) *
	— „Тотка звеноводка“ (Г. Авгарски) *
	— „Богат урожай“ (П. Николов)

„Един ден край границата“

Текст: Г. Тюлюмбаков

Музика: Хр. Тодоров

Изпълнява хорът, оркестърът и танцовата група

АНСАМБЪЛ ЗА ПЕСНИ И ТАНЦИ
ПРИ НАРОДНАТА АРМИЯ

Диригент: подполк. Драган Прокопиев

- Асен Карастоянов — Четири песни:
„Победен марш“ (А. Люлин)
„Бригадирски марш“ (Ив. Бурич)
„Дайчово хоро“ (народен)
„Везден ора“ (А. Люлин)
- Македонска сjunта — Изпълнява танцовата група при Ансамбъла
- Асен Карастоянов — Песен за текстилната (В. Ханчев)
- Асен Карастоянов — Три родонски песни:
„Какво е вие цъфнало“
„Заспа юнак“
„Закукала кукувица“
- Асен Карастоянов — Две народни песни:
„Ситно хоро“
„Ябъко златна“
- Българска сjunта — Изпълнява танцовата група при Ансамбъла
- Тодор Попов — Марш на картчара (Т. Попов)
- Любомир Пипков — Две народни песни*
- Александър Райчев — Две народни песни*
- Георги Димитров — Скоропоговорка (И. Стратиев)
- Венедикт Бобчевски — На хорото — сjunта от народни песни
- „Луд гидия“ — Изпълнява танцовата група при Ансамбъла
- Георги Златев-Черкин — Две народни песни:
„Снощи си, мамо, отидох“
„Мария войвода“
- Марин Големинев — „Лош дядо“ (народен)
- Светослав Обретенов — „Матроска песен“ (Д. Бозаков)*
- Филип Кутев — „Китна пролет“ (народен)
- Филип Кутев — Две народни песни:
„Ой, Дено“
„Китка ти падна, Дено“
- Ръченица — Изпълнява танцовата група при Ансамбъла

9 юни — понеделник 18 часа
Зала „България“

ТВОРЧЕСКО СЪБРАНИЕ

„Проблеми на българската хорова и масова песен“, доклад от композитора ГЕОРГИ ДИМИТРОВ, лауреат на Димитровска награда.
Съдоклад от музиковеда АЛЕКСАНДЪР МОЦЕВ.

ВЕЧЕР НА СОЛОВАТА ВОКАЛНА
И ИНСТРУМЕНТАЛНА МУЗИКА

- Мара Петрова
Георги Иванов
Димитър Ненов
- Георги Златев-Черкин
- Йоско Йосифов
Любомир Пилков
- Марин Големинов
- Константин Илиев
- Любомир Пилков
Марин Големинов
Парашкев Хаджиев
- Тодор Попов
Марин Големинов
Любомир Пилков
- Любомир Пилков
Панчо Владигеров
- Марин Големинов
Любомир Пилков
Георги Димитров
Панчо Владигеров
- „Прелюда и танц“
— „Вариации за пиано“
— „Миниматури“
Изпълнява ЛЮБА ЕНЧЕВА
— „Прошлово“ (Вантаров)
— „Деле, Яно“ (народен)
— „Жълтърска песен“
— „Любимата“
— „Люлена ми замъриса“ (Ив. Вазов)
Изпълнява: засл. арт. ИЛИЯ ЙОСИФОВ,
лауреат на Димитровска награда
проф. Георги Златев-Черкин
нар. арт. проф. Л. Пилков,
лауреат на Димитровска награда
- Съпровожда:
- Соната за соло цигулка
Баллада
Скороговорка
Мозични жалби
Гъдуларска
- Соната за цигулка и пиано
Allegro
Andante cantabile
Vivace
Изпълняват: БОЯН ЛЕЧЕВ
ПЕТЪР СТУПЕЛ
- „По жътва“ (Ив. Радев)
— „Хайдушко любе“ (Ив. Бурин)
— „Къпината“ (Ив. Вазов)
— „Пасох овин“ (народен)
Изпълнява: нар. арт. РАЙНА МИХАЙЛОВА,
лауреат на Димитровска награда
Съпровожда: проф. Парашкев Хаджиев
- „Сън“ (Хр. Радевски)
— „Кервалджийска песен“ (Ив. Кръстев)
— „Мечтата на партизанина“ (Д. Овчаринов)
— „Към Пъртата“ (Хр. Радевски)
Изпълнява: НАДИЯ КИРЧЕВА-АФЕЯН
нар. арт. Л. Пилков
Съпровожда: Любен Конзов
- „Прелюд“ и „Старинен танц“
— „Ноктюрно“
Изпълнява: ОТО ЛИВИХ,
лауреат на Димитровска награда
- „Дойди любе“ (народен)
— „Татунчо“
— „Бере ми се ситен здравец“ (народен)
— „Девет години станаха, Йонке“ (народен)
— „Сила мога лук“ (народен)
Изпълнява: нар. арт. МИХАИЛ ПОПОВ,
лауреат на Димитровска награда
Съпровожда: нар. арт. проф. Панчо Владигеров,
лауреат на Димитровска награда

ВЕЧЕР НА КАМЕРНАТА МУЗИКА

- Боян Икономов — Струнен квартет № 6.
Allegro con spirito
Presto
Andante doloroso
Allegro
Изпълнява: Държ. струнен квартет „ЛЕЧЕВ“
Арсен Лечева — цигулка
Васил Шопов — цигулка
Стефан Стефанов — виола
Веско Карастоянов — виолончело
- Парашкев Хаджиев — Соната за цигулка и пиано № 2
Allegro con fuoco
Andante cantabile
Scherzo
Allegro
Изпълняват: засл. арт. проф. ВЛАДИМИР
АВРАМОВ — цигулка
проф. ПАРАШКЕВ ХАДЖИЕВ
— пиано
- Илия Илиев — Духов квинтет № 1
Adagio, Allegro moderato
Larghetto
Allegro, Presto
- Александър Попов — „Спомени от детството“, песни за духов квинтет*
Старата върба
Лазаров ден
Самта баба
Връщане от училище
Изгубеният другар
Първи клас
Изпълнява: ДУХОВНИЯТ КВИНТЕТ при На-
родната опера
засл. артист Янко Зисков — флейта
Христо Петков — обой
Ангел Белчаев — кларинет
Христо Прошков — фагот
Караел Стари — валторна
- Марин Големинов — Струнен квартет № 3 — Старобългарски
Molto sostenuto, Allegro moderato
Scherzando
Andante
Allegro comodo
Изпълнява: Държавен квартет „ЛЕЧЕВ“

ВЕЧЕР НА КАМЕРНАТА МУЗИКА

- Боян Икономов — Струнен квартет № 5
 Прелюд
 Скерцо
 Песен
 Финал
- Парашнев Хаджиев — Струнен квартет № 1
 Allegro con brio
 Adagio
 Scherzo
 Allegro vivace
 Изпълнява: Държавен квартет „АВРАМОВ“,
 лауреат на Димитровска награда,
 засл. арт. проф. Владимир Аврамов — цигулка
 Стоян Сергеев — цигулка
 Стефан Мадиев — виола
 Константин Кугайски — виолончело
- Марин Големинов — Духов квинтет № 2
 Прелюд
 Шест парафрази върху една тема
 Бурлеска
 Изпълнява: ДУХОВИЯ КВИНТЕТ при Софийската държавна филхармония
 Павел Попов — флейта
 Георги Теодосиев — обоя
 Кирия Димитров — кларинет
 Кирия Коцев — фагот
 Христо Харалямбов — валторна
- Любомир Пипков — Струнен квартет № 2
 Посветен на Септемврийското въстание от 1923 г.
 Allegro moderato
 Basso ostinato
 Scherzo
 Finale
 Изпълнява: Държавен квартет „АВРАМОВ“,
 лауреат на Димитровска награда

13 юни — петък 18 часа

Зала „България“

ТВОРЧЕСКО СЪБРАНИЕ

„ПРОБЛЕМИ НА КАМЕРНАТА МУЗИКА“ —

доклад от проф. Марин Големинов

ВЕЧЕР НА СИМФОНИЧНАТА И КАНТАТНА МУЗИКА

Държавен радиооркестър

Диригент: Влади Симеонов,
лауреат на Димитровска награда

- Панчо Владигеров — Майска симфония за струнен оркестър, оп. 44
Moderato maestoso, Allegro con brío
Valse
Adagio
Allegro con fuoco
- Веселин Стоянов — Концерт за цигулка и оркестър
Moderato
Andante
Presto
Соллист: ВАСИЛ ЧЕРНАЕВ,
лауреат на Димитровска награда
- Филип Кутев — Кантата „9 септември“
(Текст Богомил Райнов)
КОСТАДИН ШЕКЕРЛИЙСКИ,
лауреат на 1-ти и младежки фе-
стивал в Берлин
Соллисти: ЙОРДАНКА ДИМЧЕВА,
лауреат на Първото общобългар-
ско състезание за песни и инстру-
менталсти
КИРИЛ ДЮЛГЕРОВ,

Участуват: Държавния радиохор
Хорът на Ансамбъла за песни и танци при МВР

ЕДНАДЕСЕТИ КОНЦЕРТ

15 юни — неделя 20 часа
Зала „България“

ВЕЧЕР НА СИМФОНИЧНАТА И КАНТАТНА МУЗИКА

Държавен радиооркестър

Диригент: Влади Симеонов
лауреат на Димитровска награда

- Петко Стайнов — Симфония № 1
Allegro energico
Andante tranquillo
Allegro molto
Allegro moderato
- Марин Големинов — Пет скици за струнен оркестър
Детска игра
Жътва
Танц
Приказка
Хороводна
- Веселин Стоянов — „Да бъде ден“ — кантата*
(Текст Хр. Смирненски)
Да бъде ден
Огнен път
Москва
Към висини
Червените ескадрони
Соллист: ХРИСТО МАРИНОВ

Участуват: Държавния радиохор
Хорът на Ансамбъла за песни и танци при МВР

ДВАНДЕСЕТИ КОНЦЕРТ

17 юни — вторник 20 часа
Зала „България“

ВЕЧЕР НА СИМФОНИЧНАТА МУЗИКА

Държавен симфоничен оркестър — Русе
Диригент: Добрин Петков

Любомир Пилков

— „Пътуване из Албания“ — 16 картини върху
една албанска народна песен

Тема
Покрай планината Дант
Път през стръмните
буря в Адриатика
Приказка за Скандер
Разказ за новия герон
Овчарска колиба
Вечер в планината
Новата железопътна линия
Маслиени гори край Влаона
Игра в училищния двор
Разказ за робството
Засада на брега на реката Шкумба
Партизански гроб
Партизански набег
Новобранци по улиците на Корча
Празник в Елбасан

Марин Големинев

— Концерт за виолончело
Allegro
Larghetto
Rondo

Филип Кутев

— Солст: проф. КОНСТАНТИН ПОПОВ
— Симфония № 1 — младежка
Allegro
Largo
Scherzo
Maestoso

ТРИНАДЕСЕТИ КОНЦЕРТ

18 юни — сряда 20 часа
Зала „България“

ВЕЧЕР НА СИМФОНИЧНАТА МУЗИКА

Държавен симфоничен оркестър — Русе
Диригент: Константин Илиев,
лауреат на Димитровска награда

Георги Иванов
Лазар Николов

— Легенда за Лопникската гора — симфонична сюита
— Концерт за пиано
Allegro appassionato
Larghetto
Toccata

Любомир Пилков

— Солст: ЛАЗАР НИКОЛОВ
— Концерт за цигулка
Moderato
Andante con moto
Allegro molto

Константин Илиев

— Солст: БОЯН ЛЕЧЕВ
— Симфония № 1
Allegro
Andante
Finale

ЧЕТИРИНАДЕСЕТИ КОНЦЕРТ

20 юни — петък 20 часа
Зала „България“

ВЕЧЕР НА СИМФОНИЧНАТА МУЗИКА

Държавен симфоничен оркестър — Пловдив

Диригент: Руслан Райчев

- Любомир Пипков — „Герончиа увертюра в чест на Сталин“
Лазар Николов — Сюита
Панчо Владигеров — Шест песни за сопрано и оркестър
Стари дядо стадо пасе
Бялява платно белеше
Заплакала е Стара планина
Свирка ми свири в усон
Чудила се мила мама
Керидото любе
- Солист: нар. арт. НЕЛИ КАРОВА,
лауреат на Димитровска награда
- Петко Стайнов — Симфония № 2
Allegro moderato
Andante sostenuto
Allegro con fuoco

ПЕТНАДЕСЕТИ КОНЦЕРТ

21 юни — събота 20 часа
Зала „България“

ВЕЧЕР НА СИМФОНИЧНАТА И КАНТАТНА МУЗИКА

Държавен симфоничен оркестър — Пловдив

Диригент: Руслан Райчев

- Веселин Стоянов — „Кървава песен“ — симф. поема
Марин Големинов — Прелюд и токата
Солист: ЛЮБА ЕНЧЕВА
- Боян Икономов — „Земя без синюри“
Тръгване на работа
Песента на трактора
Летен ден по жътва
Вършитба
Народно veselie след прибиране на реколтата
- Георги Златев-Черкин — „Септември 1923“ — кантата
Участвава: Представителният хор на Пловдивското певческо дружество
(Текст П. Тихолов)
Диригент на хора Ас. Диамантис

ШЕСТНАДЕСЕТИ КОНЦЕРТ

23 юни — понеделник 20 часа
Зала „България“

ВЕЧЕР НА СИМФОНИЧНАТА И КАНТАТНА МУЗИКА

Софийска държавна филхармония

Диригент: Васил Стефанов

Димитър Ненов — Равсолична фантазия[®]
Боян Икономов — Концерт за цигулка[®]

Moderato
Andante cantabile
Allegro molto

Солист: засл. арт. проф. НЕДЯЛКА СИМЕОНОВА
лауреат на Димитровска награда

Парашнев Хаджиев — Младенска танцова сюита[®]

Александър Райчев — „Той не умира“, симфония — кантата[®]
(Христо Ботев)

Участвава: Софийският филхармоничен хор

Диригент на хора: Никола Бочев

СЕДЕМНАДЕСЕТИ КОНЦЕРТ

24 юни — вторник 20 часа
Зала „България“

ВЕЧЕР НА СИМФОНИЧНАТА МУЗИКА

Софийска държавна филхармония

Диригент: народен арт. проф. Саша Попов,
лауреат на Димитровска награда

Панчо Владигеров

— „Еврейска поема“, оп. 47[®]
— Седем песни за бас и оркестър

Рако с Радка рангала
Минчо на Минка намигна
Вила сей гора
Мър Димитрольо
Стар Димо
Дафино шир
От плавина слиза младо овчарче

Солист: нар. арт. МИХАИЛ ПОПОВ,
лауреат на Димитровска награда

— Прелюда и Балкански танц, оп. 46[®]
— Легенда за езерото — сюита оп. 40

Въведение и главен танц
Пасторал
Легенда за езерото
Русалии

ВЕЧЕР НА СИМФОНИЧНАТА И КАНТАТНА МУЗИКА

Оркестърът на Софийската народна опера

Диригент: нар. арт. Асен Найденов,
лауреат на Димитровска награда

- Панчо Владигеров — Увертюра „9 септември“, оп. 45
Йоско Йосифов — Концертна фантазия за виолончело
Умерено
Спокойно
Живо
Солст.: СВЕТОСЛАВ МАРЧИНКОВ
- Константин Илиев — „Песен за човешката радост“ — симфонична песня

- Светослав Обретенов — „Партизани“ — оратория
(По текст от Камен Зидаров)
Встъпление
Ботево воинство
В партизанския лагер
Дует
Похоът на жандармеристите
Траурен марш
Прелом
Призиви и финал

Солсти: нар. арт. РАЙНА МИХАЙЛОВА
лауреат на Димитровска награда
засл. арт. ТАНЯ ЦОКОВА,
лауреат на Димитровска наградаГЕОРГИ РУДАРОВ
НИКОЛА ХРИСТОВУчастуват: Държавния радиоорхор
Хорът на Ансамбъла за песни и танци при МВР26 юни — четвъртък 18 часа
Зала „България“

ТВОРЧЕСКО СЪБРАНИЕ

„БЪЛГАРСКА СИМФОНИЧНА И КАНТАТНА МУЗИКА“

Докладчици: засл. арт. проф. Веселин Стоянов
лауреат на Димитровска награда
Веселин Кръстева — музиколог

27 юни — петък 19 часа
Народна опера

„МОМЧИЛ“

Опера в шест картини от ЛЮБОМИР ПИПКОВ
Либрето от ХРИСТО РАДЕВСКИ по романа на Стоян Загоричин
„Ден последен“

Режисьор: МИХАИЛ х. МИШЕВ

Диригент: нар. арт. АСЕН НАЙДЕНОВ,
лауреат на Димитровска награда

28 юни — събота 20 часа
Зала „България“

ТВОРЧЕСКО СЪБРАНИЕ

„ПРОБЛЕМИ НА ОПЕРНОТО ТВОРЧЕСТВО“ —
доклад от нар. арт. Любомир Пипков,
лауреат на Димитровска награда
Съдоклад от Димитър Сагаев — композитор

* Творбите се изпълняват за първи път.

ДЕВЪТИ СЕПТЕМВРИ — КАНТАТА

Текст Богомил Райнов

Музика Филип Кутев

Ти не веднаж си тегляла, Родино,
на робството несносното тегло,
но туй, що стана с теб през тез години,
наварно, никога не е било.
Фашистка сган земята ти прегазил,
предателя нож заби във твоята гръд.
И ето: танковете с грохот лаят.
И ето: черни полкове вървят.
От тежък труд селякът се превива,
работникът превръща се на роб,
и сиван е концлагер всяка нива,
и сиван всяка фабрика е гроб.
Момите песни весели не пеят.
Младешките забравиха смеха.
И само упорити батарен
далече пейде с пукот зъа трещят.
И всеки час тежи като година,
и всеки ден е ден на ают терор,
и ето, сиван ставаш ти, Родино,
огромен и непоносим затвор.

Ала няма затвор,
Ала няма терор,
що духа ни горд може да смаже
Не помага ни сеч,
ни примамлива реч,
не помага тегларото даже.
И народът аз мьст
се изправя в цял ръст,
закопя пак кръвата му хайдушка.
О, Родино, виж ти:
сичове и бащи
в твоёто име пак грабнаха пушки.
В дъжа, във жегата и в сняг
те се бият днес пак,
както нашите деди са се били.
А терорът расте,
мо порастват и те —
на народа юлчните сили.

„Мъжът ми в бой за правото загина,
аз знам, че в боя той не е един,
и затова днес с бойна карабина
извратих и партизанската дружина
и своя хубав син“.

Те паднаха, млади и стари другари,
и балкана, в тъмничния двор.
Скритиха бесилки, пламтиха ножари,
трещеше картечен терор.
Те биха се навиги и далечни въстания,
асмита прие ги без кръст.
Те падаха, жарко, но те не умряха
и днес те в борбата са пак.
Че падаме дъ никой бием посред боя,
изнудна победния шик,
на негово място се ражда героя,
безсмъртен, суров и велик.
И тези герои с нас в битките крачат,
те водят ни смело за мълк.
Те плашат със своите сенки палачи,
те сочат бандитите с пръст.

И мечтата се сбъдна и стана на дело,
че народът пръв път победи,
че игра свободата след боя, след разстрели,
след кошмара на тежки беан.
И победно и гордо в града се развиха
по митинги безброй знамена,
И народните маршове гордо ехтах
над свободната наша страна.
Партизанинът слезе от балкана победно
под дъжда на червени цветя.
И прегърна го майката стара и блесна,
и завлака от шастие тя.
И великите войни на велики Сталин
бяха брати за нас в този миг.
А възторгът не стихваше, силен и мощен;
а възторгът шумеше в града.
И ехтеше в плащаните и дъдем и ношем
този вик най-велик: „Свобода“.

Девети септември, тържествена дата,
събрала цвета на безброй знамена,
под твоего име личат имената
на всички герои от тази война.
Девети септември, народна победа,
през бури и мъки ти пак ни води!
За тебе се бихме и с теб победихме,
затуй в живота ни вечно бъди:

ДА БЪДЕ ДЕН! — КАНТАТА

Текст Хр. Смирненски

Музика Веселин Стойков

ДА БЪДЕ ДЕН!

Нощта е черна и зловеща,
нощта е ледна като смърт.
В разкъсаната земя гръб
струн се бавно кръп гореща.
В димящите развалини
безокий демон на войната
разнид е хищно знамената
и меч във меч безспир звъни.
Сред мрака непрогледно гъст
сгърчи злокобен силует
на никаква грамаден кръст,
и хиляди тъпни отвреа

вървят, подгонени натам,
от кръста на златний бог.
И мрака става по-дълбок,
тъпните нокат се езвам.
За въздух жадни са гърдите,
очите молят светлина,
едни копнеж, мечта една
горн и се топи в душите,
и през създи и кървав гнет,
през ужаса на мрак студен
разбухнен във гърни напред:
„Да бъде ден!“ Да бъде ден!“

ОГНЕН ПЪТ

Не тревога душните до болка терзае,
не съмнение банка в гърди, —
исполниска десница днес нов път чертае
с петолъчни пламници звезди.

През дима на злокобните черни руини,
през гърди на жестоката бран —
над свста като пролетна бура ще мине
мълнекрил, недролък великан.

Ще разкъшат рубинени, кървави пъпки
по следите му вредом и света,
и града, и селото священите стъпки
ще целунат с горещи уста . . .

Не съмнение банка над знойни копнежи!
Тъй е нужно — ще бъде така!
С петолъчни звезди днес велик път бележи
исполниска желозна ръка.

МОСКВА

Москва, Москва!
От своите площади днес мълнни
присъда на вековен гнет.
Сред теб са Лондон, Рим, Берлин, Париж,
среа теб е целия пролетарски свят.
И, горда в своя блясък и гърмеж,
с копнеж за сепната борба,
пламтиш чрез всеки старец и младеж,
зовеш като бронзова тръба,
и твои зои перигите руши!
Москва, Москва! —
вулкан от пламнали души!

КЪМ ВИСИНИ

Като звън на далечни, грамадни камбани,
като гръм на стихийни вълни,
свободата зове непрестанно сърца ни
към лазура на нови страни.

Винг крилата за полет безумен потреснат,
винг в очите искра заблести,
и акорди на музика странна зашепнат:
„Полети! Полети! Полети!“

Младостта запламти в многоцветни огньове,
младостта призована часа —
тоя час на размах, на разбити окони,
тоя час озарен с чюдеса.

А в пожара на тни копнежи сърчачни
свободата за пристъл звъни,
и отекват гръмовно простори далечни:
„Светлина! Красота! Висини!“

ЧЕРВЕНИТЕ ЕСКАДРОНИ

В утрото на светла ера, с факела на нова вера,
изат боэри ескадрони с устреи горд и набег смела,
а над тях, кат хищни птици, кат настръхнали оранци
спускат се и разпаляват гръм шрапнел подер шрапнел.

Ах, летете, ескадрони! В устреи ви минони
погледи са приковани със надежда и любов.
Сава десницата корава, целии свят се днес изпраща
стреснат, трогнат, очарован от победния ви зов.

Нека в ужас, в изненада рухне всяка черна страда
на светонната неправда, на сподавения стон,
и човекът да намери зад откренатите двери
мъртви старите химери на бездушния закон.

Ах, летете ви сред сеч и дъжд от огнени картечи,
ви — развихрени предечи на безоблачните дни!
С буря, излия и грохот известете горанй поход
на възбудените роби, на червените вълни!

И когато сетний камък на обгървания в пламък
и разплуха древен замък се отрони и пепелта,
ви слезните от кълмете и земита целуиете —
възцарете вечна обич, вечна правда над света.

„СЕПТЕМВРИ 1923“ — КАНТАТА

Текст Петко Тихолов

Музика Георги Златев—Черки

Страхотната есенна вечер заплака
И вихър прониза дълбокия лес.
Под черните, влажни завеси на мрака
Бездомна старича бездомен син чака
Сямомена от траурна вест . . .

Тя мъком простира ръце якаменели
И шепне сърдечни молитви в нощта.
А там . . . в планините села запустели . . .
Бунтовници смели път кървав поели
За съзнание и правда в света.

Устата им огнена жажда изгара —
Пред погледа морен угасват слънца.
Нощта септемврийска тревога удари
и кълмноаха толкова невинни сърца! . .

Страната им родна е в къри облена —
Враг хищен залеза десница простре.
Душата народна от облака простена
И глухо бунтовната песен замре! . .

Настъпиха мрачни, кошмарни години.
Народът въстанах остана герой.
Той вървеше твърдо във своята родина
И смело вървеше към новия строй . . .

„ТОЙ НЕ УМИРА!“ СИМФОНИЯ — КАНТАТА

Текст Христо Ботев

Музика Александър Райчев

Жив е той жив е! Там на Балкана,
потънал в къри, лежи и пъшка
юнак с дълбока на гърди рана,
юнак във младост и сила мъжка.

На една страна захвърнал пушка,
на друга — саби на две строшена;
очи тъмнеят, глава се люшка
уста проклиня цела вселена!

Лежи юнакът, а на небето
сълзните спино сърдито пече;
жътварка нее пейде в полето,
а кръвата още по-силно тече!

Настане вечер — месец изгрее,
звезди обикнат свода небесен;
гора зашуми, вятър повее —
Балканът нее дайдушка песен!

И самодиви в била премина,
чудни, прекрасни, песен поемват
тихо нагазят трева зелена
и при юнака дождят, та седнат.

Една ми с били раната върже,
друга го пръсне с вода студена,
трета го в уста целуне бърже,
а той я гледа мила засмена!

„Каж ми сестро де е — Караджата?
де е и мойта верна дружина?
Каж ми, пък ми вземн душата,
аз искам, сестро, тук да загина!“

И пласнат с ръце на се прегърнат,
и с песни хвърнат те в небесада, —
летят и пеят, дорде осъмнат
и търсят духа на Караджата.

VI. ТРАУРЕН МАРШ (оркестър)

VII. ПРЕЛОМ

Героят от Септември

Над Волга нощ е дъх станал,
по степените блести снега,
Но Сталинград събира сили
за бой решителен с врага.

Приждат от Урал настръхнала
сурови войни в боси строй, —
светът очаква цял зацъхнал
часа на сетини двубой.

И пламна бой . . . О, бой последен!
Нечуван, Сталинградски бой . . .
И грабна в този бой победа
градът — легенда, град — герой.

Разбити, битат немски ордни,
на запад връщат се без ред,
след тях — стоманени и горди —
соколи Сталински летят.

Победа! Край! Светът запява . . .
Германия потъва в мрак!
Победа! Край! И вечна слава
на Сталин и на Сталинград!

VIII. ПРИЗИВ И ФИНАЛ

Ф у г а

В бой, в бой последен,
смело в бой напред,
другари . . .
Партията
в бой за правда,
смело
и бой дове!

Мъжът от Балкана

Пей, шуми в земята родна
волеи, радости народ!
Над родината свободна
грее чист и ведър свод.

Хей, юнако с дъвет рани,
спя на гордия Балкан,
сири със твоите партизани
днес на селския мегдан.

Поведи хорото кръшно
ти с напетите моми,
та под стъпките ти мъжки
Тракия да процъфти.

Партизанка-майка

Бий сърце, сега лудувай —
ти горя във кръв и дим,
твои малък син целувай,
расял горък и самин.

Ти сега расти, соколе,
спие мой, аждерко драг,
да ми станеш горд и волея
буен бащино — юнак.

Девојката от равнината

Идат, идат дни на радост,
край на моят тъга,
випта тежка, буйна сватба
ний ще вангнем сега.

Бързай през гори, балкани,
слез по каменния друм! —
Командирът — партизани
ще ни бъде мъдър кум.

Квартет

Братя, пейте: вечна слава!
Днес СЕПТЕМВРИ стана МАЙ.
Свободата днес изпява
с гръм над бащиния край!

Днес в родината ни свята
пейте в хор надлъж и шир!
За славянско братство пейте,
за възторжен труд и мир.

Финал

Ти гърми, гори сред песни,
славен и прекрасен ден,
ази победен, ази тържествен,
ден сред бурите роден

Слава, партизани, слава
вам, безименни борни,
цял народ ви днес отдава
почит с песни и венци.

Братя, дайте върна клетва,
че с Дмитров, с труд безкрай
ний родината си светла
ще превърнем в земен рай.

